

P. HOWARD

BRADLEY TAMÁS
VISSZAÜT

NOVA IRODALMI INTÉZET

A SZERZŐTŐL
KIADÁSUNKBAN MEGJELENT KÖNYVEK:

POKOL ZSOLDOSAI
MENNI, VAGY MEGHALNI
A FEHÉR FOLT
AZ ELVESZETT CIRKALÓ
A SZŐKE CIKLON

Copyright by „Nova“ 1939.

Minden jog, film, dramatizálás, fordítás stb. fölött
kizárólag a Nova Irodalmi Intézet, Budapest,
VI., Andrásy-út 32. rendelkezik.

Radó István nyomdai műintézete, Budapest. VI.. Hajós ucca 25.

ELSŐ FEJEZET.

Bradley feláldozza magát valakiért, akit nem ismer. Egy őrnagy szerint, a halál ellen is van orvosság. A térzene miatt letépik a becsületrendet és az orvosság nem használt.

1.

— Küldje ide azt az embert.

Az őrmester tisztelgett:

— Tout de suite mon commandant.

Az őrnagy elgondolkozva hajolt a térkép fölé. Távoli ágyúdörgés hallatszott állandóan, amelyből tisztán különvált az aknavető mélyebben zengő robbanása.

Az őrmester egy közlegénnyel tért vissza.

— A 9-es számú közlegény a meknesi 27-es pelotonból, szolgálattételre jelentkezik, mon commandant.

— Elmehet őrmester.

Az altiszt lelépett.

— Gyere közelebb, — mondta nyájasan az őrnagy és végignézte tetőtől-talpig a katonát.

A hosszú állóharc meglátszott a legényen. Rongyos zubbonyának színét elvette a ráarakodott mész

és a por. Sovány, borostás arcán az éhség és kimerültség sötét mélyedései beárnyalták a halálosan fehér horpadt bőrt.

De a leromlott külső sem ronthatta el teljesen ennek az embernek a megjelenését. Az üregükbe süppedő zöldfényű szemek értelmes, hűvös nyugalommal tekintettek az őrnagyra. A magas homlok, az előreugró görög orr, bátor, jellemes egyéniségre vallottak.

— Neved?

— Bradley Tamás.

— Te vállalkoztál arra, hogy előremenj mint megfigyelő és összeköttetést létesíts az üteggel.

— Oui mon commandant.

— Tisztában vagy a feladatoddal?

— Meg kell közelítenem a kabil árkokat annyira, hogy a lövegek becsapódását lássam. Tartanom kell a telefonösszeköttetést az üteggel és a megfigyeléseimet jelenteni.

Az őrnagy figyelmesen nézte a legényt.

— Pihenj!

A puska agya döngve hullott a kilépő bakancs mellé.

— Van egy kérdés, amelyet nem szoktunk feltenni a légióban, tehát csak akkor felelj rá, ha akarsz: mi voltál civilben?

Szünet.

— Alázatosan jelentem, élek az engedelemmel és meglagadom a választ.

A tiszt újra a térkép fölé hajolt.

— Te a 14-es közlegény helyett jelentkezted. Büntetésből kapta a megbízást. Részeges, garázda

ember. Meglopta egy bajtársát. A légióban könnyen osztják a halált, de mindig van esély rá, hogy aki szerencsés, az megússza a szolgálatot. Tisztában vagy azzal, hogy itt nincs esély?

— Tisztában vagyok mon commendant.

— Akkor hát miért váltod meg egy gazember életét? A barátod?

— Nem.

— Mióta ismered?

— Amióta az őrmester kijelölte erre a szolgálatra és én ajánlkoztam helyette.

— Meg akarsz halni?

— Igen, — felelte nyugodtan, értelmesen és csengő hangon.

Az őrnagy a térkép fölé hajolt és egy körzővel játszott.

— Elmehetsz.

2.

Két hete feküdtek a köves hammada piszkos futóárkaiban. Ugylátszott, hogy végképp megáll a harc. A kabilok is kitűnően kiépítették az állásaiukat. A mocsár mögött húzódó jól takart árkokat nem tudta szétrombolni a francia tüzérség. Lehetlenség volt a síma terepen megfigyelőket kiküldeni. A pompás riff lövészek minden vakmerő kísérletezőt nyomban lelőttek. A francia katonai akadémiát végzett Ibn ben Gukra, európai hadianyaggal és kitűnő katonai szakértőkkel rendelkező és modernül kiképzett, elsőrangú serege volt.

A gyarmati katonaságnak minden áron döntést kellett kikényszeríteni, mielőtt az esős évszak beáli. Az esti általános támadást, amennyire lehetett, ügyesen készítették elő. Az alkony homályában sorra vonultak fel a vonal mögött összevont csapatok és elfoglalták kijelölt helyüket, az árkokban. A motoros osztagokat készenlétbe helyezték, kézigránátokat, töltényeket osztottak szét és a kék „kepiket” rohamsisakkal cserélték fel.

— Félórán belül eléred a mocsár szélét, — mondta az őrmester a 9-esnek, aki karjára csavart dróttal, kezében kis dobozzal állt, vele szemben az árokban. — Igyekszel a lecsapódásokat megfigyelni és közölsz mindent telefonon.

Az őrmester kinézett a homoksánc mögül és kezét Bradley hátára tette. Köröttük nyugtalan, halk, fojtott utasítások hallatszottak és legörnyedt katonai küldöncök igyekeztek futva az árok szabadonahagyott oldala mellett.

— Vigyázz . . . — suttogta az őrmester.

A 9-es megfogta az árok peremét. Mindenféle távoli villanások látszottak és egy-egy tompa dörrenés érkezett utánuk. Trópusi gyorsasággal szállt le a sötét éjszaka. Egy távoli ároknál tüzelni kezdtek. A kabilok viszonozták . . .

— Indulj . . . — súgta az őrmester és előre-tolta Bradleyt.

. . . A földhányás mellett gyorsan felhúzódkodott és máris hason kúszott a drótakadály felé. Tudta, hogy hol van a hely, ahol átcsúszhat a tüskés drót alatt.

. . . Az árokban az őrmester mellett egy le-

gény ügyelt a drótra, amely egy hengerről teker-
gözött le és a másik vége Bradleynél volt.

— Állj . . .

A hengert forgató katona várt. A huzal meg-
feszült.

— Engedj . . .

Forgott a korong . . .

— Hány méter?

— Hetven . . . — mondta a másik katona, aki
mérte a huzalt.

Az őrmester meglegedetten bólintott. De száz
méternél már kissé csodálkozott.

— Száztíz . . .

. . . A kabil állás meglevenedett. Sűrű lövések
hangzottak és egy gépfegyver is megszólalt.

— Észrevették! — dünnyögte az őrmester és
idegesen szívta a fogát.

— Százhatvan . . .

— Tisztára bolond!

Egy világítóbomba esett a síkság közepére és
sápadt ízzással ragyogta be a terméketlen, sziklás
vidéket.

A 9-es, szerencséjére, kívül esett a fénykörön.

Száznyolevan méternél nem húzott több dró-
tot. Ugy látszik megállt. Az őrmester füléhez tette
a kagylót.

— Lorien őrmester . . . Lorien őrmester . . .

— mondta halkán a kagylóba.

Várt.

— Lorien őrmester . . . — ismételte. — Lorien
őrmester . . .

Végre néhány sercegő, furcsa zörej után suttogás hallatszott a kagylóból:

— 9-es közlegény . . . Jól hallani, amit mondok?

— Igen. Hol van?

— A Taurirt del Uarzaszt délkeleti lejtőjével szemben a mocsárban egy szikla mögött. Jobbra tőlem hatalmas, mohos fatörzs fekszik . . .

— Tudom már. Szemben magával gépfegyver fészeknek kell lenni a gránit szirt oldalán, — suttogta az őrmester és felvett egy másik kagylót, hogy a tűzérséggel beszéljen. — Megfigyelő van a Taurirt del Uarzaszt délkeleti lejtőjével szemben, a magányos szikla mögött. Jobbra tőle mohos fatörzs...

Altisztek siettek a szakaszaikhoz. Az árok megélénkült.

Pontban éjfélkor eldőrdült valamennyi francia ágyú és megindult az általános támadás előkészítése.

Bradley a kő mögött lapult, nyakig sárosan a mocsárban, fülén a kagylóval. Jól látta a kabilok burnuszait. A francia gránátok messze az árok mögött estek le.

— Hosszú . . . — suttogta a kagylóba. — Legalább ötven méter.

A becsapódások a hegyoldal felől a hegy lábához értek.

— Még mindig hosszú . . .

Most egymás után hat-nyolc lövés a mocsárba esapott be, toronymagasságnyira fröccsentve a hi-nárt. Bradley a szikla mögött másodpercekig la-

pult arera borulva, azután újra a kagylóba suttogott:

— Rövid . . . Legalább harminc méter . . . és kssé nyugat felé . . .

De most már a kabilok is tudták, hogy megfigyelő van valahol . . . Vaktában lötték a terepet ágyúval és gépfegyverrel. Erős gyalogsági tűz árasztotta el a síkságot golyóval.

Most az volt a szerencséje Bradleynek, hogy ennyire előrejött. Sokkal távolabb keresték a megfigyelőt. Azért a lövedékek által felcsapott kövek, szétfröccsenő repeszdarabok, ott röpködtek körülötte. Sokszor percekig nem látott semmit, csak feküdt arcraborulva.

— Még mindig rövid! . . . Az irány jó . . .

Most megtalálták!

Egy reflektor fénye a köre tűzött és észrevetették, hogy mozog valaki. Doboltak a puska és gépfegyvergolyók a kövön, egy srapel robbant vijjogva a közelben . . .

A francia tűzérség is pokolian dolgozott, de nem találta el az árkot. A fülsiketítő hangzavarban, most már Bradley felesleges óvatosság nélkül ordította a kagylóba:

— Még mindig rövid! . . . — üvöltött, — még mindig rövid!

Jobbra-balra tőle sűrűn csapódtak le a lövedékek. Percek kérdése volt, hogy sziklástól, mindehnestől felrepüljön, vagy lekaszálja egy nagyobb repeszdarab. A saját hangját sem hallotta a sűrű robbanások végítéleti zengésétől. Világítóbomba robbant . . . Nappali fény borította a síkot és most, jól

látták mind a két oldalon, hogy Bradley egy másodpercre felemelkedett! Erős ütést érzett, de minden erejét összeszedve, belekiáltott a kagylóba:

— Kicsit rövid! Nem több nyolc méternél!

Azután lebukott a szikla mögé, de nem vesztette el az eszméletét...

Most bevágott az árokba!

Egymás után négy gránát robbant! Karok, fejek, szuronyok emelkedtek egy magasbatörő láng és füstárvával a levegőbe. Bradley a könyökére támaszkodva, elhomályosuló öntudattal ordította:

— Telitalálat! . . . Teli . . .

Az utolsó szótag helyett egy hörgés buggyant ki a száján. Tántorogva felállt és egymás után két kézigránát dobott a gépfegyvert fedező gránit-szikla mögé.

Csak egy halom kavics maradt az állás helyén. Éles fájdalom futott végig a testén, feléje rohant a mocskos, nedves föld és az arcába csapódott . . .

Füst, láng és sárfelhő borított el mindent. A megsemmisítő zárótűz egyetlen állandó dördülésbe olvadt össze. Özönlő füst, cikkázó tűz és végítéleti sivítás, bűgás, robaj pokoli kakofóniája zengett.

. . . Azután a francia árkokból kétezer szurony nyomult fel egyszerre . . .

3.

Hajnalig tartott a támadás.

Mikor feljött a nap, még füstölgött a sík, de már csend volt. A francia csapatok egy része a me-

nekülő kabilokat üldözte, a többieknek takarodót fújtak, ki-ki a századát kereste és az egészségügyi osztagok vették át a csatateret.

Hosszú sorban vitték a hordágyakat, hevenyészve bekötött sebesültekkel.

Az őrnagy, egy vöröskeresztes-osztaggal a 9-es közlegény földi maradványait kereste, ha ugyan fellelhető belőle még annyi, hogy ráismerjen.

Egyszerre meglepetten felkiáltott.

Szembe vele jött Bradley!

Kissé bizonytalan léptekkel, sárral, porral belépve, foszlányokra szakadt ruhában, de a görög orr . . . a homlok . . . a zöldes tekintet . . .

Kétségtelen, hogy ő az! A 9-es!

— Ember!

Bradley megkísérelt egy „vigyázz“ állást.

— Alázatosan jelentem mon . . .

Elvágódott.

Az őrnagy letérdelt az orvos mellé.

Osodálatos eset volt. A combját felhasította egy szilánk és egy golyó a kulcscsont felett a vállába fúródott, azonfelül néhány horzsolás, de veszélyes sebe egy sincs a 9-esnek. Csak a kimerültség verte le a lábáról.

... Két hét múlva, mikor Marokkóban az egész helyőrség előtt Ribeaux tábornok a 9-es közlegény mellére tűzte a légió becsületrendjét, már a golyó helye is begyógyult.

Az őrnagy a tábornok mellett állt és Bradleyt figyelte.

Közömbösen nézett, valahová a távoli égen vo-

nuló felhők felé. Nem önti el arcát az öröm piros-sága, egy vonása sem rezdül, mikor a vezénylő tiszt „Gardez voust“ kiált, az arevonal tisztelg, felharsan a trombita és feje felett háromszor meglengetik a „*Becsület és Hűség*“ trikolorját.

Semmi . . .

Bizonyos, hogy ezt az embert nem érdekli a dicsőség.

— Két hónapra ide Marokkóba helyeztettelek át, — mondta a legénynek, mikor jelentkezett nála az irodában. — Előterjesztettelek altiszti vizsgára is.

— Köszönöm, mon commendant.

— Van valami kiyánságod?

— Van, őrnagy úr. Szeretnék bevonulni a századomhoz.

— Szóval nem kell a szabadság . . . Vissza akarsz menni a frontra?

— Oui mon commendant.

— Hm . . . — néhány lépést tett az íróasztala előtt. — Hát most mégis itt maradsz. Parancs. Érted?

— Igenis.

— Azután meghalhatsz, ha úgy tetszik. — Felkattintotta a tárcáját. — Gyujts rá.

Bradley kivett egy cigarettát.

— Nézd, — folytatta az őrnagy, — néha az ember úgy érzi, hogy mindennek vége és eldobja az életet magától. Pedig ha két-három hónapig várna, már nem is lenne olyan elviselhetetlen az élet. Ezért kényszerítlek akaratod ellenére garnizon-szolgálatra. Tehát két hónap mulva jelentke-

zel és ha még mindig a halált választod, nem gá-
tollak többé semmiben. Megértettél?

— Igenis.

— Minden jót Bradley Tamás. Rompez.

4.

Bradley tehát Marokkóban maradt. Az őrnagy pedig sehogyan sem birt szabadulni gondolatban, ettől a hűvös tekintetű értelmes embertől, aki konokan és megfontoltan a halált hívja.

Egy napon az őrnagy az európai negyedben sétált és csodálkozva látta, hogy a 9-es közlegény egy finoman öltözött, úri külsejű feltűnően szép leánnyal megy.

A lányon meglátszott, hogy a jobb körökhöz tartozik. Önkénytelenül követte őket. Micsoda furcsa tragédiát hurcol magával itt Afrikában ez a legionárius?

Alkonyodott. A Jardin Public árnyas fái közé értek és mikor elbúcsúztak egymástól, a leány hirtelen hozzáhajolt és megcsókolta a katonát.

Hm . . . Talán mégis beválik majd az elmélete: öngyilkosság ellen legjobb szer az idő.

No és a szerelem . . .

5.

A kormányzóság bálján egy rokonszenves angol főúrral, Lord Flatherryvel találkozott az őrnagy. Lord Flatherry, ha csak tehette, Afrikában

tartózkodott. Szenvedélyes oroszlánvadász volt. Marokkói tartózkodása alatt a szultán látta vendégül.

Az őrnagy is jó viszonyban volt a lorddal és örömmel ragadták meg az alkalmat, hogy a bálterem egy csendesebb sarkában elbeszélgessenek.

— Értesültem róla, hogy milyen nagyszerű eredményt ért el csapatával a kabilok leverésénél, — mondta a lord.

Az őrnagynak nyomban a 9-es közlegényre kellett gondolni.

— Igen, — felelte elkomolyodva, — kissé rámosolygott Mars istennő. Mert hiába, a háború annyiban hasonlít a kártyához, hogy szerencse nélkül, kárbavész minden erőfeszítés.

— Ahhoz kell a legkülönb katonai képesség, hogy az ember felismerje és kihasználja a szerencsés alkalmat.

Az őrnagy viszonzni akarta az udvariasságot.

— No és angolok is kellenek hozzá. Egy angol legénynek döntő szerepe volt a győzelemben.

A lord tekintete felvillant.

— Á! Egy angol? . . .

— Igen. A 9-es közlegény Bradley Tamás.

Mi ez?

A Lord arca jéghideg kifejezésbe dermedt. Azután mintha kísértetet látna, suttopta:

— Bradley Tamás?

— Igen . . .

— Hogy néz ki az az ember? . . .

— Görögorrú, zöldes tekintetű, jóvágású férfi. Nagy szünet.

— Talán ismeri sir?

A Lord habozott. De képtelen volt arra, hogy házudjon.

— Igen... Az... az egy szörnyű tettet követett el.

— Rabolt? — kérdezte hökkenten a tiszt.

— Még szörnyűbbet . . .

— Gyilkolt?

— Kérem . . . Tegye meg nekem: ne beszéljünk erről az emberről. Csak annyit mondok: vigyázzon rá! Attól minden kitelik.

— Ugyan, — mosolygott az őrnagy, — mintaszerű katona, csendes és szolgálatkész.

— Nono . . . azért csak vigyázzon.

Utóbb kiderült, hogy a Lordnak igaza volt.

6.

Ki sejthette volna, hogy miféle rejtett tűz lapang a hűvös, fényes tekintet mögött?

Marokkó főterén a „Clique“-nek nevezett légionista zenekar játszik délutánként és a helybeli polgárok itt sétálnak, üldögélnek, a kellemes alkonyi órákban.

Lehet, hogy a katonák néha odaszóltak tréfásan a sétáló leányokhoz és ezek valószínűleg kedvezően fogadták, mert néhány epés polgár panaszt emelt a légionisták ellen és egy még epésebb francia gyarmati főfelügyelő úgy intézkedett, hogy ezentúl csak civilek mehessenek be hatórától kilencig a parkba.

Kivéve a zenekar tagjait.

Alkonyatkor a díszbeöltözött légionáriusok megrökönyödve álltak a Jardin Public bejáratánál. Négy arab csendőr, a rendeletre hivatkozva nem eresztette be őket.

Néhányan morogtak.

Ekkor ért oda Bradley.

— Légionisták nem léphetnek a parkba, — mondta nyersen a goummière.

— Micsoda? . . .

— Ahogy hallotta.

Bradley szeme furcsa fénnyel villant meg.

— Én bemegyek, — mondta csendesesen és egyet lépett, — mi ültettük a virágokat, a mi zenekarunk játszik, mi védjük a várost . . .

Az arab csendőr megfogta a zubbonyát:

— Hallja . . .

Bradley pillantása a goummière nyakáról lelógó szép zöld zsinórra tapadt. A következő pillanatban az a zsinór a kezében volt és egyet csavart rajta. A goummière fuldokolva lógott a kezén, amíg el nem lökte. A másik egyenesen feléje dőfött a szurony-nyal, de Bradley elkapta a puskát, nagyot rántott rajta, hogy a támadója elvágódott, azután hátrafordult és harsányan kiáltotta a köréje sereglő katonáknak:

— Bajtársak! Bemegyünk a térre! . . . A mon commandemant . . . En avant . . . Marche!

A feltápászkodó csendőrök meglapulva nézték a térre benyomuló katonákat. A civilek riadtan futottak szét.

A katonák senkit sem bántottak. Megálltak a

zenekar előtt, átkarolták egymás vállát és a Clique kísérete mellett elénekelték a „La Carmagnolát.“

A park kerítésén kívül álló szpáhi és szenegáli katonák megéljenezték őket.

... A gyarmati főfelügyelő rémülten telefonált a helyőrség parancsnokának:

— Ezredes úr! ... A légionisták a tilalom ellenére bevonultak a parkba! ...

— Ugy ... — jegyezte meg hűvösen az ezredes. — És mit csinálnak?

— Énekelnek.

Csend.

— Igen?... Amelyik takarodóra nem lesz itt, azt megbüntetem.

De takarodóra valamennyien a kaszárnyában voltak. A főfelügyelő feljelentésére Bradleyt haditörvényszék elé állították és megbüntették. Az ezredes letépte melléről a becsületrendet.

-Épp olyan közömbösen állt ott, mint mikor feltűzték. Ráadásul egy hónap kaszárnyaáristomot kapott.

Az őrnagy most már sejtette, hogy ez az ember viaszálarcbban jár, de nagyon is érző, sőt fájó és felsebzett hús van látszólagos nyugalma mögött.

A két hónap elteltével ismét maga elé hivatta Bradleyt:

— Nos? még mindég meg akarsz halni?

— Oui, mon commandant — felelte udvariasan, nyugodtan és fegyelmezetten ...

MÁSODIK FEJEZET.

Bradley Tamás nem lesz nyárspolgár. Ennek elsősorban egy régi példabeszéd az oka és az a bizonyos aranyifjú, aki nem tudott különb lenni Noé apánknál. Végül az általános zűrzavarban az attasét a világitóudvarban felejtik és megtartják a főtárgyalást. Mr. Higgins öreg napjaira szépíti magát egy ezredorvos kedvéért.

1.

Bradley Tamás sem hitte volna valaha, hogy egyszer még a francia idegenlégióban fog szolgálni. Komoly, csendes, józan ember volt, olyasféle, akitől elvárják, hogy fiatalon nősüljön, hamar kopszodjék sok gyermeket neveljen és választásokon a szavazatszedő bizottság elnöke legyen. Hogy mégsem így történt, az nem rajta mult.

Miután a főiskolát elvégezte, a Dalton Művekhez került mint vegyészmérnök. A Dalton baronetek igen szegény és igen előkelő nemesek voltak, míg végül egy élelmes nagyapa ráadta magát a textilgyártásra és néhány év alatt a „Dalton Művek“ Anglia egyik leghatalmasabb iparvállalata lett.

Sir James Dalton bizonyára azt sem tudta, hogy üzeihez egy vegyészmérnök is tartozik. Olykor, a tisztviselőknek valami jubileumán, esetleg kezefogott egy pillanatra ezzel a sasorrú, zöld-

szemű, magas fiatalemberrel, de igazán nem lepte volna meg az sem, ha utólag kiderül, hogy az illető raktárnok, vagy kiküldött tudósító.

Az öreg Dalton leánya, Mary, még ebben a futólagos formában sem érintkezett a gyár alkalmazottaival. Mary autót vezetett, bridzselt, zongorázott, öltözködött, vagy Earl of Teddyvel tenniszezett. Earl of Teddy kifejezetten aranyifjú volt. Ahogy az előkelő, „Earl“ címet a keresztneve mellé biggyesztették, ez körülbelül híven jellemezte felületes, rangjához nem méltó, léha természetét. Ugyanez oknál fogva, nagybátyja, Lord Flatherry gyámsága alatt állott. De ez nem jelentett korlátozást Earl of Teddy számára, mert a Lord nagyon szerette unokaöccsét és nem bírt tőle semmit sem megtagadni.

Earl of Cunningham Mackabeo Theodor hatalmas vagyonán kívül, Lord Flatherrynek is egyetlen örököse volt, miután az öreg Lord azt az időt, amelyet más ember családalapításra fordít, az oroszlánoknak szentelte Afrikában. Hazatérve a Szaharából, csodálkozva konstataálta, hogy nemes passziója közben lassan betöltötte ötvenedik életévét és okos ember hacsak teheti ilyenkor már nem nősül.

Milliomosok érthetetlen szokásai közé tartozik, hogy leányaikat még náluk is gazdagabb emberhez szeretik hozzáadni. Az öreg Dalton báró is azon fáradozott, hogy Mary Daltont Earl of Teddy nőül vegye. Fáradozása sikerrel járt, bár nem valami nagy szenvedély kötötte egymáshoz a jegyeseket. Mary keveset tartott a vidám felületes Teddyről és

Teddy, bár tetszett neki a szép és kedves Dalton baronesse, nem volt szerelmes belé. Végre is azonban a két vidám pajtás Mary és Teddy lassanként megbarátkoztak a gondolattal, hogy házastársak legyenek.

Mary, Earl of Teddyyvel tenniszezett, midőn először életében megpillantotta Bradley Tamást. A tennispályától nem messze néhány öreg vadgesztenye fa állt és az egyik mögül előtűnt a sasorrú, komoly fej, nagy zöldes tekintetű szemekkel. A leány el is hibázott néhány labdát, mert érezte, hogy ez a férfi őt nézi. Azután nem látta többé Bradleyt, csak a botrányos eset alkalmával, amely annyi ember életét változtatta meg egycsapásra.

2.

Bradley Tamás húga gépírólány volt a „Relling Corporation“ néven működő utazási irodánál. A vállalat vezérigazgatója, Mr. Fred Relling valamikor vezető szerepet játszott a City bankkörében, de egy hatalmas afrikai telekspekuláció jóformán teljesen tönkretette. Évek óta állandó gondok között élt és a vállalat szerény jövedelméből úgy, ahogy fenntartotta némi látszatát, egykori úri életének. Ez a látszat azonban Thomas Long számára nem csalt. Thomas Long igen híres hegedűművész volt és Relling fénykorában nagyban udvarolt a tőzsdés Viktória nevű leányának, aki szépen zongorázott és játékaival valósággal elbűvölte a nagyembert. Lehet, hogy véletlen volt, miért kételked-

nénk egy művész ideáлизmusában? Annyi tény, hogy miután Relling tönkrement a kiváló hegedűművész érdeklődése Viktoria zongorajátéka iránt nagyon megcsappant és rövidesen egy Clayton nevű tekintélyes, gazdag ügyvéd leányának zenei intelligenciája tünt fel neki. Művész lelkének minden rajongásával vonzódott Elly Claytonhoz, akit szülei gordonkázni taníttatnak. Adósságai dacára Thomas Long mégiscsak világhírű művész volt. Igy érthető, hogy a dúsgazdag ügyvéd jószemmel nézte Elly leányának szépen fejlődő vonzalmát a művész iránt, aki Elly gordonkajátékáról elragadtatással nyilatkozott.

3.

Az egész bajt Lord Flatherry indította el. Mint régi oroszánvadász, állandóan aggódott unokaöccse elpuhultsága miatt. Meggyőződése volt, hogy ha Teddy egyszer belekerülne a veszélyes kaland izgalmába, akkor kiütközne belőle is az igazi férfi, és megerősödne. Sajnos Teddy erről úgy vélekedett, hogy nagybácsijának különös bogarai vannak. Miután azonban állandóan szüksége volt gyámjának engedékenységre, megígérte a Lordnak, hogy elmegy vele oroszánvadászatra Afrikába. Ezért látogatott el Rellinghez, aki újabban szakember lett ilyen afrikai ostobaságok tekintetében. A külső irodában, csinos, szőke nőre lett figyelmes.

— Örülök kedves Mr. Relling, hogy láthatom,

— köszöntötte az ex pénzfejedelmet. — Ujabban nagyon is visszavonul a társasélettől.

Relling keserű ember volt. Jól tudta, hogy Earl of Teddy ismeri visszavonultságának magyarázatát.

— Mivel szolgálhatok sir? — kérdezte kitérően.

— Szeretném, ha valami tervet ajánlana, egy afrikai útra, oroszánvadászat a Szaharában... vagy ilyesmi.

— Azt hiszem minden igényét kielégíthetjük e tekintetben. Forduljon kérem Miss Bradleyhez, ő az útiprogrammok elsőrangú szakembere.

— Csakúgyan? . . . Az a csinos szőke lány itt a külső irodában?

— Igen.

— Férjnél van?

— Tudtommal nem sir, — felelté szárazon Relling. — Alkalmazottaim magánéletével csak annyiban foglalkozom, hogy kifogás alá ne essék. Miss Bradley igen korrekt, jómodorú, szerény és rendkívül konzervatív leány.

— Látom, hogy ön igazán nagyra tartja ezt az alkalmazottját.

— Miss Bradley meg is érdemli sir.

Teddy először kissé zavarbajött, mikor leült Miss Bradley elé. A leány karesú volt és szép. Pedáns hangon kezdte felsorolni a tekintetbe vehető vasút- és hajóösszeköttetéseket, luxuskabinok, hálófülkék árát és előnyeit. Teddy egy szót sem értett az egészből. Ő már csak a nőt látta.

Elhatározta, hogy ezentúl behatóbban foglalkozik az afrikai út tervével.

Mikor Edna Bradley másnap délben elindult hazafelé a hivatalából, Teddyvel találkozott. A fiatalember mintha véletlenül vetődne arra, éppen szemközt jött. A valóság az volt, hogy már félórája várt a szomszéd ház kapujában.

— Van szerencsém Miss Bradley! Jó, hogy látom. Nem mondaná meg kérem, hogy ha az út első szakaszát repülőgépen tenném meg és visszafelé megszakítanám Nápolyban, ez mennyivel drágítaná meg a dolgot, ha felteszem, hogy egy-két tucat elejtett oroszán bőrét hozom a személypoggyászomban?

Edna gyanutlanul léprement. Buzgalma nem ismert határt, ha utazásról volt szó. Észre sem vette, hogy a fiatalember már jó darabon kíséri, lelkesen hallgatva előadását különböző luxusrepülőgépekről, díjszabásról és tarifáról.

Teddy szédült.

— Azonban számítania kell arra, — figyelmeztette a lány, — hogy ebben az évszakban legfeljebb három oroszán becserkészésére kap engedélyt.

— Jó, hogy szólt, — mondta Teddy. — Erre nem is gondoltam. Viszont nem tudom érdemes-e hozzáfogni két-három oroszán kedvéért? — felelte kissé elkedvetlenedve.

Az oroszánvadászat ürügye alatt, sikerült többször találkoznia a leánnyal, de lassanként egyre kevesebb szó esett a vasuti kedvezményről. Végül, egy vasárnap rávette Ednát, hogy üzleti tárgyalásuk színhelyét áttegyék a tengerpartra. Mikor a nap már lemenőben volt és a tengerparton

sétáltak, Teddy belekarolt a leányba. Edna tiltakozott.

— Szeretem magát — mondta Teddy. — Higyje el, hogy ezt a legkomolyabb szándékkal mondom.

— Hogy értsem azt, hogy komoly szándékkal mondja?

— Ahogy egy Earl of Cunningham komoly szándékát értelmezni kell, ha úrihölgyhöz közeledik.

Most már karonfogva sétáltak tovább, Miss Bradley nem tiltakozott és nagyon boldog volt. Azután Thomas Longgal találkoztak és mire észrevették, már késő lett volna kikarolni egymásból.

— Engedje meg mesterünk, — köszöntötte Teddy nyeglén és ez a hang a művészt mindig boszszantotta, — hogy bemutassam önt Edna Bradley kisasszonynak.

— Boldog vagyok, — mondta röviden a mester és fejedelmi göggel nézett rájuk.

— Miss Bradley nagy ismerője az utazásoknak; valóságos női Verne Gyula, — magyarázta Teddy, de miután látta, hogy Edna nagyon kélyelmetlenül érzi magát, még hozzátette. — Közölnöm kell önnek, hogy Miss Bradley nyugodtan sétálhat velem itt karonfogva. Izé . . . szándékaim komolysága ezt megengedi.

— Ah nősül? Ez derék, legfőbb ideje volt. — felelte Thomas és rövidesen elköszönt.

Ezután következett az a másik vasárnap, amely elindította a lavinát.

5.

Teddy szorgalmasan várta Ednát az iroda előtt. Vasárnap ismét szeretett volna egy kirándulást megbeszélni, de a leány közölte, hogy ezen a napon, a Browning cukrászda kerthelyiségében egyéves érettségi találkozóra jönnek össze Edna és hajdani iskolatársnői. Ebből az alkalomból volt osztályfőnöknőjük számára gyűjtést rendeznek. Az oktatónő ugyanis nagy beteg.

Ha megengedi, szívesen hozzájárulok ehhez az alaphoz, — mondta Teddy.

— Ez nagyon szép lenne öntől sir, — felelte a lány.

Igazán kedves összejövetel volt a találkozó a Browning cukrászdában. A beteg osztályfőnöknő nevében az öccse jött el, Evans Gordon mérnök, aki legutóbb, két év előtt volt elfoglalva egy skóciai fürdőváros parcellázásánál. Az asszonyok és a lányok vidáman csevegtek, régi iskolai élményekről beszélgettek, sőt később a megjelent fivérek és férjek jóvoltából, táncoltak is. Öt óra felé váratlanul feltűnt a társaságban Teddy. Valahol már ihatott néhány whiskyt, mert igen jókedvű volt. Elsősorban bőkezűen adakozott a beteg osztályfőnöknő számára, hogy szegény mennél hamarabb felépüljön, azután ugyancsak ezzel a megokolással konyakot ivott, majd Ednával táncolt. Később hármásban ültek az egyik asztalnál: Evans Gordon mérnök, Edna Bradley és Earl of Teddy. Meg kell állapítani, hogy az ifjú ezidőtájt már rendkívül részeseg volt.

— Megengedi?... — Felkérte Ednát és táncolni mentek.

Ekkor érkezett meg a találkozóra Bradley Tamás, hogy hazakísérje a húgát.

Megállt az asztalnál, ahonnan Edna éppen távozott és bemutatkozott Gordonnak. Ebben a pillanatban a parketten meglepő dolog történt. Ahogy a lány feje kissé közeledett Teddyhez tánc közben, a fiatalember, maga sem tudta mit tesz: megcsókolta. Edna nyomban abbahagyta a táncot és visszasietett az asztalhoz. Teddy ijedten követte és valamit mondani akart, de a lány helyett, kissé kóválygó tekintete előtt, egy zöldszemű, nyugodt férfi arca jelent meg. Ez a zöldszemű arc csendesen, finoman, csak ennyit kérdezett:

— Hogy értsem ezt a dolgot, sir? Edna Bradley a húgom.

Az alkohol már sok galibát okozott ezen a világon. Miért ítélnénk el Teddyt, aki csak egy londoni aranyifjú, mikor hasonló állapotban Noé atyánk is kompromittálta magát, holott idősebb volt, mint Teddy és mellelleg pátriárka. Nem mondom, hogy Noé atyánk hasonló állapotban bárki-nek a húgát is eljegyezte volna, de végre is mindenki egyéniségének megfelelően éli ki a mámorát. Szóval Earl of Teddy összecsapta a bokáját és így szólt:

—Mr. Bradley, szeretem a húgát és el fogom venni feleségül.

— Nagy szerencse ránk nézve, — felelte Bradley — és ha Edna úgy akarja, természetesen a magam részéről csak örülök . . .

Miss Bradley nagyon piros lett és igent intett.

— Emelem poharamat az ifjú párra, — mondta Gordon egy középiskolai tanárnő öccséhez méltó ünnepélyességgel.

6.

Nagy baj volt, hogy huszonnégy órával az ünnepi esemény előtt Teddy megrendelte a jegygyűrűt Mary Dalton számára. Ez igen kellemetlenné tette a visszaemlékezést, mikor másnap erős fejfőrgöccsel felébredt. Hogy is rughatott be ennyire? Valahogy ki kell másznia a csávából. Ez a Bradley-család nem vagyonos; talán lehet okosan beszélni velük. Mindenesetre nyomban el kell intézni . . .

Magáhozvett néhány bankjegyet, beült a kocsijába és elindult a Tottenham Road felé. Egy tizennégyéves fiúcska, aki a közelben tartózkodott, így mesélte el később az eseményeket: Teddyn, mikor kiszállt az autóból, világosszürke nyári ruha volt és a fején szalmakalap. Nyomban besietett a házba, ahol Bradleyék laktak. Hogy itt mi történt, azt pontosan nem lehet tudni. Valószínű, hogy a társalgás nem egészen barátságos mederben folyhatott, mert a tizennégyéves fiúcska váratlanul arra lett figyelmes, hogy egy szalmakalap röpül ki a kapu alól az uccára és nyomban utána a jólöltözött fiatalember, igen szép ívben, pontosan orrán, száján érve a földre. A fiúcska talpra segítette az illetőt, leporolta és azt állítja, hogy idegesnek látzott.

Bradleyéknél szomorú esemény volt, Teddy látogatása. Edna sirt. Tamás sokáig hallgatott.

— Be fogjuk perelni házassági ígéret megszegéséért — jelentette ki végül.

— Azt én nem akarom . . . zokogta Edna.

— Pedig ez a jobbik megoldás. Ha nem adsz megbízást egy ügyvédnek, akkor egyszerűen lelövöm ezt az embert az uccán — mondta Tamás csendesen.

Másnap már bent volt a lapokban, hogy Edna Bradley feljelentette Earl of Cunninghamet házassági ígéret megszegéséért!

Két nappal később Bradley Tamást elbocsájtották a Dalton művektől és újabb két nap múlva Mr. Relling közölte Ednával, hogy legnagyobb sajnálatára, nem tarthatja meg tovább az állásában.

8.

Teddy a család előtt részegségére hivatkozott és holmi borzalmas történetet mesélt Bradley Tamás erőszakos fellépéséről. Lord Flatherrynek is ezt adta elő. Az öreg Dalton először nagyon haragudott, de Lord Flatherry meggyőzte arról, hogy ez az esemény csak sürgösebbé teszi a házasságot. Mary vállat vont és kijelentette, hogy ő nem haragszik. Ismeri Teddyt és az egész história nagyon hasonlít rá. Egy ideig ne mutatkozzék, azután majd kibékülhetnek.

Mr. Clayton, a City előkelő iparmágnásai kö-

zött a Dalton báronet-k ügyvédje is ő volt. Ő vette a kezébe az ifjú Teddy védelmét is. Lord Flatherry az érdekeltek tanácskozásán szerette volna rávenni, hogy egyezkedjék a Bradley-családdal.

A tanácskozáson Burton őrnagy is résztvett. Dalton sógora volt, ezenfelül az alsóháznak is tagja, konzervatív programmal.

— Ha rám hallgattok, — mondta, — és ez a legokosabb, akkor semmi elkenés! Igenis odaállni a bíróság elé!

Szeretett kenetteljesen és szigorúan beszélni, mintha állandóan a parlamentben szónokolna. Ilyenkor sokszor nyult a bajuszához. Végül is az őrnagy álláspontja győzött: nyilvánosság elé az ügygel.

Edna Bradley bejelentett tanui Thomas Long hegedűművész, Evans Gordon mérnök és Relling vállalati igazgató, a tárgyalást megelőző napon némi fellendülést tapasztaltak sorsukban, Clayton ügyvéd például közölte Rellinggel, hogy egy pénz-csoport, amelynek Dalton baronet áll az élén, hajlandó lenne a befagyott afrikai telkek átvételére. A telkek parcellázásával, úgy vélte Clayton, jó lenne egy igen tehetséges fiatal mérnököt, Evans Gordont megbízni. Mikor a mérnök értesült az ügyvéd-től a megbízásáról, nem akart hinni a szemének és mámoros lett a boldogságtól. Ugyanaznap estélyt adott az ügyvéd és megragadta az alkalmat, hogy bevezesse Gordon mérnököt London úri társaságába, ami már fél karrier manapság. Még ezen az estén félrevonta leánya völgyényét, Thomas Longot egy kis szívélyes beszélgetésre.

Itt sok szó esett a művész adósságairól, amelyeket ha Ellyvel egybekelnek, az ügyvéd rendezni fog, beszéltek néhány szót Earl of Teddy peréről is, de csak futólag . . .

. . . Másnap volt a tárgyalás . . .

A terem zsúfolásig megtelt, London társadalmi kitűnőségeivel.

— Edna Bradley! Ön azzal vádolja Earl of Cunninghamet, hogy házasságot ígért önnek. Mivel tudja ezt bizonyítani? — kérdezte a bíró.

— Először Mr. Thomas Longnak mutatott be mint a menyasszonyát, másodsor fivérem és Gordon mérnök előtt határozott formában megkérte a kezemet.

— Kérem, errenézve Mr. Evans Gordon mérnök és Mr. Thomas Long kihallgatását, — szolt közbe Clayton.

És most következett a tárgyalásnak az a gyorsan lepergő tanuvallomássorozata, amely Bradley Tamás lelkivilágában lerombolta a jóba, az emberekbe, a munkába, a kötelességbe és a tisztességbe vetett hitét.

Jött Gordon.

Szerintem Bradley Tamás, ha nem is volt brutális, mindenesetre „megfélemlítő hatással“ lehetett.

— Fenyegetően lépett fel? — kérdezte a bíró.

Bradley farkasszemet nézett Gordonnal. Ez viszont pislogni kezdett és akadozva mondta:

— Hát . . . bizony erélyesen . . .

— Ön szerint megütötte volna Earl of Cunninghamet, ha nem kéri meg a húga kezét? — kérdezte az ügyvéd és szigorú szemével mereven tapadt a tanura.

— I . . . igen . . . Azt hiszem.

Bradley holt fehér volt és a száját harapdálta.

— Nem igaz! — kiáltotta Edna kétségbeesetten. A bíró kopogott. Gordon lesütött szemmel hagyta el a termet. Clayton élvezettel törölgette szemüvegét.

Sir Thomast a világhírű hegedűművészt, enyhe moraj fogadta. Zsakettben, furesaszínű nyakkendővel, sápadt, kissé puderezett arcával álmatagon lépett a bíró elé.

— Mit tud az ügyről?

— Jóformán semmit . . . Elmélyült vagyok, mint általában a művészberek, környezetemet ritkán figyelem meg, Miss Bradleyt egyszer láttam mindössze a tengerparton, Earl of Cunninghannel sétált karonfogva . . .

Moraj.

— Ugyanakkor kijelentette önnek, — szólalt meg a lány ügyvédje, — Earl of Cunningham, hogy Edna Bradley a menyasszonya . . .

Thomas végigsimította a homlokát egy lassú, de nagyívű gesztussal:

— Ezt mondta volna? . . . Sajnálom. Nem emlékszem ilyen kijelentésre.

— Gazember! — kiáltotta Bradley.

— Figyelmeztetem! — szól rá erélyesen a bíró, — hogy ha még egyszer elragadtatja magát, szigorúan megbüntetem!

Relling.

— Miss Edna Bradley önnél volt alkalmazásban. Olyan hölgynek ismeri, aki okot adhat magatartásával bizalmaskodásra?

. . . Már az, hogy nem felelt nyomban felért, egy hamis tanuvallomással.

De a szörnyű szünet után még meg is szólalt.

— Hát kérem ezt én nem tudhatom . . . Nehéz ilyesmit állítani egy hölgyről.

Bradley már tisztában volt azzal, hogy mi történik itt.

— Szívesen elbeszélgetett az ügyfelekkel . . . Izléstelenséget sohasem vettem észre, de az például, ahogy Earl of Cunninghammel csevegett nevetgélve, nem felel meg az én konzervatív felfogásomnak . . . De mondom, különben . . .

— Mr. Relling . . . !

Edna állt előtte. Könnyes szemekkel.

— Ezt . . . ezt . . . meg kell mondanom . . . — hebegte a volt főnöke zavartan és másfelé nézett.

Earl of Teddy életének legkínosabb perceit töltötte el a zsűri előtt. Hol sápadt lett, hol piros.

— Igért ön házasságot Edna Bradleynek?

— Én . . . ugyanis . . . én nem ígértem . . .

— Miért kérte meg a kezét? — Csend. — Megfélemlítette magát Bradley Tamás?

— Bradley . . . igen . . . támadóan lépett fel . . .

Edna elájult.

A tárgyalást felfüggesztették.

Még aznap meghozták az ítéletet.

A bíróság, ahogy előrelátható volt, felmentette Earl of Cunninghamet!

És ezzel kezdetét vette Tamás harca a világ ellen.

9.

Bradley kitűnő mérnök volt. Két állást is kapott, de rejtélyes, láthatatlan kezek úgy intézték, hogy mindig az uccára került.

Néhány embernek terhére volt a fővárosban.

Már pedig Bradley Tamás Londonban maradt!

Címírást vállalt. Végül szerelőnek alkalmazták egy vállalatnál, de rövidesen minden indokolás nélkül kitették. Ahova belépett, amit próbált; láthatatlan kezek által semmivé vált.

Igy került végül a kikötőbe, ahol zsákot hordott.

10.

Akkortájt már kezdett kissé elaludni az ügy.

Edna, szép csendesen elhagyta Londont. Még Rellingnél megismerkedett a „Marokkó-Európai Társaság“ igazgatójával, ennek írt és postafordultával megjött a válasz: jöjjön Marokkóba, a Társaság alkalmazza. Ide már nem követték a City láthatatlan, üldöző kezei:

Bradley nem ment. Ő visszaüt! Ezt ismételtette magában szinte eszelősen, mániákusan, nem törődve, hogy szenet talicskázik-e, vagy csomagot hord: visszaütni!

És csodálatos módon az öreg Higgins révén alkalma nyílt erre.

Az öreg Higgins tiszteletreméltó ősz fejével, azon frissen, ahogy öt évi fegyházbüntetését Dartmoorban kitöltötte, szülővárosába sietett a csodás, lármás Londonba. Talán örült volna, ha a város

polgárainak egy kis csoportja kijön fogadtatására a pályaudvarra és átnyujtanak néki egy csokor virágot, hiszen részesítettek már megható fogadtatásban olyan embert, akinél esetleg ez a vén Higgins nem volt nagyobb gazember, de a társadalom előítélete miatt mégsem vált szokássá, hogy a szülőföldjükre hazatérő kiszolgált rabokat, ha még olyan hosszú időt is töltött börtönben, külön fogadtatásban részesítsenek.

Mit csinál egy kiszabadult rab, ha megérkezik Londonba? Felhajt néhány pohár pálinkát a Themze partján.

Ebből az alkalomból ismerkedett meg az öreg Higgins Bradleyvel. A söntéspolc mellett kezdtek beszélgetni:

— Ön messziről jött Mr. Higgins? — kérdezte Bradley, — még nem láttam itt a kikötőben.

— Nem is olyan messziről jöttem. Csak régen elvitt innen a balsors.

— Odaát volt az európai kontinensen?

— Csak a fegyházban, de az is eléggé megtört.

Bradley kissé meghökkent. Minden keserősége dacára tisztességes ember volt.

— Miért zárták be Mr. Higgins?

— Csendháborítás miatt. Öt évre!

— Az hogy lehet?

— Mikor kimásztam az ablakon, leejtettem egy tükröt és a csörömpölésre összeszaladtak a lakók. Ezért a csendháborításért kaptam az öt évet... Egészségére uram! Különben nemsokára megyek vissza Afrikába. Valamikor szolgáltam a légióban

és most hív a hontalan vágy. Mert ilyen is van. Egy fegyvercsempész hajó indul holnap Spanyolországba és diszkrét személyzetet keres. Nem volna kedve eljönni?

— Nem, köszönöm, — felelte Bradley. — Nekem dolgom van itt. Le kell bonyolítanom egy ügyet.

— Csak vigyázon a csendre. Tükörrel, ezüsttálcával nem jó tréfálni.

Este Bradleyvel együtt tért vissza a városba.

— Remélem, még elérem visszafelé az utolsó villamost. Nem szeretnék abban a poros városban aludni, — mondta a kiszolgált fegyenc.

— Miért utazik akkor be? — kérdezte Tamás.

— Elszámolásom van a külvárosban. Legutóbb azért tértem haza Afrikából, hogy egy vendéglőssel elbánjak, aki leszúrta az öcsémet. Sajnos közbejött a csendháborítás és elfogott a rendőrség. Hát ezt elintézem holnapig. Ha meggondolta magát, velem jöhet. Hatkor itt leszek a kocsmában, ahol megismerkedtünk, de nem várok sokáig, mert keresni fogják a tettest és én leszek az.

— Olyan fontos magának bosszútállni?

— Jegyezze meg: „szemet szemért, fogat fogért“, — mondta Higgins.

És bár ne mondta volna.

11.

Mert ha ezt nem mondja, akkor az ügyben teljesen ártatlan Mary Dalton sok kellemetlenségtől szabadul meg. Mary nem tulajdonított nagy

fontosságot Teddy megtévelyedésének. A hűtlenség igazán csak annak fáj, aki szerelmes. És Mary nem volt szerelmes a vőlegényébe, tehát megbocsájtott.

A kínos eset utóhullámainak elsímítására éppen megfelelő alkalom volt a tengerészakadémia bálja, amelyen néhány követ, kisebb államok attaséi és a polgári lakosság kiválasztott legfelsőbb rétege vehetett csak részt. Ez a bál fényben, pompában, ruhában, előkelőségben, minden alkalmalmmal az év kiemelkedő báli eseménye volt. Dalton kívánságára Mary beleegyezett, hogy mint Teddy menyasszonya jelenjen meg ezen a bálon. Így minden pletykát végleg elfojtanak.

. . . Pontban tíz órakor nyitották meg a bált, midőn a rendezők sorfala között a tengerészeti miniszter és neje felhaladtak a lépcsőn. A táncot pontban tíz óra tizenöt perckor az admirális első tisztje kezdte a lordmajor feleségével. Tizenegy óráig minden programszerűen történt. Ekkor következett a műsoronkívüli esemény.

A legszigorúbb utólagos vizsgálat sem tudta kideríteni, hogy miféle oldalajtón keresztül juthattott be szakadt, szénporos ingében és olajos, ormótlan nadrágjában Bradley Tamás a táncterembe. A Kereskedelmi Kamara asztmatikus ügyvezető elnöke vette először észre, és azt mondják, hogy az eset után napokig légzési zavarai voltak. Tény az, hogy a szénhordó szöges cipője egyszer csak ott csörgött a parketten és utat tört a táncolókon át a terem közepéig, ahol Mary Dalton és Earl of Teddy keringöztek. Ekkor már a zene abbahagyta a já-

téket és mindenki elhúzódott a jövevény közeléből. A néhány másodpercnyi döbbenetet Bradley ügyesen kihasználva így szólt:

— Sir Cunningham! Ön mindenki előtt megcsókolta a hugomat. Szemet szemért, fogat fogért!

És mielőtt valaki magához térhetett volna a rémület szuggesztíójából, a toprongyos ismeretlen átkarolta Maryt és hosszan megcsókolta. Egy hatalmastermetű rendező torkonragadta a merénylőt, de Bradley nyomban úgy vágta szájon, hogy két estélyiruhás hölgyet, néhány konzult és egy terített asztalt rántott magával a földre.

A nők sikoltoztak, leírhatatlan zűrzavar támadt és az általános tolongásban kitörtek egy üvegajtót. A vesztibülben rendőrért sípolt a portás és egy elhízott attasé, aki le akart mászni a világitóudvarba, most a második emeletről, tehetetlenül lógott fejjel lefelé egy kampón. A büfféasztal felborult és valaki a szomszéd vendéglőből telefonált egy estilap szerkesztőségébe, hogy ír merénylők bombát dobtak a bálterembe.

A környéken híre terjedt, hogy elrendelték az általános mozgosítást . . .

— — — — —

A leírhatatlan zűrzavarban Bradley Tamás elmenekült.

És megkezdődött az ámokfutása!

Reggel hatkor ott volt a vendéglőben és Higginsszel együtt hajóra szállt.

Afrikában jelentkezett a légióban a vén fegyencsel együtt. Hogyan vették fel Higginst? Ez

a legérdekesebb szélhámosság a gyarmati hadsereg történetében.

Az ötvenkét éves veterán, újonc lett! Délben elbúcsúztak egymától a vendégfogadóban és este, mikor Bradley visszatért, csaknem hanyattesett.

Higgins szénfeketére festette a haját és bajuszát, azonkívül valami színész ismerősétől testszínű kenőcsöt szerzett, és jól elkente a bőrén. Kísérteties látvány volt olyan ember számára, aki ismerte.

De az ezredorvos nem ismerte. Látott egy izmos, feketehajú, vidám embert, tudj Isten miért, bezsírozott arccal és az ördög tudja, min vigyorog állandóan, de rekrutának jó lesz. Bevették mindketőjüket.

Este már a Fort St. Therèseben, az erőd udvarán, vidáman dalolták a többivel együtt a La Carmagnolát és másnap elindították őket a Szahara felé.

H A R M A D I K F E J E Z E T.

Bradley kivételes elbánásban részesül, mert néhányszor lefokozták. Stuck a harmincéves háború áldozata. Egy favágó, akinek nincs multja, egy torriador úgy elveri a pénzét és a menyasszonyát, hogy egyikből sem marad semmi. Higgins szeretne az afrikai meleggel takarékoskodni, majd örjáratával, együtt eltűnik.

1.

Bradley Tamás vagyis a „tanár úr“, megtisztelő csúfnevét nem a professzorokra és oktatókra

jellemző higgadtságával érdemelte ki. Féléves szolgálata alatt kétszer léptették elő és ugyanannyiszor lefokozták függelemsértésért. Az egyik függelemsértés nyomait Croquette őrmester két hónapig sinylette, azután még utókurára ment a kamatkai geizirekhez kénes fürdőt venni.

Mindkét alkalommal csak a „*harcban tanúsított hősiességéért*“ úszta meg kényszermunka nélkül, de megfosztották rangjától és a legközelebbi újoncszállítmánnyal a tűzvonalba került.

Azután már békében hagyták a felettesei.

A régi altisztek tudták, hogy a „dühöngő skóttal“ nem lehet packázni, mert fütyül a haditörvénytörésekre, a kényszermunkára és a halálos ítéletre, egyszerűen odaüt, ha felidegesítik.

Igy azután nem sok baj volt vele. Rendesen el látta a szolgálatát, sohasem kötekedett és legelől jár ott, ahol könnyen osztogatták a halált.

Barátságban csak Higginsszel volt, aki változatlanul festette a haját és bajuszát. Ezt nagyon ügyesen csinálta, szabályos időközökben a magával hozott szükséges vegyszerek segítségével. Mielőtt még az ősz szálak kiütközhettek volna, elvégezte magán az átalakítást.

Mindketten Neftir helyőrségében teljesítettek szolgálatot.

Neftir bizonytalan része volt a franciák által meghódított Afrikának. A háromezer méteres Dzsebel-Sagro lábánál terült el és berber rabló hordák laktak a vidéken. A Dzsebel-Sagro az Atlasz déli nyulványának egyik legmagasabb hegysége,

azonfelül, hogy állítólag, ércekben, ásványokban igen gazdag, pillanatnyilag Toglád sejk, berber rablóvezér bevehetetlen birodalma is.

Toglád sejk ravasz, okos ember, állítólag fegyverrel is ellátják külföldről, s miután jól van informálva Franciaország belügyeiről tudja, hogy az a hihetetlen erőfeszítés és rengeteg költség, ami egy háromezer méteres hegylánc meghódításával együtt jár, hosszú ideig biztonságot nyújt neki és hordáinak a Dzsebel Sagrón. Már Lyautey marsall megmondotta, hogy Afrikát csak úttal lehet meghódítani, ehhez pedig nyugalmasabb idők és jobb pénzügyi viszonyok szükségesek. Ezért Toglád sejk a Neftir oázison túl csodálatos biztonságban érzi magát. A francia hadvezetőség jelenleg csak arra szorítkozik, hogy megvédje a Dzsebel-Sagro környékét a hegyekről le-lecsapó berber portyázók ellen. A Neftir oázison túl, ahol a hegyiösvények kezdődnek, tilos a hadviselés. Mintegy hallgatólag elismerik, hogy az Toglád sejk birodalma. Bajbajutott csapatok után költséges és nehéz dolog ide segítséget, vagy büntetőexpedíciót küldeni. Tehát szigorú parancs, hogy a vezérkar külön utasítása nélkül a Neftir oázison túl katonaság nem üldözheti a rablókat.

Toglád sejk fejére élve, vagy halva 50.000 frank van kitűzve. És a rablóvezér csak hihetetlen szerencsésének köszönheti, hogy még nem teljesült be a sorsa. Előljár minden ütközetben. Szakállas, nagy kerek feje, duzzadt szája, valószínűtlenül egyenes hosszú orra, vidáman emelkedik ki a küzdők közül és ahová lecsap ott valaki meghal, de

ő mindég idejében eltűnik a katonaság számára tilos területen.

Neftir oázisa a francia katonai biztonság határa, a legrosszabb beosztás, valóságos halálítélet. Egyik oldalán a Dzsebel-Sagro ismeretlen, zord, hegycsoportja határolja, másikon a Szaharának az a része, amelyet Ghidi síkságnak is neveznek, kiégett, szikes, homok hullámos sivatag.

E meghitt tájék legsívárabb részén terült el a Neftir oázis. A Ghidi pusztaság hőségét a Dzsebel-Sagro felhőkig érő, síma gránitfala, megsokszorozva veri vissza, mint valami gigantikus gyűjtőlenecse és a napközben áttüzesedett hegyoldal kemencéje éjszaka is ontja a forróságot, pedig a sivatag más helyén, a fehér, könnyű por, alkonyatkor olyan gyorsan árasztja vissza magából a meleget, hogy éjfélre fagypont alá is leszáll a hőmérő és szép dér borítja a szegényesebb alfafű síkságot.

De a Neftir oázis mentén a hegyoldal gondoskodik arról, hogy a hőség éjszaka is elviselhetetlen legyen.

A legénységi szoba forrósága, a bagó, a szíjkenőolaj, pálinka és izzadtság szagvegyülete, mint valami langyos mosogatórongy fedte be az ágyakon heverő nyirkostestű embereket. Az ablakra terített vizes pokróc láthatóan párologott az ötvenfokos hőségben és döngő, sűrű légyraj röpködött, mászkált szerteszét mindenben.

Az altiszt jött be Krakauerrel, vagy ahogy a katonák nevezték, a „Visszhanggal“. Vörös haja ugyan más gúnynevet provokált volna, de hajszínénél is feltűnőbb volt az a furcsa szokása, hogy

bizonyos elégedetlen hanglejtéssel elismételte, amit mondtak neki. Általában csak az utolsó szót. Ezért eleinte sok baja volt. Például ujonckorában, a gyakorlótéren az örmester rászólt:

— Maga vörös! Elvezet egy szakaszt a lejtőig!

— A lejtőig . . . a lejtőig . . . — mormogta elégedetlenül, — jó dolog, mondhatom . . . A lejtőig...

— Hallja! Mit morog maga?

— Mit morog . . . Mit morog . . .

— Fogja be a száját!

— A száját . . . a száját.

Több igen súlyos büntetést kapott ezért a szokásáért. Most éppen a mosott fehéreneműt hozta fel, a döglesztő forróságban és nagyot nyögve odavágta a sarokba.

— Talán nem tetszik?! Mit nyög?! — kérdezte a káplár.

— Mit nyög . . . Mit nyög . . . — motyogta és reszkető kézzel gombolta csuromvízes zubbonyát.

— Egy órán belül az összes mosott holmit rakja rendbe! . . .

— Rakja rendbe . . . Rakja rendbe . . . — dünnyögte. — Kérem nekem meg van dagadva a májam . . . — Az is jellegzetes szokása volt, hogy időnként súlyos betegnek tetette magát, pedig egyszer sem sikerült ilyen módon kibújni a szolgálat alól. — Egyrészt meg van dagadva a májam, másrészt hörghurútban szenvedek.

— Hát rakja össze a fehéreneműt, azután haljon meg, — mondta a káplár és kiment. Krakauer nyomban végigterült az ágyon.

Stuck, a szeplős, hatalmas német, aki valamikor lakatos volt, odament az ablakhoz és levette a pokrócot. A forró, tágfényű napsugár, mint valami ökölcsapás zuhant az arcára.

— Hé te! Mit csinálsz! — szólt rá Jarosics, a tömzsi, kopasz albán, aki katonai pályája kezdetén fizetőpincér volt Szkutariban, de néhány kisebb bűncselekmény idejuttatta, ahol mindenki megbecsülte.

Stuck viszont jóval népszerűtlenebb volt fukarsága, kicsinyessége és bizalmatlan természeté miatt.

A marsellei dokkról került ide, egy jelentéktelen rablásból kifolyólag, mert nézeteltérés következtében leszúrt valakit. A jelentéktelen rablás után osztoztak a résztvevők, közöttük Stuck, aki a társaság egy részét motorcsónakon vitte a Vieux Portról a Joliette nevű kikötőig, ahol a jelentéktelen rablást lebonyolították. Stuck követelte, hogy kétezer frankos osztalékán felül az elhasznált benzinért járó három frankot is fizessék meg. Peters, egy gengszter, aki valamennyiük vezetője volt, és húsz éve irányította a szolidabb rablásokat Marseilleben, nem ismerte el a költségszámlát. Régimódi cégeknél ilyesmi előfordul. Egyszerűen, sőt tömören „sal bochenak“ nevezte Stuckot. A megalázó westfáliai béke óta ez a németgyalázó csúfnév, már sok pofonnak, szúrásnak és ökölcsapásnak volt oka. Ebben a szóban, hogy „boche“, a francia minden megvetését, gyűlöletét, fölényét, gúnyát, megalázottságát és harci kedvét egyetlen utánozhatatlan hangsúllyal tudja kifejezni. Szó,

szót követett, majd korsó korsót, végül szék széket, majd mindkettőjüket súlyos zúzódásokkal eltávolították a kocsmából. Megindultak együtt csendben az óváros felett kimagasló Dóm irányába. Már régen másról beszéltek, mikor Stucknak váratlanul eszébe jutott a három frank és megállt.

— Fizesd meg a pénzem!

— Nem jár egy fillér sem piszkos boche!

Mint már említettem, a háború nagy történelmi eseménye óta ez a szó, sokszor zavarta meg különben békülékeny hangulatok levegőjét. Ebben az esetben azonban a három frank is nagyban hozzájárult a harmincéves háború magánjellegű folytatásához. Ismét heves szemrehányásokkal illették egymást, szó szót követett és Stuck leszúrta Peterst.

A Marseilleben megtelepedett angol gengszter vállalat megszűnt: a cég ott feküdt szívenszúrva a sikátor pocsolyájában.

Ekkor váratlanul egy rendőrposzt bukkant fel! Futás, hosszú fütty, üldözés és hajnalban, mint a sarokbaszorított egérnek, már nem volt más felé menekvése, mint a Fort St. Jean citadellája, ahová minden civil beléphet, de csak mint katona jön ki ismét, hogy a Quai de Belge-n behajózzák Afrika felé.

. . . Most levette az ablakról a pokrócot, tetovált, rozsdaszínű mellkasára odaömlött a perzselő nap és elfordított fejével szólt vissza Jarosicsnak:

— Azért teszem le a pokrócot, mert hiába várnám, hogy egy lusta, rendetlen fráter mártsa újra vízbe . . . Phü! Piszok meleg van . . .

— Még dögölni se hagyják az embert! Bar-mok! — horkant rájuk Graham, az ír lírai költő, aki sokszor panaszkolta, hogy lángoló hazaszeretete miatt üldözték a légióba, pedig valójában azért kellett emigrálnia, mert váltót hamisított egy nyom-dász ismerőse nevére. Most dühös volt, mert felkel-tették álmából, de nem gondolt arra, hogy ő viszont Malpagát ébreszti fel, aki szófukar ember létére gorombáskodás helyett egyszerűen az ágya mellett lógó derékszíjját vágta Stuckhoz, természetesen a rohamkéssel együtt. A nagy melegre való tekintet-tel verekedésre nem került sor.

Miután Stuck megmártogatta a pokrócot egy kívülálló dézsában és újra befedte az ablaknyílást, a teremben megint visszazökkent kibírhatatlanul monoton kerékvágásába a fülledt, bágyasztó csend, amelyet még bántóbbá tett a legyek szüntelen zson-gása.

Malpaga, a torreador már nem aludt el ismét, Sóhajtvá ült fel az ágyában, zsirszerűen verejtékes, sárgás arcán elernyedtek a vonások.

— A Madonnára! Egyszer nekirohanok szu-ronnyal a posztnak és elfutok valamerre a sivatag-ba . . . Gyalázatos hely.

— Gyalázatos hely . . . gyalázatos hely . . . — dűnnyögte a Visszhang.

Higgins csendesen vihogott a földön. Ugyanis lefeküdt pőrén a hűvös agyagra.

— Azt hitted, te örült spanyol, hogy a légió nyugalomra vágyó csirkefogók üdülője? Marad-tál volna bikahóhér Sevillában.

Malpaga ugyanis torreador volt. Egy alkalom-

mal részegen jelent meg az arénában és szórakozottságból a bika helyett egy banderillot nyársalt fel. Ő részegsége hivatkozott, mások szerint az ifjú torreadorinas azért kapta a szúrást, mert kielégítő eredménnyel udvarolt a mester menyasszonyának. A kérdés tisztázása elől beállt a légióba. Cseppet sem hasonlította a Hollywoodban ábrázolt torreadorokra. Kis hegyes orra jobbfelé ferdült, keskeny szája viszont balszegletében valamivel hosszabb volt, amitől olyanformán nézett ki, mint mikor egy viaszbabát lágy állapotban pofoncsapnak és úgy marad az arca. Igen nagy fülei voltak és hosszú haja.

— Én azt mondom, — szólalt most meg dörgő basszusán Kjörgson, a norvég favágó, — hogy fel kéne lázadni. — És ásított, hanyattdőlve, mint aki elsősorban az unalom ellen kívánná haladéktalanul ezt a változatosságot, Kjörgsonnak nem volt története. A Heine által megénekelt északi óriásfákat csapdosta ki, amíg egyszer meguntta és egy hajóval Franciaországba jött. Se útlevele, se vizuma, se munkaengedélye nem lévén, mit tehetett volna mást? Egy szép napon beállt a légióba. Azóta ásítozott.

— Lázadni? — mondta Stuck gúnyosan. — A Szahara ellen?

— Jó pofa! — gúnyolódott a torreador. — Egy teljes hadoszlop étappal együtt könnyen ott pusztulhat a Ghidi síkságon.

Egy cérnavékony hang szólt közbe. Havranek volt, egy sovány, alacsony karmester.

— Lehet, hogy a favágó marhaságot mondott, de az biztos, hogy jó lenne lázadni és elmenni innen!

— Hát csak menjetek! — biztatta őket Higgins. — Végül kit agyonlőnek, kit Colombe-Bécharba küldenek, a büntetőtáborba.

— Te mindig károgasz! — rikácsolta Havranek és úgy hadonászott a kezével, mintha egy láthatatlan zenekart vezényelne. — Kérdezd meg a tanár urat. Hé skót!

Bradley az utolsó ágyon feküdt lehunyt szemmel. Most feléjük fordult és megszólalt:

— Szerintem hálátlanság lenne. — Felült az ágyon és végignézte a többit. — Nem hívott ide benneteket senki — folytatta csendesen. — Legtöbben azért jöttünk a légióba, mert védelmet keresünk a polgári hatóságok ellen. Megkaptuk ezt a védelmet. Most fizetni kell érte. Mindenért fizetni kell!

Hallgattak. Valahol egy teve bődült el. Higgins felállt a padlóról és most a falhoz dőlt, de az már nem volt hűs, hanem átmelegedett, mint a parázsló kemence oldala.

Megszólalt a kürt. Elcsigázott emberek mozgóldtak a szobában és rövidesen felsorakoztak az udvaron.

3.

Este a helyőrség nagyobb fele kivonult portyázni. Toglad sejk hordái ismét lecsaptak egy törzsre, amelyik megtagadta az adófizetést. A sejk éppen olyan szigorú volt adóügyekben, mint Marokkó szultánja.

A kis csapat délkelet felé indult el, hogy felde-
rítse a sivatagi kút környékét. A sivatagi kút után

félmérföldnyire vonult a vádi kiszáradt medre, amelyen túl nem terjedt a légió hatalma. Ezt a hártart nem léphették át a katonák.

Legrand kapitány az élen poroszkált, kócos tárlóván. Olykor füttyentett, mire egy ütemes zörgéssel megállt a menet és Legrand a szélrózsa minden irányába egy tekintetet vetett, messzelátóján keresztül. Azután tovább mentek.

Hűvös lett.

A Szahara homokja kitűnő hővezető, tehát villámgyorsan eláramlik belőle a forróság és az éjszakával együtt a hideg is rátelepszik a síkságra.

— Kár, hogy nem tettünk félre valamit a délutáni melegből, — mondta Higgins dideregve.

— Ha lett volna eszetek, — szólalt meg Kjörgson a favágó, — akkor ti is rumot hoztatok volna. De fogadjunk, hogy valamennyieteknél vörösbor van.

— Az igaz, hogy nálam vörösbor van, — jegyezte meg Stuck, — de felvettem az ingem alá egy kötött trikót, ami húsz frank negyven centimesbe került Marokkóban.

A távolból két hosszú, fehér oszlop tűnt fel. Ezek a fehér oszlopok a sivatagi kutak. Ritkás fecsoport vette körül, az itatókat.

A kapitány igen hosszút füttyentett. Megálltak. Az őrmester végigment a soron, kijelölte az öröket, azután letáboroztak. A hátukra csavart bardákból sátrat vertek és az emberek elmentek kőért. Egy méter magas háromszögű kőfallal kell körülvenni a tábort. Ezalatt elkészül a vacsora. Va-

csora után a kapitány, négytagú őrzőjáratot küldött ki, hogy derítsék fel a sivatagot dél felé, a kiszáradt mederig.

A káplár káromkodva jelölte ki Higginst és még három embert. Ezek morogva tűzték fel puskájukra az éguillet, de azért mégis csak elindultak. Krakauer, Graham, a költő és Haagen, egy hollandi paraszt került Higginssel az őrzőjáratba.

Krakauer, aki szomorú tapasztalatai dacára rendületlenül hitt abban, hogy színleléssel elérhet valamit, jelentette, hogy lázasnak érzi magát, fáj a térdje, és vesegörcse van.

— Na és? — kérdezte a káplár. — Mi közöm ahhoz neked? Most arról van szó, hogy őrzőjáratba menjen.

Visszhang, mivel időnként elfeledkezett a katonás magtartásról, magyarázó mosollyal a káplár vállára helyezte a kezét, de az altiszt akkorát mordult, hogy nyomban vigyázzba ugrott.

— Mit akar?! Mondja el értelmesen és vegye le rólam a patáit!

— A vesém . . .

— Téved ha azt hiszi, hogy engem itt este a maga belsőrészei érdekelnek. Csatlakozzék az őrzőjáratához és menjen.

— És ha összeesem?! — kérdezte diadalmas siránkozással Krakauer.

— Ilyesmi már előfordult a Szaharában. Mindenesetre ajánlom magának, hogy amíg tud, addig menjen. És ha folytatja az eszmecsserét, megvonom a holnapi vízadagját. En avant, marche!

Krakauer szokás szerint keserű és megvető dol-

gokat gondolt magában, miközben csatlakozott az őrzárhoz. Általában ilyeneket dünnyögött: „Mondhatom nagyon humánus eljárás . . . az ember meggondolhatná mielőtt erre a pályára lép . . . becsületszavamra . . .“

Sokszor adta önmagának becsületszavát és bizonyára minden oka meg volt rá, hogy kételkedjék saját szavahihetőségében.

Az őrzarat elindult, a sárga portól éles vonalban elváló éjszakai sötét felé.

— Lehet rágyújtani! — vezényelte Higgins, mikor az első homokhullámok eltakarták a tábor-

Egy óra múlva elérték a vádit, az őrzarat célját. Ez volt az a határ, amelyen nem mehetett át francia katona.

Higgins, miután előírás szerint körülnézett, rántott egyet a vállán, hogy feljebb csússzon a puskasíj:

— Azt hiszem mindent láttunk és ezek után remélem lefekhetünk rövidesen.

Krakauer mintha valami valószínűtlen nagyképűséget hallott volna, elégedetlenül ismételte:

„Rövidesen . . . rövidesen, mondja . . . szeretem az ilyet . . .“

Ezúttal Krakauer kételkedése indokoltnak bizonyult, mert nem értek vissza rövidesen a táborba.

4.

Hajnalodott. Stuck oldalbalökte Bradleyt. Bradley felébredt.

— Mit szólsz, — kérdezte, — hogy az őrzőjárat még nem tért vissza?

A skót felült.

— Hány óra lehet?

— Hajnalodik. Már jó néhány órája itt lehetnének.

— Azt hiszem, valami történhetett velük.

— Én is azt hiszem.

Felkeltették az altisztet. Egy pillantást vetett a karórájára, azután riadót fúvatott. Voltaképpen mint őrpáncsnoknak, kötelessége lett volna már jóval előbb foglalkozni a kiküldött katonákkal, de nem is gondolt veszélyre ezen az egyhangú, unalmas sivatagi túrán.

A kapitány, aki úgy aludt el lejárt táskagramofonjára borulva, hogy a „Ca c'est Paris“ utolsó hangján állt a tű, riadtan ugrott ki a sátrából.

— Az őrzőjárat, — jelentette a káplár, — még nem tért vissza, mon commandant!

A kapitány nyomban megértette, miről van szó. Lóra ült, a csapat elé száguldott és elrikoltotta magát: — A mon commandement. En avant . . . Marche!

A menetoszlop egy zörrenéssel megindult. Elérték a távoli vádit eltakaró domboldalt. Feltűnt a kiszáradt meder. A jegesen fehér hajnali fényben mint valami rossz giccs, mozdulatlanul, éles körvonalakkal meredezett a megszámlálhatatlan, sok homokdomb.

Az őrzőjáratnak nyoma sincs.

De mégis . . . Ott az egyik domb mögött valami ruhaféle, vagy ember? Mintha félig az alfafü-

vel benőtt vízmosásban heverne. A kapitány ügetni kezdett és hátrakiáltott:

— Pas de gymnastique!

Futólépésben követték. Az őrzőjáratnak nyomaveszett. De a küzdelem helyén, ahol megtámadták őket, még látszott egy elszakadt köpeny, néhány katonagomb, benne az ötlángú gránát: a légió jelvénye.

— Rajtukütöttek! — mondta a kapitány, aki a lováról leszállva, a nyomokat nézte. — Nem lehettek sokan . . .

— És nem lehetnek még messze . . . ! — mondta a káplár hevesen.

A kapitány sápadtan gyujtott cigarettára és a káplár szemébe nézett.

— Már nem élnek. A gazemberek nem ejtenek foglyokat.

— Én úgy gondolom mon commandant, — jelentkezett a skót, — hogy Higgins és a többiek még élnek.

— Miből gondolod?

— Vérnyomokat nem látok. És itt a méderben a friss alfafüvet hosszú sávon símára taposták, mintha terhet vonszoltak volna át. Erre hurcolták el őket. Toglád sejkéről azt mondják, hogy nem szokta megölni a foglyait. Csak harcban gyilkol. A berberok erőszakosak, de nem kegyetlenek.

A káplár bólintott.

— Egy véleményen vagyok a skóttal.

A kapitány arca egyre sötétebb lett.

— Ha így van, — mondta, — akkor sem segíthetünk rajtuk. Francia katonaság nem lépheti át

semmiféle esetben a vadit. Szigorú parancs. És ha ott kétszáz méterre a másik oldalon szemünk láttára leölnék az apánkat és gyermekeinket: mi nem segíthetnénk rajtuk, mert a vezérkar külön utasítása nélkül nem léphetünk a berberek földjére . . .

A kapitány a néma, mogorva arcokról látta, hogy a legfelsőbb gyarmati katonai tényezőkről, most nem a legnyájasabb modorban gondolkoznak. Újabb cigarettára gyujtott és a túlsó part felé nézett, amely a távolabb meredező hegyóriásokig vezetett.

— Katonák vagytok, fiúk! A sivatagban komoly erő egy peloton légionárius, de ott a vádin túl csak könnyű préda lenne a sziklák mögül, biztos fedezékből lövöldöző berbereknek. Itt a francia hadsereg egységének nevezhetjük magunkat, de ha átléptünk arra a terepre, akkor ötször ennyi emberből kell állni egy egységnek. Gépfegyveres elővéd és utóvéd szükséges, legalább száz öszvér, egy szakasz szapőr, egy kis hegyi üteg, és egy műszaki osztag.

Hallgattak.

A nap hírnökének rózsaszínű harsonázása után előbukkantak az első sárga sugarak és a holt meder dérlepte alfafűcsomóin millió és millió sziporkázó gyémántcseppé olvadt a dér.

— Á mon commandement!

Lehorgasztott fejjel megindultak a kapitány nyomában.

Visszafelé!

Az árok partján szomorúan hevert a magárahagyott kettészakított köpeny.

— Igaza van a kapitánynak, de mégis gazság tőlünk . . . — motyogta Malpaga.

— Persze, spórolnak, — sziszegte Stuck, aki más szemében könnyen meglátta a szálkát. — A légiionista olcsó, de egy hegycsúcs megszállása sokba kerül.

Bradley gondolkozott.

Parancs és törvény.. Forrt benne minden. Az emlékezetes Earl of Teddy tárgyalás óta megrendült a törvénybe vetett hite. Oh, ezek a higgadtak, tudálékosak és nagyképűek. Látszólag mindenben igazuk van.

Szegény Higgins és a sanyarú kis vörös Krakauer. Ők bizonyára csak azt tudják, hogy követ tőretnek velük, szenvednek és várják a bajtársaikat, akikkel együtt szenvedtek ebben a pokolban.

Az oszlop végén haladt Kjörgson, Malpaga, Havranek, Stuck, Bradley és Jarosics. Távolabb egy hatalmas homokdomb látszott a menet irányában. Bradley megragadta Stuck karját.

— Aki nem fél, az a dombnál velem együtt lemarad a menettől.

— Én nem félek . . . de este zsoldfizetés van, — mondta tétován Stuck.

— Veled jövök, — egyezett bele nyomban Kjörgson.

A szobatársak: Malpaga, Kjörgson Jarosics és Havranek csatlakoztak Bradleyhez. Az előttük haladó két katona minden szót hallott, de nem kellett attól félni, hogy elárulják őket.

Elérték a dombot.

A kanyarban Bradley és a másik három lemaradt. Most Havranek ér oda... oldalt ugrik, jön utánuk . . . Stuck ment néhány lépést, aztán hirtelen visszafordult és a másik öt közé állt.

Dacára annak, hogy este zsoldfizetés van!

Futólépésben vissza . . .

A káplár szokása szerint végigment a menetoszlop előtt. Közepén sem volt, mikor észrevette, hogy hat ember hiányzik a sor végén. Gyorsan elkapta a fejét és visszafordult a csapat eleje felé. Tudta, mi történt. Végre is ráér még észrevenni. Csak ériék el a vádit, azon túl nem üldözhetik őket. A hadvezetőségnek öszvérek, műszaki osztagok és hegyiütegek kellenek ilyesmihez. A légionárusnak elég a puszta bátorsága.

A tiszt nem vett észre semmit, egyhangúan léptetett a menet élén, kissé kábultan, a sárga porról visszaverődő napsugaraktól.

Közben a szökevények visszajutottak a mederhez. Tovább mentek a nyomokat követve.

A vádin keresztül tisztán látszott a nyom, de amint a talaj sziklásabb lett, egyre nehezebbé vált követni az elhurcolt katonákat. Miután elérték az első bazalthalmokat, óvatosan, kétrét hajolva lopakodtak előre. Itt már a berberek földjén jártak. Néhány elhullott bokavédőgomb mutatta, hogy a rablók egy keskeny szorosnál folytatták útjukat.

A sziklák egyre hatalmasabb ívben emelkedtek föléjük. Hűvös, mohos, penészszagú falak mentén suhantak alig másfél méter szélességű szakadék mélyén, az örökös árny birodalmában, ahová

az óriási bazalt és gránitfalak miatt még sohasem sütött be nap. Azután felkapaszkodtak az ösvényen, túskebokrok és mimózasövények között. Itt már előírás szerint haladtak: Bradley vezette őket és állandóan száz lépéssel előbb járt, a fordulónál óvatosan kikémlelve, hogy nincs-e berber a közelben. Mindenfelé csak néma kőkoloncok és a zord hegy-óriás félelmetesen ősi tájai.

Egy bozóttal benőtt magasabban fekvő sziklaplatón éles reccsenés hallatszott. Egy csodálkozó, vad leopárdfej bukkant elő a sűrüből. Hátrahúzódtott lefeszített mellső lábain, ínye fölé vont a száját és furcsa, rekedtes hangon fújta feléjük a levegőt . . . Azután megfordult és elcsörtetett.

Magasan felettük egy keselyű keringett, mint ha előrelátható sorsukban kiadós táplálkozási lehetőséget látna.

Bradley hirtelen visszahúzódott a fordulóból és felemelte a kezét. Megálltak.

Az ösvény egy tisztásra ért. Alig száz lépésnyire tőlük, a tisztáson sátor állt, előtte puskás berber aludt. Távolabb, a magasbakígyózó úton kis menet haladt és tisztán látszott a kristályos hegyi levegőn át, hogy hátrakötött kezüknél fogva, rabszolga módjára, libasorban, katonákat vezetnek, fekete burnuszus berberek.

Ott vannak!

Mielőtt követnék őket, ártalmatlanná kell tenni a tisztáson táborozókat. A sátorban legfeljebb öt-hat arab bennszülött lehet. A valószínűség az, hogy még annyi sem.

Bradley gyorsan határozott.

— Stuck, Jarosics és Kjörgson itt a bokrok közül oldalról közelítik meg a sátort. Három perc múlva Malpaga Havranek és én megrohanjuk ezt az őrt. Ugyanakkor ti oldalról ugráltok le. Lehetőleg nem löni. Tussal, vagy szuronnyal . . .

A három katona eltűnt a bozótok között és a porhanyós, nyirkos talajon át, óvatosan kapaszkodtak fel az útmenti szikla mögé. Stuck húszfrankos karóráját figyelte.

— Most! — mondta halkan.

Szuronytszegezve rohantak le a kökoloncról. Az arab felugrott, villámgyorsan kapta fel a fegyverét és egyet bizonyára leterít a három katona közül, ha közben a szemközt támadó Bradley puskája nem csapja fejbe. A leütött őr a sátornak zuhant, elszakította estében az egyik merevítőrudat, a ponyva összedőlt és néhány alak vergődött alatta. Mire a három berber, mert annyian voltak, kikecmergett a leszakadt sátorból, rájukszegezett szuronyos puskák között álltak.

A leütött őr nem mozdult. A három sakkbantartott berber meglepő nyugalommal vette tudomásul reménytelen helyzetét. Az egyik, aki két társa mögött állt előrelépett.

Kjörgson és Havranek meglepetten kiáltottak fel és a másik négy is döbbenen állt.

Toglad sejk volt.

Szakállas, jellegzetes feje minden tévedést kizárt. Nyugodtan nézett a katonákra, azután kifogástalan francia nyelven szólalt meg:

— Mit kívánnak?

Sejtette, hogy pályafutása végetért. Emberei-
től távol, légionisták között áll és ötvenezer fran-
kot ér élve vagy halva. Ahogy a légionistákat is-
merte, ha minden parancs ellenére néhányan ideme-
részkedtek a berberektől lakott hegyek közé, akkor
el is fogják vinni innen, mielőtt bárki a segítségére
siethetne.

— A foglyunk vagy! És a társaid is, — mon-
ta Bradley.

Közben az őr is magáhozért. Nem gondolhat-
tak védekezésre a rájukmeredő szuronyok hegye
előtt. Kjörgson és Jarosics villámgyorsan összekö-
tötték őket.

— Állítsátok fel a sátrat! — intézkedett Brad-
ley. — A megkötözött őrt ültessék eléje, hogy az el-
távozott berberék ne lássanak semmi gyanúsat, ha
esetleg visszaneznek.

A három fogollyal együtt valamennyien a sá-
torba mentek. Stuck a bejáraton át szemmeltartotta
a megkötözött őrt.

— Elfogtátok négy bajtársunkat. Ezért mi
most magunkkal visszük a sejket. Ti hárman itt
maradhattok. Mikor a nap a legmagasabban áll, el-
vágjuk a sejk nyakát és átadjuk az erőd parancsno-
kának. De ha előbb visszatér a négy bajtársunk, ak-
kor élve szabadonbocsájtjuk a sejket.

Toglad figyelmesen nézte a beszélőt. Láta,
hogy az egyszerű, nyugodtan elmondott szavak
minden fenyegetésnél, átkozódásnál komolyabbak.
Ez az ember ugyanolyan nyugodtan vágja majd el
a nyakát, mint amilyen egyszerűen hangzott, amit

mondott. Okos, hűvös tekintetében, bizalmatlanság, elszántság és különös szomorúság látszik.

— És mi biztosít bennünket arról, — szólalt meg az egyik fogoly, — hogy akkor, ha teljesítjük a kívánságodat, valóban szabadon bocsátjátok a sejket?

— Az hogy semmi bajunk a sejkkal és ha visszaadta a négy katonát, nincs okunk bántani őt. Főként pedig az, hogy én a szavamat adom erre és sem egy angol gentleman, sem egy francia katona nem szegi meg az adott szavát. Harmadsorban pedig akár van biztosíték, akár nincs, ez az egyetlen lehetőség arra, hogy megmeneküljön a sejk. Különb. ben egyetlen esélye sincs rá.

— Elfogadom a feltételt, — mondta most a sejk. — Veletek fogok menni és egy óra múlva embereim átadják nektek a négy foglyot . . . Hallgass! — kiáltott az alvezérére, aki közbe akart szólni. — Én így akarom. Eddig menedéket adtam a szökött légionistáknak, jól bántam a foglyokkal és csak bűnösök ellen harcoltam. Ha most a katonák becsstelen szószegőnek bizonyulnak, akkor ezentúl haljon meg minden légionista és minden európai, aki a kezetekbe kerül. Nem voltunk óvatosak, ostobán elmulasztottunk minden elővigyázatosságot, most viseljük a következményeket. Mehetünk.

Elvezették a megkötözött sejket. Bradley egy fél óráig várt a foglyok között, ennyi idő alatt körülbelül leérték a barátai. Azután fegyverét nyugodtan a földre téve elvágta a berberek kötelékét. Ezek magukhoz vették pisztolyukat és handzsárukat. Nyugodtan lelőhették volna a légionistát, aki

egyáltalában nem törődött a saját védelmével. Pedig barna, gyűlölettől izzó pillantások között állt. Az ősz, hatalmas alvezér tekintete lassanként csodálkozóvá, sőt barátságossá vált.

— Nem gondolsz arra, hogy most egyszerűen lelőhetünk, vagy elhurcolhatunk magunkkal, hiszen minden okunk megvan arra, hogy ne bízzunk az ígéretetekben.

Bradley cigarettára gyujtott és felemelte a földről fegyverét. De csak egyszerűen a závarzat felett fogta meg és lógva hagyta keresztben a tenyerén.

— Ugy látom nem vagytok ostoba emberek. Tehát nem félek tőletek. Vissza fogjátok kapni a sejket. De még ha becsapnánk benneteket, akkor is kénytelenek lennétek engedelmeskedni, különben valahogy kiszivárogná az eset és a törzs előtt senkisé mosná le rólatok, hogy azért hagyátok elveszni Togládót, mert a helyére akar valamelyiktek jutni. — És miközben a három berber meghökkenően nézett össze, mert valóban közülük örökölte volna egyik a vezérséget, Bradley befejezte mondókáját: — Jegyezzétek meg, hogy mikor a nap a legmagasabban áll, ez a szurony, amely itt a kezemben van, kioltja a sejk életét. Nem szoktam sem kérni, sem adni kegyelmet.

Hátatfordított, vállára dobta a puskáját és ügyet sem vetve rájuk, lassan, tempós léptekkel, megindult lefelé az ösvényen.

NEGYEDIK FEJEZET.

Toglád sejk meghálálja a légionisták tettét és ettől kihijján éhenhalnak. Cseberből melegbe. Csendes konzorciummal találkoznak. Higgins ügyvezető-igazgató lesz és Krakauer sikerrel szerepel, mint királynő. Kollégák csatlakoznak hozzájuk, majd új fényforrás tűnik fel a sivatagban.

1.

A katonák ott ültek a vádi medrében egy szikla alatt, csak Kjörgson állt őrt a sejk mellett. Már türelmetlenül várták Bradley visszatérését és örültek, mikor megpillantották lefelé jönni a hegy lejtőjén, fegyverrel a kezében.

— Nyugodtak lehetnek, — mondta a fogoly, — teljesülni fog a kívánságuk. Ez tiszta alku volt. Remélem a maguk részéről is.

— Bizonyos lehet benne, — felelte Bradley, — hogy ha visszatérnek a barátaink, maga is elmehe^t.

— Azt láttam, hogy okosak, elszántak és ügyesek. De még nem tudom, hogy vajjon tisztességek-e? — gondolkozott hangosan a sejk.

Stuck félrevonta Bradleyt.

— Azt tudod, hogy Toglád sejk ötvenezer frankot ér?

— Tudom.

— Ha visszatérnek a fiúk, elegendő egy sor-túz, egy iramodás és a sejk már velünk együtt az erődben van.

— Ez bizonyos.

— Tehát? . . .

— Tehát, ha a fiúk sértetlenül visszatérnek, szabadonbocsátjuk Togládot.

— Ötvenezer . . .

— És ha egy millió?! . . . Aljasságot nem csinálunk. Aki a sejket el akarja fogni, annak előbb velem kell végezni!

Stuck rosszkedvűen himbálta a felsőtestét.

— Hogy lehet valaki ilyen nyárspolgár . . .

Toglád, a sivatagban fejlődött finom hallásával egy szót sem veszített el ebből a társalgásból. Még azt is hallotta, mikor Kjörgson csatlakozott a távolabb beszélgető két bajtársához és meghallgatva az esetet, ezt mondta:

— Bradleynek igaza van!

— De nem úgy van! — erőszakoskodott Stuck, — hiszen büntetést is kapunk. Ez szökés volt és azonfelül, ami a legsúlyosabb: nem teljesítettük a parancsot! Viszont, ha a sejket elfogjuk, nincs mitől tartani.

— Ez igaz . . . — dörmögte Kjörgson.

— A magam részéről, — tűnődött Jarosics, aki hozzájuklépett, mert elégségesnek tartotta, ha Havranek és Malpaga őrzik a sejket, — unom a légiély. És ha már eljöttünk engedély nélkül, folytassuk az útunkat és jussunk ki valamerre Afrikából.

Stuck dühösen nevetett.

— A Ghidi sivatagon keresztül parancsolod? Vagy a háromezer méteres hegycsúcson át? Mi?! Ha kiszolgáltatjuk a sejket, akkor nem veszik tekintetbe a vétséget és ötvenezer frank üti a markunkat! Ez az én véleményem!

— Igazad van, — felelte csendesen Bradley. — De én változatlanul fenntartom, hogy amennyiben Higgins és a többiek visszatérnek, szabadonbocsátjuk a sejket. Aki megpróbál ebben megakadályozni, azt lelövöm, mint a veszett kutyát.

... Egy óra múlva nyolc ember jött lefelé a hegyoldalból. Négy arab és négy légionista. Bradley és a másik öt katona lövésrekész fegyverrel álltak.

— Mondja nekik, hogy ne jöjjenek ide, csak a katonákat küldjék le.

— És mi biztosít arról, hogy akkor visszamehetek? — kérdezte a sejk.

— A szavunk. Ezt már említettem. Kérem kiáltson, — tette hozzá nyugodtan Bradley, — mert ha közelebb jönnek emberei, akkor lelőjük őket.

A sejk odakiáltott valamit a közeledők felé. Ezek megálltak és intettek a foglyoknak, hogy menjenek tovább.

— Hát ez nagyszerű! — vigyorgott teli szájjal Higgins, mikor odaért, — ennyire hiányoztunk volna? Nem sajnáltátok a fáradságot?

A rókaképű Visszhang rosszkedvűen dünnyögött:

— Fáradságot . . . Fáradságot! . . . Inkább arról beszélj, hogy micsoda strapa volt felmászni erre a hegyre. Adjatok egy cigarettát . . .

Megrázogatták egymás kezét. Haagen, a németalföldi paraszt, lomha, mély hangján csak értelmetlen szavakat motyogott. Sehogysem tudta kifejezni, amit társai iránt érzett. Csak dörmögött . . . dult. Graham, a költő féllábon ugrált örömeiben.

— Igazán megtartják, amit ígérték? — kérdez-

te hűvös kíváncsisággal a sejk és megkötözött csuklóira nézett.

Stuck zavartan pislogott a skótra.

Bradley úgy fogta a kezében lógó puskáját, hogy mutató ujjá a závarzat alá került.

— A sejk megtartotta amit ígért, most rajtunk a sor. Szabadonbocsátjuk, — jelentette ki határozottan és egy villámgyors mozdulattal elvágta a fogoly kötelékét.

— Elmehet!

Toglád mosolyogva felállt és a csuklóit dörzsölte.

— Maguk mihez kezdenek most? — kérdezte olyan nyugodtan társalogva, mintha kávéházban lennének.

— Azt hiszem, — mondta Bradley a négy szabadult fogolynak, — legokosabb, ha ti visszamentek az erődbe. Rátok nem vár büntetés. Mi pedig szökünk valamerre . . .

— Marhaság, — szólt Haagen. — Együtt vagyunk és együtt maradunk!

— Nekiünk is elég volt a légióból, — kiáltott a költő, — fel a vidám ír haza felé! Hahó!

— Légy szíves és ne ordíts, — mondta idegesen a torreador. — Nem tudom, hogy merre akarsz menni Bradley?

— Ha elég elszántak ahhoz, hogy bízzanak bennem, tudok egy hegyiutat, amelyen át gyorsan kijutnak a Niggerhez és a folyón lefelé, ilyen legények, mint maguk, játszva elérik Gambiát.

Csodálkozva összenézték. A sejk fehér fogso-

ra között a cigarettával, mosolyogva kutatta az arc-
kifejezésüket.

— Megértem, — folytatta, — ha kissé bizal-
matlanok, hiszen a hegyek között a hatalmamban
vannak. De eddig megtartottuk egymással szem-
ben a szavunkat és azt hiszem ezután sem lesz ok
panaszra. Nos, én szavamra és hitemre mon-
dom, hogy maguk a sziklák között a vendége-
im, bántódásuk nem lesz és megbízható vezetővel
mindannyiukat a Niggerhez kísértetem.

Bradley vizsgálódva nézte a sejk arcát.

— És miért teszi ezt velünk?

— Mert jutalmat érdemelnek az ötvenezer
frankért, amit elveszítenek, miután szavuknak áll-
tak.

— Én hiszek önnek és elfogadom az ajánla-
tát, — mondta határozottan Bradley.

— Akkor én is jövök, — szólt Kjörgson.

Krakauer a fejét vakarta és a hegy felé nézett.

— Én is jövök... Én is jövök... Ha újra
visszamegyünk a hegyre, akkor miért kellett lejön-
ni? Az ember reumás lesz . . . Igazán kár volt le-
jönni . . . Állapodjanak meg végre, hogy fel, vagy
le . . . Az ilyesmit idejében kell megbeszélni . . .
Nem vagyok vasból.

Nagyon haragudott a megmentőire, de azért ő
is megindult, morogva, kedvtelenül a többiek után,
felfelé az ösvényen.

2.

A sejk valóban érdemesnek bizonyult a bizalmukra. Ugy bánt velük, mint vendégeivel és ezt minden berber tiszteletben tartotta. Sötét, ellenséges pillantással méregették a katonákat, ha megpihentek valamelyik hegyi faluban, de egy hangos szóval sem illették őket. Eléjük hordtak frissenfőtt kusz-kuszt, juhsajtot és gyümölcsöt.

Az egyik hágónál elbúcsúzott tőlük a sejk. Egy berbert és két megrakott öszvért hagyott velük.

— Innen Abur vezeti magukat tovább. A két öszvéren bőségesen van élelem. Nehéz útjuk lesz, amíg átjutnak a Tizn-Tizka gerincén, de onnan már csak a mocsár és egy kis dzsungelrész következik, azután a Niggernél lesznek. A próféta kísérje útközelben. Szálem . . .

— Rendes fiú, — jegyezte meg Graham, mikor továbbhaladtak.

Stuck szomorúan sóhajtott:

— Ötvenezer frankot dobtunk ki az ablakon...

. . . Reggelre ezerötszáz méter magasan jártak, fáztak és látszott a leheletük a jeges hegyi levegőben.

— Más nem hiányzott nekem . . . — síránkozott Krakauer. — Van egy fagyott bütyköm. Már viszket. Szép kis út, mondhatom . . . Előbb is megbeszélhették volna . . .

Abur előttük haladt a két öszvérral. Látszott, hogy minden követ ismer a vidéken. A sivatag már

nem látszott lent. Füstszerű felhőrongyok terjengtek az alacsonyabb csúcsok körül, az élet lépésről-lépésre elhalt mellettük. Már a ritkás törpefenyők is csak elvétve tűntek fel. Olykor egy-egy keselyű keringett a fagyott vidék, roppant barna és acélszínű kőóriásai felett, más élőlényt nem láttak sehol.

... Másnap már friss, magas hó ropogott a lábuk alatt. A kezüket hiába dugdosták köpenyük zsebébe, vörösrefagyottan feszült a bőr rajtuk.

Délben Abur megállt és a távoli völgyre mutatott. Most nem éreztek hideget, náthát, fagyot, csillogó szemmel néztek le, a vezető karja irányába.

Messze, messze, ahol az egyenlítő-Afrika őserdőrengetegének végtelenbe terülő sötét tömege határolja el a köves hammadákat és hullámos sivatagokat, egy tekergőző formájú, ezüstös vonal szelte át a dzsungelt.

A Nigger!

3.

Végre lefelé vitt az útjuk. A havas, jeges fennsíkokkal megszakított, kihalt ösvény, amely gleccserrel csipkézett füstölgő kráternyílások között, a Dzsebel-Sagro beláthatatlan csúcserdejében kanyargott, mintha holdbéli tájon vezetne át. De mind lejjebb értek . . .

Délben már, itt-ott erőtlen fű ütögetett a vékony hóréteg alól. Estére meglátták az első pálmát és éjfélkor már nyoma sem volt hónak. Sűrű, dús ciprusok, tamariszkuszok, tömött mimózasövények,

jószagú oleander és babérfák között vezetett az útjuk.

— Innen már nem látjuk, hogy merre van a Nigger, — jegyezte meg Stuck.

— Nem is fontos, hogy mi eligazodjunk, — mondta Havranek, — a jó öreg Abur elvezet bennünket oda. A többi viszont már csak egyszerű tuta-
tazás Gambiáig.

— Gambiáig . . . Gambiáig. Csekélység . . .

— Csak Timbuktu jussunk keresztül, — jegyezte meg Higgins, akinek mintha borzalmas kalandokon ment volna át a hegyek között, nagy csomókban öszült a haja. De nem törődött vele. Miután megszökött a légióból, nem helyezett súlyt a kozmetikára. — Timbuktu, sajnos, nagy város, a Nigger mellett és helyőrsége van, erre jó lesz gondolni, ha leusztatunk.

Elérték a hegy lábát.

— Kössétek meg rongyokkal a nadrágotok végét, bokában, úgyhogy a rongy a bakancs szarát is befedje, — mondta Abur.

Krakauer rosszat sejtve nézett rá.

— Ez azért fontos, — mondta Abur, — mert a piócák mindenhová befurakodnak.

— Mocsárhoz érünk? — érdeklődött Bradley, aki útközben jóformán egy szót sem szólt.

— Igen. Ez a mocsár már az őserdőhöz tartozik. Valami okból elpusztult itt a dzsungel és a sok-sok nedvesség a mélyből az ég felé párolog, amíg Allah a nap hevével száz meg száz év múlva nem aszalja sivataggá, mint a Ghidi síkságot.

A kavicsos, sziklás talaj, amelyben a hegy

folytatódott, mind puhább lett. Délben már tocsogott lábuk alatt a föld, furcsaalakú, méregzöld, sárgás és ibolyaszínű kúszónövények és barnás mohadombbal belepett, rothadó fatörzsek között haladtak. Hatalmas mocsár volt, rendetlenül szétdobált, ormótlan kövekkel, nedvesen csillogó apró sártavaeszkákkal. Békák, kabócák, mocsárban élő madarak egyenletes, siketítő kepelése és brekegése, rezgett a levegőben.

Mint nagy, mozgó ponyvák, sűrű moszkítórajok döngtek itt is, ott is, hatalmas darabon barna tömegben. Most szerették volna ha valamit magukkal hoznak a havas csúcsok fagyos légköréből, ebbe a negyven fokos hőségbe, a szemmel láthatóan gőzölgő, döglötthal szagú mocsárba. Az arcukról szüntelenül csordogáló verejtécsíkok összefolytak a moszkítócsípésekből kiserkenő vérrel. Az ingovány leheletétől fulladoztak és fájt a fejük. Bokáig süppedő lábukat súlyos sártömeg húzta le.

Igazi nagy erőpróbája volt a hirhedt légionista menetelésnek ez az út Dzsebel-Sagro hegységen át, az Egyenlítő dzsungelébe torkoló, dögletes mocsáron keresztül. És a piócák azért csak befurakodtak a rongy alá is. Némelyik, mint elszakadt cipőmadzag fityentett azon az apró helyen, ahol a bakancsnak félrecsúszott a nyelve és kilátszott a kapca. Időnként megálltak és dohánylével ledörzsölték egymásról a piócákat. Amerre léptek fantasztikus nagyságú varangyosbékák ugrándoztak, hangos loccsanással egy tócsába és felijedt siklók, rőt-színű, mérges vízikigyók vonaglottak, a lábaik előtt.

És sehol pihenésre alkalmas száraz tiszta hely. A nap merőlegesen áll az égen. A forróság szilte szétrepeszti a bűzhödt levegőt. Embermagasságnyira párolog a mocsárlé, ötven fok meleg van és menni kell!

Most már az elátkozott Neftir oázis rohamosztagosainak a szája is panaszra nyílik. Káromkodnak. Krakauernek megharapta valami a bokáját.

— A ménkű csapjon ebbe a mocsárba! — síránkozik panaszosan. — Ez azután finom hely, mondhatom.

A torreador spanyolul káromkodik és Higgins hörögve húzza a levegőt. A karmester arca zöld, a szeme alig látszik. Titokban megkéri Kjörgsont, hogy a belső zsebében lévő tárcát juttassa el Strelitzbe ide meg ide, mert ő valószínűleg nem éli meg a naplementét.

Délután két óra. Ötvenkét fok Celsius. Stuck mint egy kidőlt tuskó, arcrabukik a mocsárban, méteres, nedves sarat fröccsentve fel.

— A keserves mindenségét . . . — tör ki Jarosicsból.

Csak két menetelő száját nem hagyja el panasz: Bradley Tamás és Abur a vezető. Ezek talán nem is húsból és vérből való emberek, hanem akarat, ideg és izomautomaták. Odamennek Stuckhoz, kiemelik átázott, ernyedtt, csöpögő testét a mocsárból egy közeli sziklára teszik. Rumot öntenek a szájába, masszírozzák a szívét, míg magáhoztér.

— Hagyjatok itt . . . — lihegte Stuck. — Erőtlen mind a két lábszáram . . . Nem hiszem, hogy tovább birom.

Bradley már tudta, hogy menetelés közben szelíd, vagy szeretetteljes rábeszélés csak árt a hisztériába összeomló, ellágyuló idegrendszernek. Ilyenkor a légió altisztjeinek szuggesztív nyers modora válik be legtöbbször, akik elmondják ilyennek meg olyannak, a rongyos „úri csirkefogó” mindenségét az ájulni készülő katonának és megfenyegetik, hogy majd rásóznak még egy hátizsákot vagy odakötik a depószekérhez. Bradley tehát megbökte Stuckot a puskatussal és ráfordult:

— Eredj, mert rádütök! En avant . . . Marchez ou crevez!

Híres jelszó a légióban: menj, vagy dögölj meg!

És Stuck ment.

A nap kissé ferdébb szögből, pirosan izzik feléjük és egy nagy lomha madár, vergődő siklót ragad fel csőrében a magasba . . .

Mennek . . .

— Hallo! Hiszen ott van Dublin! Hazaértünk!

Graham, a költő nevetve indul neki! Sapkája leröpül fejről és vidáman hadonászik. Kjörgson félméteres tenyerei kapták nyakon, mielőtt belerohanhatott volna a halálos mélységű hínárba. Krakauer felszedte a sapkát és újra a fejére tette.

A Visszhang örökké siránkozott és végeredményben kitünően bírta az utat, csak hol a bütykére panaszkodott, hol a mandulája dagadt be, hol a dereka nyilalt, de különben jól volt.

Ezzel szemben a költő kékült szájjal didergett, félrebeszélt és forró volt mint a tűz. Maláriás roham lepte meg. A nevető, ordító és rázkodó költő

szájába belenyomtak három gramm kinint. Drazsirozott, fehér, szemcsés, hollandi gyógyszer volt, amit errefelé ostya helyett, megnyálazott cigarettapapírban nyelnek le.

Stuckot Jarosics támogatta, Grahamet Krakauer és Kjörgson vonszolták a karjánál fogva, Bradley a legnehezebbet vállalta: a két öszvért vezette száron. A véresre csipett, makacs állatok kemény munkát adtak.

— Santa Madonna! — sziszegte a torreador, miközben a foga segítségével bekötözte a karját, mert iszonyúan feldagadt egy skorpiócsípéstől. — A pokol jóval kellemesebb hely lehet.

— Innen nem jutunk ki élve, — mondta Higgins.

Graham remegése abbahagyott, de üvegesen fénylő, lázas szemekkel egyre ordított:

— Mondjátok meg az utókornak! A költő elesett a harcban! Mondjátok meg és tudjátok meg ti is: Én Lord Byron vagyok!

— Lord Byron . . . Lord Byron . . . — motyogta, Krakauer — még ilyenkor is henceg a szerkesztő úr . . . Ezt még az életemben nem látam . . . Becsületszavamra.

Bradley félrehúzta Aburt:

— Mikor érjük el az erdőt? Nem bírják már soká.

Abur vállatvont:

— Ha így haladunk, estére. Ha kimerülnek, akkor később, vagy soha . . .

Bradley gyorsan lenyelt egy csomó kinint, mert végigszaladt rajta a hideg.

— És milyen út vezet a Niggerig?

— Semmilyen úram. Ismerni kell egy-két vén fát, azután az óriás lombok között kivillanó nap, vagy a csillagok állását. A Próféta nem adta meg nektek, fehérbőrűeknek, hogy a csillagok, a fák és a nap beszéljenek hozzátok. De én csukott szemmel is biztosan elvezetlek benneteket a Niggerig.

Alkony felé megpihenhettek egy kisebb bambukfacsoport alatt, a mocsár egyik szigetén. A hatalmas, merev, bolyhos, keménypapírszerű levelek széles árnyékot adtak. Grahamet és Stuckot lemosták, eltávolították a piócákat magukról és bedörzsölték, egyéb szesz híjján rummal a moszkítócsípéseket. Malpaga karja feketés lilaszínű lett. Abur egyszerűen belevágott késével mélyen a daganatba és a torreador hagyta folyni a vért. Azután valami növényt tett rá a berber és átkötötte.

Megvárták, amíg a lebukó nap az őserdő fekete vonalát érintve, parázsszínű, rezgő, csillogó foltokkal borította be a mocsarat és elindultak. Egy gutaütött, lombtalan, kopasz faágon, amely mint valami föld alól magasbanyuló, hosszú csontkéz meredezett fel, fekete madarak gubbasztottak. A meleg nem enyhült az alkonnyal, csak fojtóbb, nyomasztóbb lett és ezerféle vékony, fütyülő, huhogó, kerepelő hang zengte változatlan ritmussal a mocsár örökös dalát, amely az emberi idegrendszerbe, mint folytonosan rágcsáló szű ássa be magát.

Azután trópusi módon, minden átmenet nélkül, szinte lezuhant a nap és maga után rántotta az égbe az est csillagfoltos, sötét takaróját. Imbolygó fények

lobbantak fel a mocsárban. Hosszúkás, táncoló li-dércek és röpködő sárgavilágú fénybogarak, mint vágató vonat kéményéből felcsapó szikracsomók fénylettek mindenfelé.

Szóttanul vonszolták magukat. És éjjelre elérték a dzsungelt. Valamennyien félig holtan, de élve és együtt. Csak az egyik öszvér süllyedt el sok élelmiszerrel, iszonyú ordítással a hínárban.

A mocsársáv és az őserdő között szikes, köves, naptól égett volt. Mint valami semleges zóna választotta el a lápot és az erdő talaját. Ezen a sík, forró, kopár földön biztonságosabbnak látszott a táborozás, mint az őserdő, férgectől nyüzsgő, zombékos talaján.

Viszont a szikes, száraz síkon a hangyánál, kukacnál, sőt a leopárdnál is veszélyesebb bestia él.

A szarvasvipera!

Tüzet gyújtottak a sátrak körül, mert az Egyenlítő őserdeje különösen itt a délnyugati részen bővelkedik veszélyes ragadozóknak.

Miután a kinintől elmúlt a lázuk, valamennyien egészséges, mély álomba merültek, kivéve a sorsüldözött Krakauert, akire a kockavetés szerint megállapított első két óra őrség jutott. Ugy dobta vállára a puskáját, hogy szinte levitte vele a fejét.

Kedves dolog . . . Őrállás . . . Igazán jellemző . . . És pont mocsárban . . . Előbb hegyen . . . Már turista is voltam . . . Igazán érdemes volt ide eljönni . . . mondhatom . . .

Krakauer monológjait azonban lassanként már

úgy megszokták a katonák, mint vén halászok a tenger mormolását. Felesleges volt ellenőrizni, hogy betartja-e az őrséget, mert még egy óra múlva is hallatszott egyhangú dűnnyögése:

— Őrség . . . Uri eljárás . . . becsületszavamra . . .

Egy óra felé a vezető felkeltette Bradleyt:

— Uram! Sürgősen mondanom kell valamit.. Bradley csodálkozva felült.

— Én nemsokára meghalok. — Odamutatta az alsókarját. A holdfényben világosan látszott két apró vörös pont.

— Vipera volt . . . Maradj! Ne próbálj segíteni. Nincs orvosság rá és mondanom kell valamit. Elsősorban azonnal menjetek innen tovább... Ahol egy szarvasvipera van, ott több is lehet . . . és az emberi meleg idevonzza őket... Vissza nem mehettek . . . Próbáljatok . . . háttal a napnak haladni . . . Állatokat . . . figyeljetek . . . ha megtaláljátok . . . a patakot . . . ahol isznak . . . menjetek a víz után . . . Mind a Niggerbe ömlik . . . Jegyezd meg . . . állatok nyomát . . . minden patak a Niggerbe ömlik . . . Allah il All . . . Moh . . .

Bradley felugrott:

— Hej katonák!

Egy másodperc alatt talpon voltak.

— Nagy tüzet gyujtani! Elkészíteni mindent induláshoz! Megyünk tovább! viperák vannak itt...

A légionista először teljesíti a parancsot és csak azután tudakozódik az oka felől. Egy perc múlva hatalmas máglya égett a tábor közepén,

hogy ha van még csúszómászó a közelben. elmene-
küljön a tűztől. Azután szabályszerűen felszerelték
a bardát és csak akkor fogták körül Bradleyt, aki
Abur fölé hajolt. De a berber már nem élt. Nem is
élhetett. A szarvasvipera mérgétől percek alatt
bomlik a vér.

— Erre az eshetőségre nem gondoltunk, — tü-
nődött szomorúan Bradley. — Azt hiszem nagyon
súlyos helyzetbe kerültünk. Ez a derék Abur még
haldokolva is igyekezett teljesíteni a kötelességét.
Adott néhány tanácsot. Ha sikerül egy erdei pata-
kot találni, akkor a víz folyása mentén elérjük a
Niggert.

Higgins egy faágot rágesált barna fogaival.
Időnként kiköpött némi keserű háncsot. Ugyanis
elfogyott a bagója.

— Mi lenne, — szólt közbe, — ha visszafordul-
nánk?

— Te megtalálod a mocsáron keresztül ezt az
útat? — mondta gúnyosan Stuck.

— Nem, nem, — nyilvánította ki Haagen is,
ami nyilvánvaló volt: — Nem tudunk a mocsáron
és a hegyláncon mégegyszer átmenni.

— Mégegyszer átmenni . . . Mégegyszer át-
menni . . . Más nem hiányzik . . . Mindig csak kel-
lemetlensége van az embernek . . .

— Hát akkor előre! — kiáltotta Bradley.

Hajnalodott. Krétaszínű vonal húzódott az ég
alján, a mocsár szélétől a Dzsebel-Sagro szürkén
kibontakozó hófödte hegyláncáig.

Eltemették Aburt és rossz előérzettel nekivág-
tak az őserdőnek.

— Mégegyszer átmenni . . . jól adják . . . be-
esületszavamra . . . Előbb tetszettek volna megbe-
szélni. Nem az utolsó pillanatra hagyni mindent. . .
Elnyelte őket a halálos, ősi sűrűség.

4.

Nehezen haladtak előre. Puskaaggal kellett széttörni a kemény, összegubancolódott cserjéket és légygyökereket. Dolgozott a rohamkés, hogy keresztüljussanak a liánok és kúszó rotang hálózatán. Ugy látszott, hogy ebben a sűrűségben évszázadok óta nem fordult meg ember. Ez azonban csak lát-szat. Az őserdő olyan gyorsan szövöi be étellel a fel-dult helyet, olyan rövid idő alatt képződik új, erős hálózata a kúszónövényeknek, hogy napok alatt is-mét áthatolhatatlan sűrűségű lesz. Csak az elefán-tok vándorútjain marad meg a széles, kitaposott ösvény, ahol a súlyos nagy testek mint eleven tan-kok törnek át mindent és aszfaltszerűvé tiporják le a laza humuszt.

Folyóvíznek nem akadtak nyomára. Minden mérföldért kemény kézitusát kellett folytatni a sű-rűséggel. Mintha ezer és ezer, küzdő karom húzná vissza őket, úgy kapaszkodtak beléjük tüskék, cser-jék, indák. Vadul csapkodva, vágdalkozva halad-tak előre és bosszúálló növényi karmok cafatokra szaggatták a ruhájukat, véresre marták a bőrüket.

Vadnak sem akadtak a nyomára. Pedig rikol-tó, hörgő, füttyentő, kopácsoló és huhogó hangza-var verte fel naphosszat az erdőt.

Az öszvér kidőlt. Ott kellett hagyni egy kegye-

lemlövással az erdőben. Elosztották a terhét egymás között.

— Pihenjünk, — mondta Bradley és kezefejével letörölte a homlokáról csorgó verejtéket.

— Azt hiszem, — szólta Stuck, miközben a bardát lecsavarta, — hogy örökre megpihenünk itt.

— Ostoba vagy! — förmedt rá Higgins, — menni és menni és menni. Addig van remény.

— Marchez ou crevez! — nevetett gúnyosan a költő, akit ismét vacogtatott a láz. — Köszönöm. Köpök az egészre!

— Senkit sem kényszeríthetünk arra, hogy menjen, — mondta Bradley hidegen. — A gyöngék és gyávák maradjanak.

— Dehát hogy jutunk ki innen?! — siránkozott a karmester. — Hiszen ezer és tízezer kilométer, csak erdő, csak erdő, csak erdő, — kiáltotta kétségbeesetten hadonászva, minden egyes „erdőnél“ úgy lendítve a kezét, mintha a dobosnak adna jelt, hogy üssön a cintányérra.

— Lehet, hogy eddig is a helyes irányba mentünk, — szólta közbe megnyugtatóan Malpaga, — és akkor holnap elérjük a Niggert. Micsoda siránkozó gyáva társaság! Carramba!

— Carramba . . . Carramba . . . Finom beszéd egy dzsungelben . . . Megválogathatná a sértegetéseit . . .

. . . Aludtak. Végre elcsendesedtek valamennyien. Csak Krakauer nyögött még egyszer fel ál-mában: „Carramba . . . Becsületszavamra . . .“

Egy hiúz gúnyos, kacagásszerű hangja felelt rá a távolból és nyomban utána egy derékban át-

roppantott, vergődő gazella sikoltozása verte fel a dzsungelt. Kjörgson, aki őrt állt, mozdulatlanul, kifejezéstelenül nézett a homályba muló dzsungel mélyén, farkasszemet a láthatatlan halállal.

Hatalmas puffanással, egy óriási arékadió hullott le mellette egy pálmáról, amelyen néhány majom éppen útban volt, a fakoronák között.

5.

Reggel némi izomlással, de kissé több hittel vágta neki újra a sűrűnek. Dél felé elértek egy elefántcsapást. Itt valamivel kényelmesebben folytatták az utat. Az elefántcsapás nem sok reménnyel biztatott. Ki tudja hány évtizedes nyom és milyen hosszú-hosszú úton kanyarog, amíg vízhez ér?

A föld televényszagú, fojtó párái, a fák között megszorult, sirokkószerű, nyomasztó hőség, kikezdte az elcsigázott idegeket. Asszonyosan ingerlékenyek és kötekedők lettek.

— Én mondtam, hogy ostobaság az egész, — mondta Stuck lihegve. — Megmondtam előre.

— Na és?! — horkant fel Jarosics. — Azért okosabbnak képzeled magad?

— Csak azért mondtad, — szólt bele furcsa nevetéssel Graham, a költő, — mert szeretted volna eladni a sejket! Haha!

Puff!

Stuck belevágott az írbe. A következő pillanatban lesújtott rá a rohamkés, de mielőtt a mellka-

sába hatolt volna, Bradley megragadta Graham csuklóját.

— Csak hagyj! Csak hagyj! — rikácsolta Stuck, szintén kihúzza az oldalfegyvert és félre akarta lökni Bradleyt, aki Grahammel küzdött. Haagen visszarántotta Stuckot, mire a német őt vágta fejbe. Azután egymás nyakát szorongatva hemperegtek. Graham kiszabadította magát Bradley kezéből és vaktában lőtt oda, ahol Stuck dula kodott Haagennel. A verekedés úgy terjedt, mint száraz mezőn egy lángralobbant fűszál tüze.

Malpaga közben Kjörgsonnal akaszkodott össze, Havraneket, aki szét akarta választani őket, valaki fejbevágta egy kövel, hogy elájult.

Krakauer hirtelen minden látható ok nélkül, mint aki megőrült odaugrott az emberek közé és magas fejhangon sikoltotta:

— Állj!

Csodálkozva néztek rá, egy másodpercre meg feledkezve a küzdelemről.

— Aki tovább verekszik, azt lelövöm! . . . Így nem lehet viselkedni egy dzsungelben! Fúj! . . .

A néhány másodpernyi szünet alatt engedett az idegek feszült húrja. Morogva igazgatták a ruháikat, köpködték a vért és rázták a földet magukról.

— Fiúk! — mondta Bradley. — Mindenki uralkodjék magán. Ugy lesz, ahogy a Visszhang mondta: aki verekedést kezd, az golyót kap. Én . . . avant . . . Marchez ou crevez! . . .

Nagyon meleg volt . . .

Az őserdő megszámlálhatatlan rovára, szűnyogja, kínozta őket. Nem volt megfelelő ruhájuk, amit hordtak, az is rongyokban lógott, így a testüket valósággal ellepték a legyek és bogarak. Különösen, mikor az erdő mocsarasabb részéhez értek. Az ingoványos föld kisterjedelmű volt ugyan, mert szemben velük vagy ötven méternyire, bozótos, kemény talaj következett ismét, de úgy látszik e néhány méterre lecsuszamlott a magasabb erdőaljáról minden sár, mert Jarosics egyszercsak derékig süppedt az ingoványba, tőzegbe, amint előre lépet.

Épphogy megmenthették, miközben álláig merült a hínárba.

— Az istennyila . . . — káromkodott Higgins.

Malpaga nagyott csapott puskatusával egy húszméter széles fatörzsrre:

— Itt gebbedünk meg mind!

Jarosicsról valahogy lekaparták a súlyos sárdarabokat és nehéz munkával megtisztították a fájdalomtól félőrült embert, a rátapadó megszámlálhatatlan piócától.

Bradley a fatörzset nézte. A torreador puskája feléig beleszaladt az ütés nyomán a kéreg mögé. Az őserdő fáinak nagyrésze, már évszázadok óta nem él, korhadt, kirohad a belseje és csak a törzse körül élősködő kúszórotangok tartják állva.

Ez a húsz méteres, vastag törzs, teljesen elkorhadt. A puskaagy ütései alatt betört a kérge. Magasan a föld fölé emelkedő gyökerei, mint erőtlen saskarmok, száradtan, élettelenül kapaszkodtak a talajba. Bradley is rácsapott a puskájával.

— Kidöntjük ezt a fát!

Kjörgson keserűen kacagott:

— Megörültél? Tíz ember, baltával, két nap alatt, ha megbirkózik vele.

— Fél óra alatt kényelmesen kidöntjük, — felelte Bradley és újra rácsapott a kéregre. A pus-kája félig eltűnt a fában.

— Hiszen ez kirohadt belülről! — kiáltotta Haagen ámulatlan.

— Hát azért, — bólíntott rá Bradley. — Ki-vágjuk puskatussal is. Elroncsoljuk az alját és akkor a törzs súlyánál fogva magávalrántja az in-dákat, amelyek a koronájánál fogják. Miután el-dőlt, szép széles híd vezet majd a mocsáron át.

Kjörgson a magasba nézett:

— Magával fog rántani néhány fát.

— Az bizonyos.

— És ha közénk zuhan valamelyik?

— Akkor meghalunk. Gyerünk!

A puskaagyak döngve csapkodták a fát. Egy órán belül a fa az ingovány felöli részén teljesen levált az aljáról. Valamennyien nekifeszültek az ol-dalának ellenkező irányból.

A fa lassan megmozdult, majd dőlt . . . dőlt, de néhány másodpercig függve maradt az erős kúszó-növényhálózaton, amely a koronáját befonta. Az-után, mintha tízmillió nyílvesző süvöltene, egyre növekvő, zizegő zajjal, recsegett. Kókuszok hullot-tak alá, ezer meg ezer madár rikácsolt sikoltozott, majmok visongtak, távoli hatalmas ragadozók fe-leltek rá bömbölve és iszonyú, ropogással vágódott le az óriás fa. A mocsár undok sara, mintha gránát

dobná fel, szökőárba csavarodott és szertefröccsent a magasba . . . Azután csend lett.

Most nyitották csak ki a szemüket. Még néhány galy, egy-egy szírom, vagy lassan szállongó levél hullott alá és a mocsáron végigfeküdt a roppant, mohos törzs.

Megindultak a törzsön. Néha betöredezett alattuk és ami még kellemetlenebb volt, igen mélyen süppedt a mocsárba, sőt úgy látszott fokenként lejjebb merül, mert az innenső vége, ahol eltörték már a tözeges részre hullott és húzta le a fát.

Mikor közepen jártak a hinárnak, a fatörzs vége már bemerült teljesen és a rész, amelyen haladtak, szinte egyvonalba került a sár felületével.

— Kár itt mindenért! — szítkozódott, Jarošics.

— Kitartás, — biztatta őket Bradley. — Elérjük partot. És ha le merülünk, sincs baj, itt már nem olyan mély.

— Nem olyan mély . . . nem olyan mély . . . majd éppen én fogom kipróbálni . . . Becsületszavamra . . . Mérőón lesz az emberből . . . Nem olyan mély . . . nagyon szeretem az ilyen megjegyzéseket . . .

A húszméteres híd, néhány centiméternyi imbolygó ösvénnyé zsugorodott, ahogy a fa lassan, mindjobban bemerült. Azért Bradleynek lett igaza: szárazra értek.

Fogytán volt már mindenből a készletük. Teljesen reménytelennek látszott a helyzet és folytathatták közelharcukat a dzsungellel, egyre csüggedtebben, egyre erőtlenebbül.

De végre! Kora délután lehetett . . . Ritkultak a fák, sárga fény özönlött be a vadon, kriptaszagú, nedves, nyirkos, sötét mélyére. Látszott megint az ég. Nem merőlegesen és toronymagasságban felettük, ahogy eddig, hanem szemben, elszórt törzsek között alacsonyan! És valami furcsa, egyhangú moraj közeledett.

Víz! Patak! . . .

Mint valami megvadult csorda rohantak cserjéken, bozótokon át. Errefelé minden víz a Nigger-be ömlik!

Most az egyszer nem csalódtak. Kis patak kanyargott ezüstösen a vadonban.

Most már vidáman, szinte serényen haladtak, rekedt torkukból felnyekergett a légió indulója:

T'en t'auras du boudin.

T'en t'auras du boudin.

Rongyos, halálosan lefogyott kísértetek különös csoportja volt ez a kis társaság a dzsungelben, amint bizonytalan hangon, szinte vidáman mentek, jóformán meztelenül, de puskával a vállukon.

Késő délutánig követték a kanyargó kis patakot úttalon útakon, vadul összegubancolódtott növényzet között, minden méterért elkeseredetten harcolva.

Azután hatalmas tisztásra bukkantak ki. Az erdő talajában valami régi, történelemelőtti katasztrófa nyomán szakadékszerű mély bevágás tángott. Ide zuhant le vörös agyagsellőkön, harsogva, porrátörve a patak. A sellőkről a szakadék mélyére hullott.

És ott eltűnt egy kis barlangban!

Ahová nem követhették!

Nyitott szájjal, kidülledt szemmel álltak ott a rongyos mumiák. Egyikük sem szólt. Ez több volt mint a halál! Itt elpusztuló embereket ugratott a sors! Ebbe a packázásba bele kell örülni . . .

De nem szóltak semmit, csak álltak, szédelegve, ernyedte, siralmas arcokkal, omlani készülő, remegő térdeiken kissé megroggyant a testük.

— Nom du nom . . . — suttogta döbbenetben Higgins, — az ördög játszik velünk . . .

Lent még követhették volna a patakot, de a kis földalatti barlangba reménytelenül elzárkózott a lehetőség, hogy eljussanak általa a Niggerhez. Pedig a kis patak oda vezet.

De a föld alatt! Hatalmas dörrenést visszhangzott megsokszorozva az erdő.

Graham a költő, főbelötte magát. Mialatt senkisé sem figyelt rá, óvatosan lehúzta a cipőjét, állát a puskacsövére támasztotta és hüvelykujjával, rátiport a ravaszra. Csontszilánkok röpködtek szét és apró agyvelődarabkák rezegettek néhány közeli falevélen . . .

Havranek kezéből idejében kicsavarták a puskát. Krakauer fegyverezte le, dühösen és idegeskedve.

— Mit gondol kérem! . . . Mi ez itt, kávéház?! Ha agyon akarja magát löni menjen haza! . . . Az ilyen dolgokat jobb, ha egészen elhagyjuk . . . Nézd csak! . . . Agyonlőni . . . Finom dolog, mondhatom . . .

Egyedül Graham találta meg a helyes utat. A

szikláról lehajított test, alkonyatra a Niggerhez ért, éjjelre elhagyta Timbuktu és másnap ott volt a célnál, Gambiában! A törvénytörő orvostani intézetben csodálkozva nézték a messziről jött, feloszló tetemet. Egy méter kilencven magas volt, és mindössze negyvenhat kiló . . .

6.

A forróság megrekedt és felhalmozódott az erdő alján, annyira, hogy ötvenöt fok is lehetett. Már csak vonszolták magukat. Azután hirtelen vak sötét lett és egy csattanással sűrű trópusi zápor zuhant rájuk, vastag vízfüggöny takart el mindent, az óriási kardlevelek mint eleven esőcsatornák ontották a vizet. A meleg azonban nem csökkent. A zápor, ahogy jött, úgy vonult el, mintegy vezényszóra.

Az erdő még jobban megtelt gőzszerű, sűrű párákkal, fojtóan, vastagan.

— Megpróbálok felkapaszkodni egy fára, — mondta Bradley.

Ruha és fehérnemű már csak foszlányokban volt a testükön. Múmiaszerűen lesoványodtak és a végső kimerülés tünetei mutatkoztak rajtuk. Havaranekeket úgy kellett vonszolni, ütlegelve, taszigálva, mert ott akart maradni az erdőben. Ő nem megy tovább. A többiek hagyták volna, csak Bradley és Higgins húzták a kezénél fogva, talpraállították, lökdösték és a Krakauer segített nekik.

— Gyerünk... csak gyerünk... Ahogy ezt a karnagy úr elképzei . . . Itt nem maga dirigál!

A fánál, ahol Bradley megállt, egy léggöyökér függött le a törzs mellett. Ezen kapaszkodott fel, lábával a fához tapadva.

Addig kúszott, amíg erejéből tellett. Remélte, hogy valamerre másik folyót lát felcsillani, amely elvezeti őket a Niggerhez. Nem sokáig nézelődött, azután gyorsan lejött.

— Balfelé, talán fél órányira, szabálytalan szürke foltokat láttam. Nem vehettem ki tisztán a sűrűségtől, de lehet, hogy valami törzs táborozik ott. Ha így van, akkor megmenekültünk!

— Vagy megesznek mindannyiunkat! — jegyezte meg keserűen a torreador.

— Az is lehet. Gyerünk!

Letértek az elefántcsapásról és újra puska-aggyal, oldalfegyverrel dolgozták előre magukat a sűrűben. Nemsokára fáradság nélkül haladhattak tovább. Mindenfelé eltépett indák, széttört cserjék, legázolt kúszónövények könnyítették meg az utat.

Bradley diadalmasan kiáltott fel:

— Erre emberek jártak!

Azután kibukkantak egy árnyékos, tágas erdő-részletre. Sötét félhomály borult a kis tisztásra.

A külső részen két tipróláncos teherautó állt.

Az őserdőben!

Szerteszét főzőedények, kisebb ládák, papírhulladékok, mintha csak néhány percre távoztak volna az emberek.

— Hogy kerül ide a két autó?

— Onnan jöttek — mutatott Bradley a kocsik mögé.

Széles darabon kidöntött fák mentén, út veze-

tett a dzsungelben. Már nem egyszer hatoltak be ilyen módon a vadonba, modern tipróláncos autókkal. Fokonyként utat vágnak fejszével a célig.

Havranek rémült kiáltása hallatszott hirtelen.

Néhány barlangszerűen képződött, összeérő lomb mélyén ponyvasátor állt. Jókora bungalow, kívülről is erős kötelekkel lerögzítve. Ennek a bejáratát lebbentette fel a karmester. Nem tudott szólni a köréje sereglőkhöz, csak mutatott a sátor felé. Valamennyien visszahököltek egy pillanatra attól, amit láttak.

... Szép sorjában, egymás mellett, lapos nyugágyakon tizenkét csontváz hevert, fekvő emberek pózában. Az egyik félig ülő helyzetben volt, mellette, a földön pipa. Csontfején a trópusi sisak is megmaradt. A ruhanemű foszladozott róluk, de mégsem lehettek itt régen, ez látszott a holmikról. Egy kis asztalkán orvosságos üvegek álltak és sztetoszkóp. Valószínű, hogy európai utasok betegedtek meg ezen a helyen és miután végzett velük a kór, az erdő milliárd és milliárd természetesen gyorsabban csontvázvá preparálta őket, mint valami anatómiai intézet alkalmazottai.

Ismernek hangyafajokat, amelyek ha a vándorútjukon ellepik az alvó embert, nemcsak végeznek vele, de hihetetlen tömegükkel órák alatt minden atómnyi húst elpusztítanak róla.

A csontvázról tehát nem lehet arra következtetni az őserdőben, hogy mióta fekszik ott a halott.

— Valami expedíció lehetett — mormolta Stuck.

— De miért nem falták fel a vadállatok a testüket? — tünődött Kjörgson.

— Mert a ragadozó nem eszi a dögöt, apróbb állatok pedig elmenekülhettek az emberlakta zajos hely közeléből, — magyarázta Bradley. — Annyi bizonyos, hogy ezek vissza akartak térni civilizáltabb vidékre, tehát az ő felszerelésükkel mi is visszatérhetünk.

A sátorban csak apróbb használati tárgyak voltak: evőeszköz, szamovár, könyv és hasonló.

Kimentek a két teherautóhoz. Mikor felhajtották az elsőről a ponyvát, megoldódott a rejtély: — Filmesek! — kiáltotta a torreador.

Az első, ami feltűnt, egy állványra szerelt felvőgép volt.

Néhány ölmozott lapos dobozon látszott, hogy filmtekercsek lehetnek benne. A két autóban különben megtalálták a kitűnő kis expedíció teljes felszerelését ónozott vagy légmentesen elzárt dobozokban. Elektromos hűtőszerkezet, konzerv, vadászfegyver, munició, akkumulátor, jegyzetek, okmányok, reflektor, pontos térkép és iránytű. Az autót, mint valami lugast, benötte a folyondár.

A szabadban is megtalálták a filmesek nyomát. A sátor közelében egy felállított megafont jóformán teljesen befuttatott a növényzet. A földön néhány emberi csont, széttépett ruhadarabok. Itt lecsapott valakire egy ragadozó, akit nem a betegség pusztított el.

A csontváz Söpkéz volt!

A „Dalol a Vadon“ felvételeit készítő Transatlantique filmkonzorcium járt szerencsétlenül ezen a helyen. A Transatlantique közepes tőkével, mint betéti társaság, korlátolt felelősség mellett el-

határozta, hogy híradók módjára rendszeresen készít rövid öserdei filmeket. Így kerültek a dzsungelbe, kitűnően felszerelt autóikkal Max Kempish producer, dr. Meister főrendező, egy hangmérnök, egy dzsungelszínész, három műszaki- és a szükséges segédszemélyzet.

Talán még sohasem volt olyan pánik az öserdőben, mint amilyent a „Dalol a Dzsungel“ című film elkészítésére érkező filmesek időztek elő. Söpkéz volt ekkor az öserdő legfélelmeesebb vadja. Mikor a filadelfiai állathangutánzó először bődült bele a megafonba, tigrisek és oroszlánok riadtan menekültek, a párducok vackaikba bújtak, a rinoceroszok addig maradtak víz alatt, amíg csak a tüdejük bírta és az óriás gorilla hetekig rohant üldözési mániában, míg egy távoli dombon kimerülten roskadt össze, kezében egy segédrendező ballábával.

Hogy a vérengzők később mégis elfogyasztották a konzorciumot, ezt nem az állatok, hanem a filmesek mohósága idézte elő. Mindenféle gyümölcsöt ettek össze, többek között bizonyára valami ismeretlen mérges növény termését is és az egész társulat megbetegedett.

Egy ideig csak az mentette meg őket a lappangó vadaktól, hogy Söpkéz ott ült a megafon előtt és bögött. Bögött, mint oroszlán, bögött, mint bengáli tigris és bögött Filadelfia után. Amíg Söpkéz bögött, addig a vadak távolmaradtak. Távolmaradtak, annak dacára, hogy Söpkéz az Észak-Amerikában tenyésző szakállas ösbövény, hangján is bömbölt, de távolmaradtak volna akkor is, ha Söpkéz a New York Times vezércikkét bömböli el. Közben

a többiek sorra elhaltak. És amint ez előrelátható volt, Söpkéz berekedt. Akkor már csak ő élt. A legvadabb oroszlán bögései hisztérikus női sikolyként szakadtak szét kifáradt torkából, a megafonban, míg végül a prédájára lecsapó bengáli tigris vérfagyasztó üvöltése, egy kivénült szpiker utolsó sutogásává enyhült...

A vadak ekkor elfogyasztották a betéti társaság utolsó tagját.

A légionisták sorra vették mindent, ami az autókon volt. Azt nyomban elhatározták, hogy a jelmezeket itt hagyják. Megállapították, hogy a filmesekkel hölgy is lehetett, mert egy apró ezüst koronát és női díszruhát is találtak. A jelmezben Szép Helénát játszották egy marokkói színielőadáson és itt a „dzsungel tündérét“ alakították volna benne.

Elsősorban jóllaktak, miután minden eszköz rendelkezésükre állt ehez, azután tisztálkodtak, majd szép, de egyszerű végtisztességgel elföldelték az áldozatokat és ők foglalták el helyettük a bungalowt.

Másnap sorravettek mindent leltár szerint. Kiderült, hogy elsőrangú felszerelése volt a kis társaságnak. Azonkívül a francia gyarmatügyi minisztérium utazási engedélye, mellette a marokkói kormányzóság igazolása, valamint felhívás a hatóság katonai és rendőri közegeihez, hogy a filmeseket lehetőleg támogassák munkájukban.

Minden kocsihoz száz liter benzin különleges légmentesen zárható tartályban és megfelelő mennyiségű olaj.

Bradley diadalmasan nézett a társaira.

— Megmenekültünk fiúk. Ez a benzin azt jelenti, hogy elégséges a legközelebbi helyig, ahol ismét benzint lehet felvenni. És hogy hol van ez a hely, azt egyszerűen megtudjuk, ha elindulunk a kidöntött fák között visszafelé.

— Ez sem szükséges, — mondta Stuck és fel-emelt egy celofánnal védett térképet, amit az autó belsejében heverő holmi közül kotort elő. — Ceruzával jelölték az utat idáig. Nincs messze innen az őserdő határa . . .

— A Niggert látod?

— Igen. Valamivel távolabb vagyunk most tőle, mint mikor elindultunk a Ghidi sivatagból.

— Hát . . . hát hová érünk ezen az úton? — kérdezte Havranek, az ösvény felé lendítve a karját, mintha koronával jelzett szünetet vezényelne. Stuck rövid vizsgálódás után csendesen felelt:

— A Ghidi sivatagba. A Szahara délnyugati részébe. Ahonnan elindultunk!

7.

Szóval hatalmas félkörben, óriási erőfeszítések árán ismét a Nefrit helyőrséghez vezet az útjuk.

— Ördög és pokol!

Szitkok röpködtek a levegőben.

— Nem értem, miért dühösködtek? — kérdezte Bradley. — Mióta a Szahara fennáll, légionisták ilyen elsőrangú módon még nem menekültek. Típróláncos autón, expedíciós felszereléssel.

— Micsoda marhaságokat mondasz?! — dühösködött a torreador. — Hiszen minden oázisnál katonai helyőrségbe ütközünk és akárhol lecsaphat ránk a sivatagban egy század szpáhi.

— Na és? Itt a gyarmatügyi minisztérium és a kormányzóság engedélye. Civilruhánk van és mindenki magáhozvesz egy személyazonossági írást. Én vagyok dr. Meister, a rendező, Higgins az ügyvezető igazgató . . .

Tíz perc múlva derékig meztelenül olajoskanakkal szerszámokkal szorgoskodtak a kocsik körül. Néhányan a gazzal benőtt útat próbálták megtisztítani. Egy-kettőre kitisztogatták a port. Már az első kísérletre kifogástalanul dolgoztak a motorok.

— Szegény Graham! — mondta Jarosics, — csak egy kissé bírta volna még. Milyen kár . . . Valamennyien megszabadulunk innen és ő meghalt.

— Így jár az, aki agyonlövi magát, — dörögte leszűrve a tanulságot Krakauer.

Félelmes harsogással verte fel az őserdő csendjét a két ormótlan tank. Az áttételek, mint szárazon küzködő krokodilok siklottak előre, maguk alá gyűrve az útjukba akadó gyökereket, dudvát és a hajnal első sugarai éppen szétterültek a sivatag felett, mikor az őserdő utolsó dombján meredt ég felé a tipróláncos kocsik két elálló talpa, hogy átlendülve a lejtőn, előreboruljon az emelkedés oldalán.

Azután megnyílt előttük a Szahara és csörömpölve, zakatolva vágta neki a homokdűnnáknak...

8.

Vidáman ment minden. Magukhoz vették az iratokat, ki-ki egy megfelelőt választva. Higgins az ügyvezető-igazgató útlevelét tette zsebre, Krakauer a titkárét és a többiek valamilyen műszaki, segédrendezői, vagy operatőri okmányt vettek magukhoz.

Gyöngyélet volt: autón utazni a Szaharában. Ilyet légionista ritkán élvez. Az egyik kocsit Bradley vezette, a másikat Stuck. A többiek whiskyt ittak, énekeltek és a ponyva árnyékában paradicsomi életet éltek.

Mindez csak addig tartott, amíg az örökké anyagias Stuck nem szólt hátra a volán mellől:

— Azt hiszem, baj lesz. Itt mindent találhatunk, csak készpénzt nem. Benzint rabolni pedig nem tudunk az oázisokban.

— Az áldóját! — kiáltott Jarosics. — Ez végzetes lehet.

— Tudtam! Tudtam! — síránkozott Krakauer. — Mióta beálltam a légióba, egyik kellemetlenség a másik után . . .

A legközelebbi oázisnál már a két hatalmas autóban alig lötyögött valami a száz liter benzintől. Igen sok arab sereglett az autók köré. Bradley megpróbált csereüzletet kötni, de nem volt mivel. A whiskyt megitták ezek a gazemberek, mást meg nem fogadott el csereárunak, a benzinkút arab kezelője.

Alkonyodott. A gyors lehülés földszagú párá-

kat sodort feléjük, a messze elmaradt őserdőből. Dideregve ültek a ponyva alatt, rosszkedvűen és tépelődve. Közben az oázis csendőrjárőrjének vezetője elkérte az írásait. Minden személytől külön. Azután a minisztérium és a kormányzás engedélyeit. Rendben találta a dolgot. Azon nem csodálkozott, hogy igen soványak. Mind így jön vissza onnan. A csendőr nem tudott tanácsot adni arra nézve, hogy mi módon tehetnének szert benzinnre.

— Dehát csak nem maradhatunk itt örökké?

— Miért? Egész barátságos hely, — mondta a csendőr.

Elhatározták, hogy az éjszakát mindenesetre itt töltik.

Reggelre volt benzin. A kút arab tulajdonosa nem kért tőlük egy fillért sem, csak sürgette őket, hogy menjenek tovább mennél hamarabb.

9.

Az eset előzményei az éjféli órákba nyúlnak vissza. A benzinkút arab tulajdonosa, dohányozva ült törvényes tulajdona mellett, nehogy az idegeknek eszükbe jusson jogtalan módon megfosztani őt árujától.

Szép teliholdas éjszaka volt. Dermedt fény feködött a mozdulatlan dombhullámokon. Rahib ben Ualed, a tulajdonos, az élet hiábavaló dolgain tűnődött, amelyek között a leghiábavalóbb szerinte az volt, ha valaki pénz nélkül akar tankolni egy oázisban. A mozdulatlan, sötét pálmákról gyer-

mekkori mesék jutottak eszébe a Szahara szellemeiről. Valahol egy teve bögött és tompa puffanással érett kókuszdió pottyant le a magasból. Azután megint igen nagy csend lett.

Ekkor lépett ki a bokrok közül Szép Heléna!

Apró arany korona volt a feje tetején és selymes selyemuszályszerű női peplum, amihez nem valami stílszerűen illeszkedtek a jókora kitiport bakancsok. Szép Heléna vörös volt, rövidhajú, kissé ferdeorrú, de mindenképpen szokatlan és ijesztő jelenség egy szaharai oázisban.

Rahid ben Ualed szájából kihullott a cigaretta és zsibbadtan meredt a kísérteties, királynői jelenségre. Tisztában volt vele, hogy a gonosz Ghut, a sivatagban süvöltő harmattán szelleme kísért és neki most meg kell halnia. De nem egészen így történt.

— Ember! — szólalt meg a királynő síri hangon, — én vagyok a halál angyala . . . Becsület-szavamra. A két autó utasai átkot és pusztulást hoznak rád. Ha a hajnal első világosságánál még itt vannak az oázisban, mindannyian meg fogtok halni. Ezért a túlvilág nevében mondom: ne piszkoskodj öreg uzsorás és intézkedj, hogy benzint kapjanak az idegenek. Mert ha nem, akkor holnap délelőtt tíz és tizenegy között a Számum betemet minden élőlényt, aki itt jelen van . . . Jó éjszakát és légy átkozott!

Ezzel a kísértet ismét távozott a sűrűbe és egy tompa puffanással eltűnt. Szerencsére az arab nem látta, hogy a puffanást mi idézte elő. Krakauer megbotlott a sleppben és teljes hosszában végigesett.

Lehet, hogy az arab gyanút fogott volna, ha a katonák szerencséjére nem söpör végig egy váratlan passzát szélroham a homokdombok között, hatalmas portölcsért zúdítva az oázisra. Ez ugyan sokszor előfordult már, de most nyilvánvalóan a gonosz szellem idézte fel figyelmeztetésül.

— Uraim! Uraim! ébresztgette a filmeseket az arab. — Kaptok benzint! De csak, ha nyomban mentek . . .

. . . Félóra mulva zörögve csúszott a két tiprólánccos koci észak felé.

— Ezt jól megúsztuk! — lelkesedett Stuck.

— Megúsztuk . . . megúsztuk . . . Most már primadonna lettem . . . Finom foglalkozás . . . Ugy éljek . . . Legközelebb majd táncolni is kell...

10.

Simán jutottak most már előre. A legközelebbi oázis lényegesen modernebb volt az előzőnél. Itt már konzervért kaptak benzint, sőt cigarettát is és mindössze néhány kilométer választotta el őket az Atlasz folytatásaképpen elrögösödött szíkes tereptől, amely már a Szahara vége, Marokkó kezdete és nagy városok közelében fekszik.

Bradley Marokkóban a hűgánál akart elrejtőzni. A többi is tervezgetett, valamennyien reméltek most már.

Délben az egyik autó tipróláncra leesett. Ugy hevert ott a porban, mint valami özönvíz előtti sárkányszerű őse, a mai bicikli áttételnek. Ehhez a szereléshez már egyikük sem értett. Nem tehettek

mást, hátrahagyták a felesleges holmikkal együtt az autót és valamennyien a másikkra ültek át.

Dél felé néhány hatalmas homokpadot kerültek meg. Az egyik emelkedés mögül váratlanul vagy húsz kísértetiesen rongyos, sűrű portól lepott fegyveres ember bukkant fel.

— Állj! — kiáltotta egy kétméteres, szokatlanul szélesvállú óriás, aki úglátszik, a vezetőjük volt. Stuck fékezett, de tovább járatta a motort.

— Mit akarnak?

— Majd mi kérdezzük, — mondta most egy magashomlokú, napbarnított, kis zömök ember, előrelépve az óriás mellett. — Kik vagytok és hová mentek?

— Filmesek vagyunk, a dzsungelben néhány felvételt készítettünk és Marokkó felé igyekszünk.

— Hányan vannak a ponyva alatt?

— Két öreg filmiró a családjával.

— Hajtsd hátra a ponyvát!

Ez nyomban megtörtént. A légionisták önkéntelenül hátraléptek. Egy csomó puskacső meredt feléjük. Tudj isten honnan, a kormányznál ülő Stuck is fegyvert fogott rájuk. Ők szabadon álltak és a kosiban lévők az autó oldalával fedezték magukat. Két sortűz és mielőtt felemelhetik fegyverüket, végeznek velük.

— Hármat számolok, — mondta egy éles hang az autóból, — addig tegyétek le a puskáitokat, de nagyon óvatosan, mert egy meggondolatlan mozdulat és halomralövünk mindnyájatokat.

— Mindnyájatokat . . . mindnyájatokat . . . — mormolta egy kísérteties hang.

A köpcös, az óriásra nézett. Az meg a társaira.

— Azt hiszem, — szólt halkán a köpcös, — öngyilkosság lenne a harc.

— Mi lesz?! — ismételte türelmetlenül az iménti hang.

. . . Lerakták a fegyvereiket.

Fehérruhás, kissé horgasorrú, magas ember szállt le az autóról és nyugodtan odament hozzájuk.

— Ki a vezetőtök?

— Én vagyok, — mondta a köpcös. — A nevem Dr. Morton. Maga ki?

— Bradley Tamás. Filmesek vagyunk és Marokkóba tartunk. Megbízhatnak bennünk, nem jelentjük fel magukat. Szóljanak ha szükségük van valamire, kaphatnak konzervet, cigarettát és hűtött ivóvizet. Innen már könnyű út vezet Marokkóig.

Dr. Morton nyugodtan nézte az előtteállót. Azután így szólt:

— Melyik helyőrségből szöktetek meg?

11.

Most ez egyszer Bradley is meglepődött.

— Mit mond?

— Mióta szokták szökött légionisták magázni egymást? Azt kérdezem, hogy honnan szöktetek meg és hol hagytátok a hullákat?

Bradley öszeráncolta a homlokát.

— Honnan veszi ezeket?

— Ne nevettesd ki magad! Nem tudod bolond

ember, hogy ez a fajtájú Lebel gyorstüzelő, amit itt tartasz a kezekben, csakis a francia idegenlégió számára készül? Az pedig nem valószínű, hogy filmek vegyék el légionárustól a fegyvert. Sokkal valószínűbb, hogy a légionista lelövi a filmet és elveszi, a civilruháját.

— Egész rendes fickók, — mondta Kjörgson a kocsiról. — Nekem például tetszik ez a kicsi.

— Rendben van, — mondta Bradley, — Jól következtettél! Kaptok tehát konzervet, sőt polgári ruhát is, van itt elég. Ezt már az előbb felajánlottam.

— Nem egészen igazságos a dolog pajtás, — felelte vidáman Dr. Morton. — Az autót is meg kell osztani velünk. Fele-fele.

— Hogy a fenébe ne! — kiáltotta Stuck. — Mi is alig férünk el benne.

— Hát majd kiszálltok.

— Ugy éljek, maga nem normális, — szólt közbe idegesen Krakauer. — Ha maga rávesz engem arra, hogy én ebből az autóból kiszálljak, térdig emelem a kalapomat . . . Becsületszavamra ilyet még nem hallottam! . . . A fele autót! . . . Majd felszeleteljük magának a kocsit!

— Itt nincs vitának helye! — mondta Morton. — Szökött légionisták vagyunk és megosztozunk mindenen. Egy óráig mi ülünk a kocsiban, egy óráig ti. Ez a helyes.

— Azt hiszem igaza van a köpcösnek, — mondta bizonytalanul Jarosics.

— Igen, — bólintott Bradley. — Természetes, hogy együtt megyünk tovább. És miután ők gyalog jöttek az első óra az övéké. Kiszállni fiúk!

— Nyert, — mondta siralmasan Krakauer, miközben felcihelődött, — szavamra, mióta beálltam a légióba, nincs egy nyugodt percem... Még ilyet nem is láttam.

A hús rongyos katona beült a ponyvák alá, az autó tovább ment és a többiek követték. Az első kútnál, mielőtt felcserélték a helyeket, a hús szökevény megmosdott, rendbehozta magát és civilruhába öltözött. Ki egy munkásoverall, ki egy fehér szmokingot vett fel, ahogy jött. A Bill nevezetű légionista a legbővebb ruhából is bokában és csuklóban hús centiméternyire kiállt és félő volt, hogy a kabát szétreped a hátán.

— Bilincstörő ez a barom, — mondta Morton, — és ha nem tért volna át a bilincsről az emberi fejekre, akkor ma is világhírű artista lenne. Pusztá ököllet szikladarabokat zúz porrá.

— Te mi voltál civilben, — adta fel a légióban szokatlanul neveletlen kérdést Bradley. A köpcös nevetett.

— Nem fogod elhinni. Misszionárius angol Guineaben. Jó pap voltam. Az volt a baj, hogy nagyon is szerettem a bennszülötteket. Egy kegyetlen barom portugál kereskedő részeg volt és agyonkorbácsolt valami jelentéktelen vétségért egy négert. Mikor odaérkeztem már haldokolt a szerencsétlen. Nagyon ráförmedtem a portugálra és ez a pimasz annyira be volt rúgva, hogy rámütött a korbáccsal. Megfeledkeztem magamról és nekimentem. Pokoli

verekedés lett és leütöttem. Valahogy rosszul esett a földre, bevágta egy kőbe a fejét és meghalt. Gazember volt, de nem szabadott volna ezt tennem . . . Ha jelentem a korbácsolást, szigorúan megbüntetik, így pedig nekem kellett menekülnöm. Nagyon elcsigázottan értem ide a franciákhoz, szégyeltem bevallani, hogy misszionárius voltam, a tettem után nem is éreztem többé alkalmasnak magam erre a hivatásra. Végül beálltam a légióba . . .

Továbbmentek. Nemsokára feltűnt távolból az első hegylánc. A sivatag elmaradt mögöttük. De ez a terméketlen rész elhagyatottabb volt a Szaharánál is. Jól ismerték a vidéket: három nap járóföldre most nem érnek emberlakta helyre.

Alkonyodott.

Egyszersak a bilincstörő felkiáltott:

— Ugylátszik ott ég valami . . .

Távol egy lágyvonalu domb mögül különös rőt és zöldes fény sugárzott elő.

— Mi a csoda! — kiáltotta az egyik, — nemrég jártam erre, sok kilométernyire nincs a környéken, sem erdő, sem kunyhó.

De a fény csak növekedett, ahogy közeledtek. Mint valami különös sivatagi csoda. Talán a nap kél fel ellenkező irányból? Aggódó szorongással nézték a rejtelmes, különösen lágy és természetellenes sugárzást. Azután valami furcsa, zakatoló hang is hallatszott.

— Ne álljunk meg? — kérdezte bátortalanul Stuck.

—Előre! Lesz, ami lesz! — mondta Bradley.

— Zene... — hebegte Havranek és megmozdult a karja.

Ahogy közeledtek, egyszercsak kibukkant a domb mögül a fényforrás. Hatalmas, zöld neonbetűk voltak, vörös keretben!

Az világított messze az éjszakába:

DINING ROOM

Beszélünk németül!

Tudunk angolul!

Megértjük a délfranciát!

SZALONORKESZTER ÉS JAZZBAND!

... És a zakatolás vidám jazzmuzsikává erősödött!

A légionisták jobban megijedtek, mintha északifényt láttak volna.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Egy jó üzletember sivatagot varázsol a pusztaságba. De sajnos az eső megfizethetetlen. Mr. Leonidas megbízható rablókat talál. Bradley és társai megtanulják hogyan kell viselkedni az igazi légionistának.

1.

Mr. Leonidasnak jólmenő oázisa volt Északafrikában. Az oázist négyszögölenkénti árért vette és helyrajzi számmal bírt, Algir telekkönyvi hivatalában.

Világunk divatját a legellenőrizhetlenebb fazon: az áramvonal jellemzi. Az álkulcsos betörőből, gépfegyveres gengszter lett. A haladás mindent átformált a saját képére. Környezetünk vad, ősi jellege lassan áramvonalassá korcsosult.

Miért éppen az óázis maradt volna változatlan? Kezdetben volt a hús liget, friss forrással, ahol fárasztó sivatagi útjuk után boldogan nyergeltek le a kimerült vándorok, hogy megpihenjenek néhány órára az árnyékos pálmák alatt. Azután jött az áramvonalas óázis. Hogy ez milyen?

Elsősorban pálmái között, huzalokon szép íz-zólámpák függnek, darabjuk nyolevan frank az óázis. Az óázis közepét gyönyörűen díszített bár foglalja el, amelyre jobb külföldi zarándokok kedvéért hatalmas, vörösén világító, többnyelvű reklámtáblát szereltek, ezzel a szöveggel:

GRAND BAR DE SZAHARA.
DINING ROOM.
PILSNER URQUELLE.
PIATTI CALDI E FREDDI.
OLD BOYS JAZZ ORCHESTRE.

Az alulról megvilágított üvegparketten, miután szomjukat pezsgővel és koktéllal csillapították a pihenni vágyó utasok, reggelig táncolhatnak. Az óázis más részén szép, kétemeletes hotel áll, ajtájában egyenruhás portással. A „Hotel Számum“. Minden szobához fürdőszoba, hideg-meleg folyó-

vízzel, rádió, pedikür és cukorbeteg zarándokok számára diabetikus konyha.

Az oázis személyzeti létszáma igen nagy, mert ide számít a statisztéria is.

Népség és katonaság.

Arab népség és gyarmati katonaság.

Ez igen lényeges, amikor megérkeznek autobuszon a zarándokok, kiéhezett Kodakokkal. Vezetőjük néhány tömör, drámai mondatban elmondja, hogyan keletkezett az oázis, melynek első fáját szerinte, Jacub el Mahdi mór király jelenlétében ültették és az uralkodó személyesen tette le a fa alapgyökerét.

Közli továbbá, hogy az oázis még ma is közkedveltségnek örvend szomjanhaló vándorok körében és szökött légionisták is szívesen felkeresik.

Hát erre kellett a statisztéria. Burnuszba öltöztetett állástalan arab cipészek jelentek meg néha teveháton és gyorsan egy ital vízért könyörögtek a mixernek. Volt egy kút nagy bőrvedrekkal, ahol ezek a gondterhelt családapák napi húsz frank tiszteletdíjért buzgón itták a poshadt vizet. Olykor egy-egy légionista tünt fel sétálva, vagy, amint éppen duhajkodott, vadul rázva öklét egy burnuszba öltözött munkanélküli szücs orra előtt. Dél felé kirándulás az ásatag római város omladékaihoz, ahol egy százéves remete visszavonult, szent életet él, miközben kizárólag bölcselkedéssel és kígyóbüvöléssel foglalkozik.

Este azután, midőn a társaság visszamegy az oázisba, már ég a tábortűz és egy karaván tagjai,

ízzó köveken sütik a lisztből és vízből készült úgynevezett „keszrát“.

Ezzel a társasággal sok baja volt Mr. Leonidasnak, mert az Oránból szerződttetett, állástalan arab kispárosok, nem akarták megenni a rettenetesen kemény, keletlen, sült tésztát. Mr. Leonidas tanácsadója, egy orientalista tudós, a londoni British Múzeum néprajzi osztályáról, esküvel állította, hogy ez nekik, bennszülötteknek, kedvenc nemzeti eledelük. De hiába volt minden; az arabok gyomorégést kaptak a kemény tésztától és tüvé tették az oázist szódabikarbónáért.

Miután a külföldiek a „tábortüzet“ is megsemlélték, bevonulnak a bárba, kezdődik a pezsgőzés, a zene, a flört és a tánc!

A pálmakoronákról egy-egy kíváncsi majom néz le csodálkozva, azután ő is elkezd magát illegetni . . .

2.

Mikor Mr. Leonidast kitették Algirban az állásból, elhatározta, hogy eljövendő milliót boxmérkőzések rendezésével alapozza meg. Talált is két megfelelő embert, az egyiket német, a másikat francia bajnoknak nevezte ki, mert a tömegben lapangó sovén gyűlölettel is hevíteni akarta a játék izgalmát. Mit tudta ő, hogy akkora gyűlöletről, ami az afrikai kültelkek hazafias érzelmű népében fellángolhat, Monsieur Chauvinnek fogalma sem volt. Az öreg Chauvin nem kívánta volna senkitől sem, hogy egy német boxbajnokot, mert mélyütéssel il-

lette francia ellenfelét, nyomban agyonverjenek. Pedig így történt. Egy mélyütés után, a közönség látva, hogy a francia bajnok nem elég serény a megtorlásban, maga vette kezébe a dolgot és a boxszabályokkal szöges ellentétben álló módon, a német bajnokot ólmos botokkal agyonütötték.

Mr. Leonidas a legközelebbi meccs előtt megfenyegette a szerződötött boxolókat, hogy nem ad fizetést, ha durváskodnak. Ez a boxmérkőzés azután enyhe átmenetet képezett a menüett nevű tánc és a svéd torna között. Most meg az előzékeny harcmodort kifogásolták. Egy ideges zsebmetsző fütyülni kezdett és néhány tréfás légionista meleg virstliket dobált a boxolókra. Végül egy hatalmas matróz, elkiáltotta magát, hogy: „adják vissza a pénzünket!“ Indítványát egyhangú lelkesedéssel fogadta a közönség és megindultak a pénztár felé.

Mr. Leonides nyolc rendezőjével megvetette a lábát, hogy védje a pénztárba vezető keskeny átjárót. Mint halhatatlan névrokona, egykor a thermophylei szorosban, úgy hullott el ő is vitézül védekezve. Történelmi nimbuszát legfeljebb az tépázhatja meg, hogy szódásüvegtől kellett elbuknia, de végre is Xerxes óta sokat változott a harcászat.

Ezután rövid ideig ingatlankölcsönök közvetítéséből élt és ez alkalommal ismerte meg Ponvet urat, akinek értéktelen birtoka, Marokkótól néhány mérföldnyire az Atlasz nyugati lejtője alatt terült el és igen rossz salétromos, sziklás föld volt.

Ekkor támadt Leonidasnak a zseniális ötlete. Nyomban felkeresett egy utazási irodát:

— Nézze igazgató úr, — magyarázta Mr.

Birkmannek. — A legközelebbi oázis négy nap Marokkótól és egész jó forgalma van. Most képzelje el, hogy milyen üzletet jelentene, ha egy napnyira a fővárostól találhatnának oázist.

— Ez nagyon szép barátom, — szólt az igazgató, — de Marokkó környékén nincs oázis.

— Majd lesz! — kiáltotta lelkesen Leonidas. — Megalapítjuk az „Oázis Részvénytársaságot“ és ha egy részvénytársaság megalakult, akkor már semmitem lehetetlen. Tudok a közelben, az Atlasztól nyugatra egy szép kis terméketlen földdarabot, hat valódi pálmával . . .

— No de barátom ott nincs sivatag. Hogy fest egy oázis sivatag nélkül?

— Reméljük ez a csekélység elkerüli majd a turisták figyelmét. Ámbár ha megnyugtatja igazgató urat igazán olcsón beszerezhetünk néhány fuvar port. Afrikában ez a cikk nem drága.

Az igazgatónak megtetszett a merész képzelőerejű ember és belement az ügybe.

... Így adta bérbe Ponvet úr a földet és az utazási iroda megalapította az oázist. Mr. Leonidasnak némi fixe volt és ezenfelül jutalékot is kapott a vendégek után. Ő maga vezette a csoportokat a régi „római város“ romjaihoz és ő tartott előadást az „oázisról“ is:

— E kis oázison túl a végtelen sivatag következik! — magyarázta harsányan. — Szegény arabok és dúsgazdag timbuktui nagykereskedők, kivétel nélkül szomjan haltak ha nem érték el idejében az oázist. Mert esőért hiába imádkozunk ezen a vidéken. Afrikában az eső megfizethetetlen!

Néhányszor megtörtént, hogy éppen ilyenkor kezdett esni. Ez a cáfolat bizony zavarossá tette az ügyet ilyenkor. De ha az igazgatóság szemrehányást tett neki az eső miatt, amely gyönyörű tervének egyetlen szépséghibája volt, Mr. Leonidas vállaltvont:

— Uraim én bérelhetek légionistákat és alkalmazhatok, pénzért arab zarándokokat, de mint önök is tudják: Afrikában az eső megfizethetetlen.

3.

Mindez azonban nem elégítette ki, a rendkívüli ember becsvágyát. Mr. Leonidas tisztában volt az-
zal, hogy kortársai felett fejhosszal kimagasló, csodálatos zsenijének a szerencsés alkalom hiányzik, ahhoz, hogy érvényesüljön. Nagy embereknél ez nem ritka eset. Ki tudja mi lett volna Napoleonból, ha a szeszélyes Barras nem éppen rá bízta az olaszországi hadsereget?

Mr. Leonides számára is eljött a nagy nap.

Éppen egy turistákkal telt autócart kalauzolt az Oázis Rt. pálmaligetébe és római városába. Az utasok között feltűnt egy sovány, napbarnított, ősz úr, ez figyelte a legfeszültebb érdeklődéssel Mr. Leonidas előadását a környékről, amely a vezető szerint, néhány évtized előtt, tuareg megszállás idején valóságos rablófészek volt. Oroszlán még ma is sűrűn előfordul itt és a vidék lakossága nem ismeri az esőt. Ez a nagyon előkelő, finom külsejű utas, nyomban feltűnt a zseninek. Nem tudom megfi-

gyelték-e már, hogy előkelő utasok valósággal magukhoz vonzzák zseniális embertársaik figyelmét? Midőn megérkeztek az oázishoz, az előkelő utas úgy látszott, hogy nem tud hová lenni a csodálkozástól. Félrehívta Leonidas urat, két fontot nyomott a kezébe és így szólt:

— Kedves uram, szeretném, ha velem külön foglalkozna kissé. Engem ez a dolog rendkívül érdekel. Milyen sivatagban vagyunk voltaképpen?

— A Szaharában! E hely az ősidőkben tengerfenék volt, miután a tenger elvonult, római város lett, azután alakult ez a néhány pálma, hogy mint oázis szolgáljon, fáradt vándorok és oroszlánvadászok számára.

— Rendkívül érdekes! Igazán rendkívül érdekes!

— Ön nyilván azért érdeklődik ennyire, mert először van Afrikában?

— Kérem, kérem, — tiltakozott finoman az utas, — épp ellenkezőleg, az tett ilyen roppant kíváncsivá, hogy tizenöt évig mint oroszlánvadász élttem a Szaharában.

Mr. Leonidas úgy érezte egy pillanatig, hogy jó lenne, ha az imént említett tenger visszatérne és ő nyomban elmerülne benne.

— Nagyon megváltoztak itt a viszonyok, — tűnődött az angol utas szomorúan. — Két év előtt még nyolevan mérföldet kellett megtenni teveháton innen, hogy az ember oroszlánra bukkanjon. Menynyivel könnyebb manapság. Ugylátszik közben ideköltöztek ezek a kóborló bestiák és pedig a tuaregekkel együtt, akik két év előtt még Délkeletafriká-

ban laktak. Nem hittem volna erről a nyugodt népről, hogy így elvándoroljon máról-holnapra. Mondhatom Mr. Leonidas, hogy alapos változáson ment át ez a földrész.

— Uram! Megadom magam, — szolt megtörtén a vezető. — Mi békés turistákra rendezkedtünk be, akiknek egyetlen fegyverük a Kodak. Mit kezdenének ezek oroszánokkal? Beismerem, hogy ezt a sivatagi port szekereken importáltuk, tuaregek nincsenek errefelé és a környék egyetlen őslakója egy lyoni származású vasuti bakter. De kinek árt ez? Végre is a kíváncsi turista olyan, mint a szerelmes férj: mindent elhisz és semmit sem lát. Most, ha tetszik tegyen tönkre.

— Isten ments. Sőt. Ez az ügy nagyon tetszik nekem. Én Lord Flatherry of Wimbledon vagyok. Szükségem lenen egy ehhez hasonló ügyes trükkre. Jól megjutalmaznám.

— Mylord, ha parancsolja, bibliai csodákat művelek, mint egykor Mózes.

— Ugyan kérem, — legyintett a Lord, — ön eddig is többet tett Mózesnél. Ő csak vizet fakasztott a sziklából, maga francia pezsgőt. Nem szólva a kitűnő angol konyháról. Kérem, keresen fel a hét végén Marokkóban. A Mammunia hotelben lakom. Nagyszabású üzletem van az ön számára.

... És Mr. Leonidas, a nagyemberek csodálatos ösztönével megérezte, hogy végre felvirradt az ő napja.

Ugy is lett!

HATODIK FEJEZET.

Mr. Leonidast megbízzák, hogy ébressze fel egy úr véreben a szunnyadó őst. Nyomban felkelti Earl of Cunninghamet és megállapodnak egy diszkrét orvtámadásban. Marcona portásokat kell alkalmazni. Feltűnnek a filmesek. Az ügyvezető igazgató és a titkár csuklanak, de ez a levegőváltozástól van. Néhány ember akasztófa helyett inkább az ötvenezer fontot választja. Megállapítják, hogy Mr. Leonidas hülye és ebben maradnak.

1.

Ezt az afrikai kirándulást alapjábanvéve Rellingnek köszönhatték. A per után elértéktelenedett afrikai telkek ügyét Donald baronet pénzcsoportja fellendítette és spekuláció indult meg a marokkói parcellákban.

Nagy település! Gyönyörű csatornázási- és építkezési tervek! Természetesen a beteg tanárnő öccse, a kitűnő Evans Gordon végzi a parcellázást. Ez volt a vérdíj Edna becsületéért. Elhatározták, hogy valamennyien leutaznak Afrikába. Mr. Relling, aki felhagyott az utazási irodával, ügyesen szervezte meg ezt az utolsó társasutazását a cégnek. Clayton, mint az új R. T. ügyésze, szintén velük tartott és miután magával vitte a leányát, eljött a völegény is: Thomas, a világhírű hegedűművész! Hogy Relling leánya, Viktória, aki egykor a menyasszonya volt, szintén ott lesz; ezen majd túlteszik magukat. A vállalat két igazgató-

sági tagja, Lord Flatherry és Earl of Teddy ugyan-
csak részt vettek az utazásban. Természetes, hogy a
puritán nagybácsi, Burton nyugalmazott őrnagy és
neje Gladys sem maradhattak el.

Most valamennyien a szörnyen meleg délutáni
órákat heverték át, a márokkói Mammunia szálló-
ban. Itt kereste fel Mr. Leonidas, látszólag nyugod-
tan, de belülről lelkendezve Flatherry Lordot. A
Lord nyomban fogadta.

— Foglaljon helyet Mr. Menelaus . . .

— Leonidas . . . Ha kérnem szabad.

— Igen? Ugyis jó, — mondta a Lord. — Ké-
szítse el a whiskyjét kedve szerint. Nekem ne tölt-
sön, magam szoktam bibelödni vele. Hát kérem . . .
hogy visszatérjek a maga csodálatos oázisára: én
hajlandó lennék egy hasonló vállalkozását finan-
szirozni . . .

— Óh mylord . . . Biztosíthatom, hogy szép
jövedelme lesz.

— No nem . . . nem ilyesmi. Mindössze egy te-
hetséges emberen akarok segíteni . . .

— Megszégyeníti ez a dicséret . . .

— . . . Ez a tehetséges ember az unokaöcsém,
Earl of Cunningham. A fiú nemsokára megnősül
és így aligha lesz alkalma veszélyes kalandokra vagy
hosszú utazásokra, miután tudja, hogy nős emberek
ritkán tesznek hosszú utakat.

— Ismerek kivételt. A fivéremnek szép család-
ja van és ennek dacára már tizenöt éve egy sapka-
gyár utazója . . .

— Hm . . . Megtisztel a hasonlattal . . . Szóval

az unokaöcsém kissé elpuhult. Pedig benne is megvan az oroszánvadászok ősi vére, csak szunnyad. Szeretném őt valami látszólag szörnyű kalandba sodorni, ez felkeltené a szunnyadó ösztönt, anélkül, hogy valóságos életveszélybe sodorja őt a bonyodalom. Tudja itt Afrikában oroszánok, légionisták, bennszülöttek és más romantikus izék napirenden vannak . . . Azt hiszem érti Mr. Demosthenes?

— Leonidas esedezem . . .

— Igen, igen . . . Hiszen ez alig bír az ügyben fontossággal. Szóval létesítsen valami múzóázist, múrablókkal, vagy szerezzen szelídített oroszánokat . . . A fő, hogy élethű legyen a kaland és komoly veszély mégse fenyegeessen senkit.

— Körülményes és költséges dolog, de természetesen egy magamfajta ember számára semmi sem kivihetetlen.

A Lord felállt, jelezve, hogy befejezte a beszélgetést:

— Hát gondolkodjon kérem és ma délután mondja el részletesen a tervet. Nagy társasággal együtt jöttünk át Afrikába, de ezek nem vettek részt a tegnapi kiránduláson, úgyhogy nem ismerik magát. Az sem baj, ha ezek az utitársak is belekeverednek. Nem fog ártani nekik. Természetesen ismétlem: egy hajaszála sem görbülhet meg senki-nek. Ez a lényeg Mr. Pilátus . . .

— Leonidas, legalázatosabban.

— Igen . . . no mindegy. Ez nem lesz akadály . . .
Hát viszontlátásra . . .

Egy óra múlva Mr. Leonidas Earl of Teddy-

nél jelentkezett. Sir Cunningham éppen azt tette, amit ereiben az ősi vér: szunnyadt.

— Sir, — szólt a nagy ember, miután bemutatkozott, — információm szerint ön Lord Flatherry egyetlen örököse és jegyben jár Dalton baronet leányával, Miss Mary Daltonnal.

— Uram, — felelte látogatójának, — ha azért keltett fel, hogy sürgösen közölje velem családi körülményeimet, akkor feleslegesen fáradt. Menyasszonyomat van szerencsém személyesen ismerni és anyakönyvi adataimról is tudomással bírok.

— Nem ezért kerestem fel. Ma délután magas javadalmazással alkalmazott az ön nagybátyja. Azonban utóbb rájöttem arra, hogy mellékesen öntől sir, külön hatalmas összeget kaphatok, ha megbízómmal szemben nem vagyok titoktartó.

Amint látjuk Mr. Leonidas zseniális kombinációba kezdett.

Elmondta részletesen Lord Flatherryvel folytatott beszélgetését.

— Nagyan kedves idea az öregtől, — jegyezte meg Teddy ásítva, — de azt hiszem csalódni fog bennem.

— Nem fog csalódni! Szeretném felhasználni ezt az esetet arra, hogy ön sir, kielégítse ennek a kellemes öregúrnak a reményét. Bátornak és férfiasnak kell mutatkoznia, ami könnyű lesz, miután tudja majd, hogy az önt környező veszély nem komoly.

Earl of Cunningham felült. Nézd csak! Ez egész érdekes.

— Mr. Leonidas, ön tetszik nekem!

— A előnyös külső nálunk családi tulajdon-ság. Szóval ugyanúgy, ahogy a lord, ön is beleszólhat a kaland megrendezésébe és velem együtt eldöntheti, hogy milyen tervvel lépjek igen tisztelt nagybátyja elé.

— Gratulálok! Az idea elsőrangú.

— Tehát milyen hőstettel remekelne legszívesebben sir?

— Nem lehetne esetleg olyasmi, hogy társaságunknak zsaroló leveleket ír egy gonosztevőbanda, de az én goromba válaszaimtól postafordultával meghátrálnak az elvetemedett fráterek?

— Ajánlott levélben elkövetett hőstettek nem meggyőzőek. Képzelve ön el, hogy Othello annakidején levelet ír, ahelyett, hogy nyíltzínen hattyúvá változnak?

— Az illető Lohengrin volt egy dalmúben és kétséges, hogyha én, mondjuk hattyúvá változnék, ezzel már igazolnám is bátorságomat. Lehet, hogy Afrikában ez a fellépés férfias, de Európában csak mint artistaszám érhetne el sikert.

Mr. Leonidas pillantása az asztalon heverő újságra tévedt.

**„SZÖKÖTT LÉGIONISTAK RABLÓ-
BANDÁJA TANYAZIK EGY CSEN-
DES ÓCEANI SZIGETEN!”**

— Mi a véleménye erről sir? — kérdezte Tedytől az újságra mutatva.

— Nem rossz . . . — felelte miután elolvasta a

cikket, amely arról szólt, hogy egy magányos szigeten Nyugatafrika partjainak közelében szökött légióisták tanyáznak.

— Mit szólna sir, — tünődött Leonidas, — ha szerződtenek néhány marcona alakot, akik önt és tisztelt társaságát rabságba ejtenék. Egy szigetet igazán könnyen bérelhetünk.

— Csak ne legyen az a hely túl nedves, vagy túl száraz, — jegyezte meg Teddy.

— Olyan szigetet bérelhetek, amilyent parancsol! Százötventől felfelé kaphat már sir szigetet, vulkánnal, vagy vízeséssel, kétszázért, garantáltan féregmentes, bennszülött törzzsel és háromszázért ajánlhatok egy szigetet, valódi európai remetével, aki tizenkét éve ruha nélkül tartózkodik egy barlangban, nyerskoszton él és képeket fest.

— A részleteket önre bízom, fő, hogy a sziget elhagyatott legyen, de lehetőleg árnyékos és egészséges. A rablók támadjanak meg élethűen bennünket, én majd férfias daccal szembeszállok, előrántom a revolveremet, amely vakra lesz töltve, néhány lövést adok le és az első felémrohanót leütöm. Mocskos rablóknak nevezem majd önöket, esetleg gyáva orvtámadóknak is, ha nem veszik rossznéven.

— Nyugodtan. Nem vagyunk érzékenyek.

— Ezután elhurcolnak minket a szigetre és kijelentik, hogy csak váltságdíj ellenében bocsájtják a társaságot szabadon.

— Sir! Ön filmírónak született. Most csupán egy aggályom van: tegyük fel a lehetetlent, hogy a

rendőrség kinyomozza a tetteseket. Mit csinállok én annyi éven keresztül a fegyházban?

— Látja erre nem gondoltam.

— Semmiség az egész. Ön írásba adja, Sir, hogy az egész elrablási tréfát személyesen eszelte ki és ugyanilyen írást kérek majd Lord Flatherry-től is.

— Stop. Az írást még ma megkapja! A fő, hogy minden élethű legyen.

— Rábízhatja sir. Ajánlom magamat!

És ment vissza a Lordhoz.

Flatherrynek részletesen elmondta a tervet, óvatosan titkolva természetesen, hogy Teddyvel együtt főzte ki.

A Lord elégedetten bólogatott.

— Egész jó ötlet. Csak valakinek előre kell utazni arra a szigetre, miután a társaságban hölgyek is vannak és természetesen ha nem is éppen pokoli kényelemről, de megfelelő tartózkodási helyről gondoskodni kell.

— Minden rendben lesz. A Teneriffa csoport-hoz tartozó egyik jó klimájú, szép szigetre hurcolom a tisztelt társaságot. Azonban a tréfa igen sok pénzbe kerül . . .

— Nem lesz oka panaszra. Természetesen csak akkor, ha ön minden kiránduló testi épségéért kezskedik.

— Ugy vigyázok rájuk, mint a szemem fényére. Ezt elhiheti sir. Ajánlom magamat.

— Ég önnel, Mr. Dante . . .

3.

Miután Mr. Leonidas átvette az Earltól a „megbízólevelet“, munkához látott.

Most már csak megfelelő emberekre volt szükség. Ide elszánt lóndinerek kellenek állig felfegyverezve, markánsak és mégis udvariasak. Összeállította az elrabolandó társaság utasainak pontos névsorát, hogy tévedésből ne hurcoljanak el más vendéget is az oázisból. Az utasok listáján feltüntette a rangokat és címeket, mert még rablók is különbséget kell, hogy tegyenek egy Dalton baronet és egy Mr. Relling között . . . Ezután sietett ki az oázisba.

Meglepetéssel konstataálta, hogy a „sivatagi“ kút mellett egy tipróláncos autó áll.

— Vendégeink érkeztek uram, — újságolta egy beduin harámbasa, aki pályafutását az algiri vásárcsarnokban kezdte, mint pénzügyőr.

— Miféle vendégek?

— Hülye filmesek.

— Filmesek! . . . Hol vannak?

— A szállodaigazgató tudja. Az előbb megverték, azután ebédelni mentek.

Rohant a szállodaigazgatóhoz. A direktor úr dagadt arccal és felkötött karral fogadta.

— Mi történt önnel? — kérdezte Mr. Leonidas.

— Elvesztettem egy fogadást.

— Miféle fogadást?

— Filmesek érkeztek és fogadtak velem, hogy tudok más hangon is beszélni.

— Na és?

— Nyertek, — nyögte az igazgató.

Mr. Leonidas tovább rohant. Az egyik néger boyt elkapta.

— Menj be valamelyik filmeshez és mondd, hogy sürgősen beszélni akarok vele. Vidd be a névjegyet.

Nemsokára két úr jelent meg Leonidas előtt. Vászoruhában voltak. Az egyik ősz, ráncosarcú ember, a másik sovány, vöröshajú, rosszkedvű arcvonásokkal.

— Leonidas vagyok, a vállalat ciceroneja.

— Higgins, ügyvezető igazgató, — mondta az ősz, azután a vörösre mutatott. — A titkár úr, bemutatom önnek.

— Bemutatom önnek . . . bemutatom önnek... — ismételte mormogva, idegesen a titkár.

— Üzletről van szó, — kezdte Mr. Leonidas, miután leültek a hallban. — Miféle filmeket maguk?

— Mozifilmek, — magyarázta Higgins. — Egy összetételi társaság, ahogy mondják, korlátolt pénzzel . . . — Jól meg kellett tanulni az okmányait, tehát Higgins tudott már egyet s mást. — Néhány színésszel felvételt készítettünk a dzsungelről . . .

— Milyen színészek vannak?

— Izé . . . Műszakiak . . . és szóval ilyesmi . . .

— Hajlandók volnának jó pénzért elhajózni Afrikából?

A két filmember összenézett.

— Azt hiszem ilyesmire hajlandók volnánk, — mondta végül Higgins.

— Tudnának önök úgy szerepelni, mint szökött légionisták? . . . Érdekes . . . Mindig egyszerre kapnak csuklást?

— I . . . igen . . . Azt hiszem a levegőváltástól van . . . Hagyja már abba titkár úr a csuklást!

— Hagyja abba . . . Hagyja abba . . . Majd a csuklásnak is kommandirozni fog, nem? . . .

Mr. Leonidas elmondta a megbízatását. A műrablás tervét, a megfelelő szigettel. Megmutatta az utasok listáját és Earl of Cunningham igazoló írását a rablók számára.

— Fejenként tíz fontot kereshetnek, óriási jövedelem, — fejezte be lelkesen Mr. Leonidas.

— Igen . . . Jól hangzik . . .

— Örülök, hogy könnyen megértjük egymást, — folytatta Leonidas. — Önök tehát az én vezérletem alatt átalakulnak holnapra szökött légionisták-ká . . . Egyenek egy kockacukrot, attól elmúlik a csuklás.

— Köszönöm . . . Különben meg fogom beszélni barátaimmal, illetve a műszakiakkal . . . jó lenne, ha ezt az írás ízét . . . ezt kölcsönadná, hogy megmutassam.

— Parancsoljon. Lent az étteremben várom a válaszukat. Ott nyugodtan beszélgethetünk, de ha lehet ma már ne verjék meg többször az igazgatót.

— Nehéz ilyesmiről leszokni . . .

Mikor Mr. Leonidas elment és magukramaradtak, némán összenéztek egy pillanatig:

— Te érted? — kérdezte Higgins.

— Érted . . . Érted . . . Nem mindegy! Itt úgylis csak Bradley tudja, hogy mit kell tenni.

Bradley csendesen végighallgatta Higgins előadását. Megnézte az igazoló írást. És ott volt mellette a „kaland“ utasainak listája is. Döbbenten olvasta a neveket: Cunningham... Clayton... Burton... Gordon... Thomas...

Nagy, forró keserőség szállt fel a szívéből a torkáig. Egész földönfutó élete, szenvedései, ismét eivonultak előtte a tanuk, ahogy hidegen, fölényesen álltak a bírói emelvény előtt és... hazudtak!

— Azt hiszem, — mondta a kispap, — ha igaz, amit ez az idegenvezető mesélt, akkor nagyszerű alkalmunk lesz eljutni a tengerpatra és az általuk bérelt hajón elvitorlázni Afrikából.

— Szerintem, — szólalt meg halkán Bradley, — ezen a kalandon minden kockázat nélkül ötven ezer fontot lehet keresni és amellet luxuszgözösön mehetünk Európába.

— Hogy érted ezt?

— Hallgassatok ide...

És beszélt. A többiek csendesen figyelték minden szavát.

Végül a vallukra vették Bradleyt és körülhordozták a szobában.

A két „filmes“ rövidesen megjelent az étteremben.

— Nos? — kérdezte Mr. Leonidas...

— Minden rendben uram! Az ön emberei vagyunk, — felelte Higgins.

— Nagyon helyes. Hányan vannak?

— A műszakiakkal együtt huszonheten.

— Ma délután elintézünk és megbeszélünk itt mindent. Én majd kioktatom az oázis személyzetét, hogy a támadás alatt hogyan viselkedjék. Maga holnap felkeres engem Marokkóban öt emberrel és előremennek egy bérelt szigetre, hogy rendbehozzák kissé. Természetesen én vagyok a légióból elszökött őrmester, a rablók elnöke!

— Ez természetes.

— Most legyen szíves hívja le a barátait, ott van egy elhagyott tisztás, szeretném látni, hogy megfelelnek-e.

A tisztáson Mr. Leonidas férfias léptekkel járt fel és alá a szerényen álldogáló csoport előtt:

— Hát azt meg kell mondanom, hogy nem éppen szökött légionistáknak néznek ki. A magamfajta élesszemű ember nyomban látná, hogy elpuhult, gyenge polgárokkal áll szemben. Szerencsére, azok, akikkel dolgunk lesz, nem valami kitűnő emberismerők. Majd én megtanítom magukat arra, hogyan kell viselkedni az igazi légionistának.

— Erre épp kérni akartuk, — jegyezte meg Havranek.

— Most nincs idő rá. Legközelebb. — Öntelt mosollyal intett búcsút nekik: — Viziontlátásra uraim . . . Csak strammul, ez a fő. Holnap, Mr. Higginssel mindent megbeszélek.

És peckesen távozott.

— Hogy fog ez csodálkozni, ha pofonvágom, — mondta Haagen és a kellemes elképzeléstől megnyalta a szája szélét, mintha kedvenc ételére gondolna.

— Négy ember holnap velem jön és megfelelő szigetet keresünk. Mert természetesen nem oda visszük a foglyokat, ahová ez a pojáca gondolja.

— Vigyél magaddal engem is, — mondta a kispap, — Mogadortól délre, van egy teljesen lakatlan, elhagyatott vulkanikus sziget, a Meridián. Ezt jól ismerem. Egyszer kén után kutatott egy társaság a szigeten és időnként ellátogattam oda a bennszülött munkásokhoz, mint hittérítő. Valami házfélét is építettek. Miután a kutatók elmentek, ismét lakatlan lett a Meridián. Nagyon kopár.

— Annál jobb, — mondta Bradley.

— De mit csinálunk majd ezzel a hülyével? — kérdezte Kjörgson.

— Őt is elfogjuk és elkülönítjük a foglyoktól. Figyelmeztetlek benneteket, hogy ha nem engedelmeskedtek nekem mindenben, akkor valamennyien akasztófára jutunk végül. Ha engedelmeskedtek, ötvenezer fontot kereshettek, kockázat nélkül. Választhattok az akasztófa és az ötvenezer font között.

Igen rövid megfontolás után az ötvenezer font mellett döntöttek.

— És te? Te mennyit veszel le magadnak a zsákmányból, — kérdezte Stuck, — mert ezt már most tisztázni akarta.

— Nekem egy fillér sem kell a pénzükből! Én visszaütök, hogy megemlegessék, amíg élnek!

HETEDIK FEJEZET.

Mr. Leonidas az ügyvezető igazgatótól katonás tiszteletet vár el, azonban fejbeütik. Az élethúség meglepően tökéletes. Mindenkit megkötöznek. A mosogatólány megjelenik a csendőrségen, de állandóan kidobják. A H-moll szimfónia szerzője puskatussal dirigál. Megérkeznek a kikötőbe.

1.

Mr. Leonidas elmagyarázta az oázis személyzetének, hogy mi fog történni másnap és kioktatta őket tennivalóikra. Az első zajra rohanjanak el és csak akkor térjenek vissza, mikor az „áldozatokat“ már elhurcolták a „rablók“. Miután ezt elintézte, visszatért Marokkóba, ahol egy kis hajóstársaságot keresett fel és vitorlášhajót bérelt. Intézkedett telefonon, hogy a „Marianne“ nevű hajóba rakjanak be mindenféle holmit, élelmiszert és egyebeket, ami a szigeten kell. A Marianne Mogadorban várjon további utasítást. Innen hazament a szállóba. Most már csak az volt hátra, hogy Earl of Cunningham másnap rávegye a társaságot egy kirándulásra az oázisba. Ezt minden nehézség nélkül sikerült keresztülvinni.

És este Mr. Leonidas, mint aki jól végezte dolgát, lefeküdt, hogy kipihenje egy szorgalmas rablóvezér fáradsalmait!

Másnap délelőtt már magasan állt a nap, amikor megrántotta a zsinórt, hogy baldachinos ágyá-

nak függönye szétnyíljon. Éppen reggelizni készült, mikor belépett a boy:

— Ez az úr azt állítja, hogy Mr. Leonidas várja őt, — jelentette és átnyújtott egy névjegyet, amelyen ez állt:

JACK HIGGINS

ügyvezető-igazgató

— Kérem az igazgató urat.

Higgins ebből az alkalomból, fehér trópusi ruháját vette fel, ehhez képest meglepően zöld nyakendőt viselt és egészen símára kente ősz haját valami szokatlanul bűdös zsiradékkal. Látszott rajta, hogy tisztában van egy ügyvezető-igazgató külső megjelenésének fontosságával. Személyének ünnepi hatását leginkább mégis az a szembeötlő változás fokozta, hogy időközben megmosakodott.

— Jóreggelt elnök úr.

— Van szerencsém ügyvezető-igazgató úr. Foglaljon helyet. Az öt embere is eljött Marokkóba?

— Igen. Lent várnak rám a vendéglőben. Csak az utolsó utasításokért jöttem, kedves elnök úr . . .

— Az utasításokat nagyjában tudják. Délután a kirándulókat nem én fogom vezetni. Nem irányíthatom a rablótámadást sem, mert . . . hogyismondjam . . . Az oázisban jól ismernek és valaki még röhögne . . . A maga barátai remélem elég komolyan fogják csinálni . . .

— Azt hiszem e tekintetben nem lesz panasz...

— Szerezzenek két-három megbízható hajóst

és menjenek Mogadorba. A Marianne nevű vitorlást béreltem ki. A hajón várjanak. Az igaz, hogy az egész dolog játék, de élethűen kell csinálni.

— E felől nyugodt lehet.

Délután Mogadorba érkeztek. Nyomban találtak négy megbízható matrózt, akik mindent vállaltak.

... Higgins felsorakoztatta a legénységet és öt barátját. Mikor Leonidas megérkezett, feszes vigyázzban várták.

— Ez az egyik pasas, akit megtréfálunk, — mondta Higgins a szerződötetett matrózoknak. A hajóslegények vigyorogva bólogattak.

— Vigyázz! — kiáltotta Mr. Leonidas, holott erre semmi szükség sem volt, mert valamennyien feszes haptákban álltak. — Katonák! — kezdte, mint Napoleon, — mindenki teljesítse híven a kötelességét és vegyen rólam példát!

— Bocsánat elnök úr, — mondta Higgins — szeretnénk önnek valamit mutatni, kövessen egy percre a hajófenékbe.

Mr. Leonidas gyanutlanul ment utána. Nemso-kára a hajófenék egy burgonyaraktárnak használt fülkéjébe értek. Leonidas várta, hogy mutassanak neki valamit, ehelyett egy léccel fejbeütötték hátulról, hogy elájult.

2.

Bradley azért késett, mert délelőtt bentjárt Marokkóban. Üzent a hűgának és a szőlődomboknál adott találkát. Itt nem kelthetett feltűnést Edna

sírása, amellyel régen nem látott bátyját ölelte magához.

— Velem kell jönnöd Edna, — mondta Bradley, miután elmondtak egymásnak mindent.

— Állásban vagyok Tamás . . .

— Mégis velem kell jönnöd.

— Mikor?

— Most. Igy kívánja a becsületünk.

Edna nem kérdezett többet. Délután elindult a fivérével Mogadorba, ahol már várt rájuk a Mari-
anne.

. . . Ugyanekkor Teddy kívánságára a Londonból érkezett úri társaság útban volt az oázis felé egy autóbuszon.

— Érdekes, — mondta Burton őrnagy. — A Baedekerben nincs bent ez az oázis.

— A fő, hogy a sivatagban benne van, — mondta Thomas, ápolt, karcsú ujjait nézegetve. — A Baedekerben ritkán járnak szomjas vándorok. Igaz Miss Mary?

Mary fáradt mosollyal nézett rá. Nem szerette különösebben a vékonyhangú, hirtelenszőke, ápoltbőrű hegedűművészt. Különben is Mary kissé nyomott kedélyű volt az utolsó hetekben. Maga sem tudta, miért.

— Lehetséges Mr. Long, — felelte.

A kirándulótársaság tagjai általában ritkán gondolták azt, amit mondtak és amit mondtak, az elvértve sem fedte gondolataikat. Éppen ezen tűnődött Teddy. Milyen egyszerű lenne az élet, ha az emberek őszintén és becsületesen közölnék egymással véleményeiket, érzéseiket, és gondolataikat. Ehelyett mindig valami mást mondanak. Az ördög

tudja, hogy miért. Dehát ha ez már egyszer így van, mit lehet tenni? . . .

3.

Amint megérkeztek az oázisba, fáradt zarándokok rohanták meg őket, elkapkodva neszszerjeiket. Teddyt nyomban egy sovány, szerénymodorú úr vonta félre.

— Bocsánat sir, Havranek vagyok az egyik rabló. Valamikor karmester és komponista voltam.

— Komolyan?

— Igen. Csak most vagyok rabló.

— Hm . . . Szóval rokonszakmát választott?

— Valamikor én is tanultam összhangzattant.

— Ön érdeklődik a zene iránt, sir? Akkor engedje meg, hogy alkalmilag eljátszam önnek a H-moll szimfóniámat. Alapjában véve jazzfantázia, de szalonorkeszerre komponáltam. Tavaly Stokowsky kishíjján műsorába illesztette a Carnegie Hallban.

— Gratulálok. Talán nem veszi rossznéven, ha pályafutásának további részleteit vacsora után hallgatom meg?

— Csak úgy mellékesen beszéltem a szimfóniáról. Amint mondtam, én rabló vagyok. Kérem, kövessen a csendőrségre.

— Itt az oázisban, a rablók kísérik az utast a csendőrségre?

— Természetesen uram. Én és banditáim kizárólag a törvényes kereteken belül martalózkodunk.

Önnek igazolnia kell bennünket, hogy tisztességes rablók vagyunk.

— Ja úgy . . .

Earl of Teddy követte a szalonorkeszterre komponált H-moll szimfónia szerzőjét egy távolabbi fekvő földszintes vályoglaktanyába, ahol az arab csendőrök, az úgynevezett „goummièerek“ laktak. A csendőrörmesternek aggályai voltak, de Teddy a legerélyesebben tiltakozott az ellen, hogy a francia hatóságok egy szabad polgárt megakadályozzanak abban, hogy elraboltassa magát. A csendőr látta, az Earl írásából, hogy fene nagy úrról van szó, tehát beleegyezett a rablásba, előbb azonban jegyzőkönyvet vett fel, amelyben leszögezte, hogy a csendőrség a kirándulók nevében beszélő Earl of Cunningham felkérésére tartja távol magát az ügytől és ezt aláíratta Teddyvel.

Miután kijöttek, Havrenek megköszönte Cunningham fáradságát.

— Semmi az egész. Hány órakor támadnak?

— Menetrend szerint: tíz óra negyvenötökör.

— Csak azután élethű legyen.

— Meg lesz elégedve sir, — bízatta Havranek és eltűnt egy közeli pálmacsoport sötétjében.

A társaság, a bar előtti neonfényekkel megvilágított kerthelyiségben ült, oleanderbokrok és kaktuszok között, egy hatalmas ciprus árnyékában. Pezsgőt ittak, metszett kristálypoharakból és élvezték a kiszüremelő jazz hangjai mellett a hamisítatlan szaharai hangulatot.

Teddy a karórájára nézett. Tíz óra negyven-

therryhez és ötvenezer fontot kér. Ha egy hónapon belül nem tér vissza a pénzzel, végzünk mindannyijukkal.

Senkisémet bírt szólani, de nem az ijedtség vette el a szavukat, hanem a meglepetés, hogy Bradley Tamással állnak szemben.

— Ez az ember — mutatott az egyik rablóra, — elvezeti magukat a barlanghoz, ahol a férfiak fognak lakni. Megmondja majd, hogy kinek mit kell tenni. Engedelmességgel tartoznak neki.

Még mindig nem volt ura egyik sem a szavának. Csak az a rabló, akinek engedelmességgel tartoztak, dűnnyögte rosszkedvűen:

— Tartoznak neki . . . tartoznak neki . . . Most már fegyőr lettem, finom dolog . . . Becsület-szavamra.

— A nőket itt a házban helyezzük el, — folytatta Bradley és az egykori talajkutatók faépületére mutatott.

— Maga . . . maga . . . — szólalt meg most végre rekedten Dalton. — Maga az a mérnök . . .

— Fogja be a száját. Itt csak az beszél, akinek megengedem. Mérnök voltam. Azután nem kaptam munkát. Nem tudom, miért. Maga talán tudja. Így lettem katonaszökevény és rabló!

Váratlanul Mary állt elébe:

— Értem! Bosszút áll! Egy csomó bérenccel gyáván, orvul ránkтамadt. Rajta! Alljon bosszút!

Bradley közömbösen végignézte.

— Semmi dolgom önnel, kisasszony.

— Ha nincs velem semmi dolga, — kiáltotta Mary, — akkor is tudja meg, hogy hitvány, gyáva, gyalázatos fráternek tartom . . .

— Mary édes, könyörgöm . . . — rebegte a hegedűművész. Tisztában volt azzal, hogy a lány eljárása miatt valamennyiüket a földdel teszik egyenlővé.

— Figyelmeztetem Miss Dalton, hogy viselkedésével csak a helyzetét súlyosbítja. Nem szívesen kötöztetek meg nőket.

Mary még felelni akart valamit, de a körülötte állók kétségbeesését látva fékezte magát.

— A barlangot — folytatta Bradley, — úgy, ahogy lehet, tegyék lakhatóvá. Itt sokat kell majd dolgozniok, ha nem akarnak nagyon nyomorultul élni. Mindent maguknak kell csinálni. Elsősorban a férfiak vágjanak ki egy-egy fát, hogy legyen mire leülni. A mérges rovarok miatt nem ajánlom, hogy a földre telepedjenek.

— Kérem, — szólt Thomas, — nekem nem szabad fát vágni. Én hegedűművész vagyok.

— Az természetesen más, akkor magának megengedem, hogy a földön üljön. De ezen a szigeten mindenkinek csak önmaga helyett szabad dolgozni. Baltákat majd kapnak Billtől, — szólt a bilincstörő felé, akire a depó felügyeletét bízta.

Csüggedten álltak egy kopár szigeten rablók között . . .

. . . Azután valamennyien a part felé néztek. A vitorlás elindult Higginssel. Itt maradtak ezen

az elhagyatott helyen, egy vérigsértett ellenséggel, védtelenül, kiszolgáltatva és most már bizonyos, hogy hetekig itt kell maradniok . . .

NYOLCADIK FEJEZET.

A munka nem szégyen, de unalmas. Bradley Tamás visszaüt, azonban megfélekedzik egy narancshéjjről. Az új főtárgyalás után a tanuk egymás ellen vallanak és megtudjuk, hogy ki hol volt a háború alatt. Egy eddig néma és türelmes szereplő beleszól a játékba és ekkor kiderül, hogy Elly rosszul gondolkázik.

1.

Az első napon még tragédiájuk súlya, szenvedésük és aggodalmuk a jövőért valahogy testvéries hangulatba hozta a társaságot. A rosszagú, férges, barátságtalan barlangban gubbasztottak. Odujukból egyenesen arra a házra nyílt kilátás, ahol asszonyaikat őrizték és így láthatták, hogy hozzátartozóikkal, ha nem is udvariasak, de nem is bánnak gorombán. És békében hagyják őket a kunyhóban. A légionisták sátrat vertek „bardájukból“ és abban laktak. Edna a fivére mellett állította fel a sátorát.

— Uraim! — mondta Clayton drámai hangon, — e nehéz órában fogjunk össze testvériesen, férfiasan.

— Azt hiszem, — mondta Burton képviselő úr, — hogy csupa olyan ember van itt együtt, akik ed-

dig is barátok voltak és e nehéz helyzetben még inkább azok lesznek.

Azonban nem így történt.

Ez elsősorban munka közben derült ki. Reggel még dacos megadással indultak neki fát vágni. Kjörgson tanította meg őket erre a műveletre. Ketten kerültek egy-egy törzshöz. Drámai elszántsággal lendültek a fejszék, de sajnos Relling rövidesen rájött, hogy itt mindenki amerikázik. Hohó! Ezt talán mégsem lehet! Ahhoz semmi köze, hogy Gordon állandóan a fejsze nyelét igazítja és ezért percekre leáll, de itt az ő fájánál ne nézzék hülyének. Ez a Burton csak emelgeti a fejszét, meg leereszti. Lihegve szólt rá:

— Mit simogatja azt a fát? Azt hiszi, hogy majd én ütök, maga csak emelgeti a fejszét?

— Visszautasítom ezt a hangot! — kiáltotta kipirultan Burton. A rabló úr a tanu, hogy amíg maga egyszer emeli fel a kezét, addig én hatot ütök.

— Gyerünk, gyerünk, a mindenségit! — mondta a „rabló úr“, ebben az esetben Jarosics, aki éppen a foglyok feletti őrszolgálatot látta el.

Thomas összeveszett az öreg Daltonnal, mert déli pihenő közben elcserélte az ő fejszójét, amely a hegedűművész szerint jobb volt.

— Nem valami úri eljárás ilyen módon el tulajdonítani az ember baltáját!

— Csak hagyjuk Thomas úr. Nem fogok magától úri eljárást tanulni, — felelte Dalton és miközben visszarántotta fejszójét a könyöke véletle-

nül Clayton gyomrának ütközött. Az ügyvéd üvöltve ugrálta körül a fát.

Az asszonyok kétségbeesetten ültek a faházban. A légionáriusok nem nyilvánítottak különösebb tiszteletet irántuk, de nem is alkalmatlankodtak nekik.

— Ki hitte volna, — mondta Claytonné, — ezt merészelje egy ilyen alak! Hát mért van az angol királyságnak hadiflottája, ha ilyesmi megtörténhet?

— Nem gondolod szívem, — vetette fel Rellingné, — hogyha visszakapná az állását a férjedtől . . .

— Ugyan néni! — mondta kedvtelenül Mary és szomorúan nézte a távol feltűnő Bradleyt.

A tengerészeti bál botránya óta sokszor jutott eszébe Bradley.

— Végreis . . . végreis . . . — mondta elgondolkozva Mary, — valami nem lehetett rendben . . . Talán másképp történt az a dolog . . . annakidején . . . mint ahogy Teddy állítja.

— Furesa vagy kedvesem, — jegyezte meg Elly, aki gordonkatudásának nem vehette hasznát a szigeten.

— Marynek igaza van! — szólt élesen Viktória Relling, bár nem tudta miről van szó, de örült, hogy ellentmondhatott Ellynek.

Közben az urak tüzet raktak, hogy megfőzzék a halakat. Maguk halászták az ebédjüket. Nagynehezen felbontották a főzelékkonzerveket is. Mr. Leonidas bőségesen megrakta a hajót ilyesmivel.

Rongyosak voltak és kinőtt a szakálluk. Sietni kellett az ebéddel, hogy a kivágott fákat lehántsák.

Naponta háromszor kinint szedtek, ettől zúgott a fülük és keserű lett a szájuk íze. Az elviselhetetlen hőséget még utálatosabbá tette az apály után visszamaradt döglött halak bűze és Clayton napokig rosszul volt, mikor egy nagy követ akart a barlangba vinni és alatta, nyüzsgő skorpiócsaládot fedezett fel.

A nedves forróságtól fájt a fejük, megduzzadtak az ízületeik és a szunyogok milliói szabadon garázdálkodtak közöttük. Rongyosan, piszkosan, sebes kézzel és párás melegtől legyengülten, más szemmel nézték a világot, mint eddig . . .

Este összeültek egy síma sziklán és beszélgettek. Ezek a beszélgetések unalmasak voltak és kellemetlenek. Nagyon távolról, a sziget túlsó végén, a tűzhányó öble néha enyhe rózsaszínnel felfénylett és megvilágította a tölcséréből szállongó tömör, gígászi füstoszlopot. Ilyenkor kissé felmorajlott alattuk a föld és ők elsápadtak a rémülettől.

Igy mult el három egyhangú, elviselhetetlen, hosszú, hosszú nap . . .

2.

Azután természetesen a társaság klikkekre bomlott. A járatlan olvasó előtt megpróbálom definiálni a klikk fogalmát. Ha kettőnél több ember rossz helyzetbe kerül, akkor rövidesen megkísérelik helyzetüket még kellemetlenebbé tenni és erre való a klikk. A klikk tulajdonképpen azt jelenti,

hogy földünkön minden együttműködő baráti csoport, több egyforma egymással ellenséges részre osztható. A klikkek tagjai nem annyira egymás támogatásában, mint inkább a másik klikk bosszantásában látják legfőbb hivatásukat.

Sohasem derült ki, hogy honnan került Rellinghez egy mandulaszappan, csak az bizonyos, hogy Claytonnal igen éles szóváltása volt amiért az ügyvéd titokban használta és most nincsenek köszönőviszonyban. A szappan feletti vita bebizonyította, hogy felfogásban egy világ választja el őket egymástól. Clayton még aznap elcserélte hálóját Thomasszal, amiről Daltonnak az volt a véleménye és ezt meg is mondta Burtonnak, hogy úgylátszik a hegedűművész intrikál.

Rövid idő múlva a rablók voltak a legbékésebb emberek a szigeten.

Az asszonyok több bölcseséggel és belenyugvással túrték sorsukat. A kopár Meridián forró, súlyos klimája az ő idegeiket is megkínózta, de a házban aránylag elviselhetőbb volt a hőség, mint a barlang kohószerű belsejében. És a rablók úgy látszik mégsem egészen elvetemedett emberek, mert minden nap megjelenik valamelyik, vizet hord a házba és szappant is kapnak, amivel sajátkezüleg ugyan, de elmoshatják a holmijaikat.

A férfiakra viszont nem segít senki. Az asszonyokkal csak ritkán jöhetnek össze és állandóan fegyveres őrvigyáz rájuk.

3.

Azután elkövetkezett Bradley Tamás nagy napja, amiért érdemes volt mindezt végigszenvedni, végigverekedni. A nap, amelyen ő maga tartott új tárgyalást és ítéletet az ügyében. Párás langyos délután volt. Malpaga a foglyokért jött:

— Kövessenek valamennyien a házhoz.

Mentek. Messziről már látszott a ház, ott álltak az asszonyok. A rablók négyszögű falankszban fogták közre őket. Az újonnan jöttek is csendben odaálltak. Bradley új tárgyalást tartott! Bíró itt nem volt. Csak tanuk!

Az a kis barátságos mosolyú, elhízott ember, Dr. Morton az ex-hittérítő és a hidegtekintetű Bradley, a négyszög közepén álltak egy asztal előtt, amelyen ócska bőrkötésű könyv volt. Bradley egyenesen Teddy felé fordult:

— Earl of Cunningham! Megkérdezem öntől: igaz-e, hogy Edna húgomat feleségül kérte? Erről különben Mr. Evans Gordonnak is tudomása van.

— Ugy van! — kiáltotta Gordon. — Ennek a gázságnak köszönhetem az egészséget. Előző nap ez az alak itt, aki most eltulajdonított zsebkendőmet hordja a nyakára kötve, ez mondta, hogy én fogom a parcellázást elvégezni . . . Azért vallottam hamisan . . .

— Visszutasítom! — rikácsolta Clayton. — Nekem Mr. Dalton . . .

— Kérem! . . . Engem hagyjanak ki a játékból . . .

Pokoli szitkozódás támadt. Most mindent ki-mondtak. Hogy Dalton adta a pénzt, Burton dolgozta meg a sajtót és Thomas Long, aki különben sírva tördelte a kezeit, jövődöbéli apósának szemé-be vágta, hogy megzsarolta:

— Én mondtam magának . . . Mr. Clayton . . .
— sikongta hisztérikusan a hegedűművész . . . hogy becstelenség, hogy Cunningham előttem kifejezet-ten menyasszonyának nevezte Miss Bradleyt mikor karonfogva láttam . . .

— Nem tagadom! — kiáltotta Teddy.

— Dísznőség . . .

— Csend! — Ezt Bradley mondta. — A főtár-gyalást befejezem. Ezt akartam hallani és tudni. Jegyezzék meg, hogy önök piszkos játékot folytat-tak szegény, de tisztességes emberek becsületével. Én ugyan rabló vagyok, de azok után amiket itt el-mondtak nem cserélném el a becsületemet a magu-kéval. Csak ennyit akartam mondani. Mehetnek a fenébe.

— Nem! — Ezt Mary mondta. — Nekem még van valami mondanivalóm. Az, hogy nem tudtam minderről. Ha sejtem, mi történt az inassal dobat-tam volna ki Earl of Cunninghamet. És még valamit Mr. Bradley: ön nagyon is enyhén bírálta el azt, ami történt. Én az ön helyébe halomralóném ezeket az embereket . . . — villogó szemén, felháborodott, nekipirult arcán látszott, hogy valóban meg is ten-né, amit mond.

— Mr. Bradley, — mondta most halkan komo-lyan Teddy, — lehet, hogy önt bezárják ezért,

amit velünk tett, az is lehet, hogy én a terhelő tanuk között leszek. De ettől függetlenül megkérem öntől a húga kezét és ha beleegyezik, elveszem feleségül.

Nagy csend támadt.

— Ezt ön már mondotta más kiránduláson is, — felelte megvetően Bradley, — a lármás London azonban jobb elhatározásra fogja bírni ismét és az urak nem tanuskodnak majd Ön ellen. Ebben bízhat.

— Sajnálom, — felelte Teddy, — hogy nem válthatom be azonnal a szavamat, miután őszinte vágyam, hogy amit megbántam azt jóvá is tegyem.

Dr. Morton felvette a kopott könyvet az asztalról és a középre lépett.

— Earl of Cunningham. Én misszionárius pap vagyok és bár otthagytam a papi életet nem zártak ki a rendemből. Így mint hittérítőnek, jogomban áll a civilizációtól távoleső helyen a polgári házasságot megelőzően is esketni. Ha tehát ez az óhaja komoly, úgy én összeadhatom önt Miss Bradleyvel.

Egy pillanatra csend lett. Azután Teddy szólt meg ünnepélyesen.

— Tisztelendő úr, ha Miss Bradleynek nincs kifogása ellene én boldog lennék ha feleségül jönne hozzám.

Bradley, aki közben elment, most a hűgával tért vissza. A szeme furcsa fényben csillogott. Ezért volt minden . . . Igen. A szegény, de tisztességes Bradley-család, London minden hatalmasságával szemben megtalálta elvesztett becsületét. Edna nyugodtan, lassan jött mellette. Az arca nem

fejezett ki sem örömet, sem szomorúságot. De nagyon szép volt. Ezt valamennyien megállapították magukban. Még Mary is, aki szeretettel mosolygott a leányra. Teddy mélyen elpirult és a földet nézte . . .

— Mielőtt önöket egyházunk szokása szerint megesketném, — mondta dr. Morton, — tudomásukra hozom, hogy az első civilizált helyen, ahol módjukban áll házasságot kell kötniök, valamelyik anyakönyvvezető előtt is. — Felemelte a hangját: — Earl of Cunningham! Szereted-e Edna Bradleyt és kívánod-e feleségül venni?

— Szeretem Edna Bradleyt és feleségül kívánom venni . . .

— És te Edna Bradley, szereted-e Earf of Cunninghamot és kívánod-e őt férjedül?

Edna is egész nyugodtan, határozottan felelt:

— Nem szeretem és nem kívánom férjemül!

Mindenki megmozdult. Csak Tom Bradley állt dermedten. Annyi szenvedés diadalmas gyümölcse az utolsó pillanatban sárbahullott előtte. Nem számított arra, hogy ennek a gyümölcsnek a héjján az utolsó pillanatban elcsúszik, mint ahogy már annyian elcsúsztak, nagy ambícióval, vággyal és tervekkel, azon a narancshéjjon, aminek asszonyi hiúság a neve. Rekedten tört ki a torkából egy kiáltás:

— Azonnal menjenek el innen! Mind! Mind!

4.

Ki tudja, hogy végződött volna ez a kaland, ha egy teljesen kívülálló személy, anélkül, hogy valami köze lett volna az üggyhez, nem avatkozik bele? A vulkánnak, amely eddig türelmesen szemlélte távolról az eseményeket, hirtelen felkavaradott a gyomra és mintha ezer eltemetett párduec támadna fel a sziklák alatt: nagyot morajlott a föld.

Délelőtt Burton és Dalton becsületbevágó dolgokkal illették egymást egy törött ívópohár miatt, amelyről mind a kettő azt állította, hogy az övé. Mary elment sétálni. Különvált a társaságtól és valószínűleg véletlenül, a sátorok irányában járt, amerre Tamás szokott tartózkodni. Egyenesen odament hozzá, amikor meglátta.

— Mondja Mr. Bradley tulajdonképpen miért haragszik rám?

— Semmi okom sincs rá, hogy haragudjam magára Miss Dalton.

— Ha jól emlékszem, mikor az apámnál volt alkalmazásban, egyszer láttam magát a tennispályán kívül, másfél órán át nézett engem egy fa mögül. Maga tud tenniszezni?

— Nem.

— De maga volt, aki akkor nézett?

— Igen, — felelte Bradley, mint egy vallatott rab.

— És miért nézett? — Csend volt. — Miért néz valaki egy tenniszpartit, aki nem ért a játé-

hoz? És miért csókol valaki elégtételből, ahelyett, hogy pofozna?

— Ne haragudjon Miss Dalton, de önt nem pofozhatom meg.

— Ezért nem haragszom. De ha ön elégtétel céljából, tehát jelképesen megcsókol egy hölgyet, miért kell az illetőt úgy magához szorítani, hogy napokig fájjon a dereka?

— Mit akar tőlem, — kérdezte elkeseredetten Tamás.

— Megpróbálok kételkedni abban, hogy akkor is ilyen módon vett volna elégtételt, ha Earl of Cunningham menyasszonya 200 fontot nyom és 60 éves.

— Miss Dalton! Lehet, hogy eléggé el nem ítélnél módon, gondolataimban foglalkozni merészeltem önnel. De hogy botrányt okozzak, erre csak a Bradley-család szegény, de tisztességes neve kényszerített.

— Hiszek önnek . . . Elhiszem, hogy csak dühében szorított magához és alapjábanvéve utált.

— Nem igaz! De akkor is jól tudtam, hogy maga épp oly kevésbé vehet észre engem, mint a hold.

— Kétségbevonom, hogy az én helyemben, egy tenniszparti közben, a hold fényes nappal tudomást vett volna magáról. Ezért ne hasonlítson a holdhoz. Maga inkább hasonlít a holdra. Hol elsápad, hol nagyképű. Megmondom akkor is, ha vasraveret.

— Megérdemlem, hogy kicsufoljon, — mondta Tamás, egy rablóhoz nem méltó siránkozó dühvel és

odavágta a cigarettáját. — Ostoba ember vagyok, kínai falakat döngetek a fejemmel.

— Maga csak hiú és nagyravágyó, — mondta Mary és Bradley karjára tette a kezét. — A férfi legyen ilyen. Kevésbé imponálnak hasonlatai a holdról és a kínai falról. Aki rabló az ne legyen költő. És ha már valaki költő, az ne ilyen módon tegye rabjává a nőket.

Otthagya a férfit és továbbment. De néhány lépés után hátrafordult egy pillanatra . . .

5.

Este úgy morajlott alattuk a föld, hogy a fogyok megfélelkezve minden klikkrendszerrel, rémülten bujtak össze. A tűzhányó kráteréből rózsaszínű fények villódtak az ég felé. Azután két-három kisebb rengés történt. Szerencsére valamennyien a szabadban tartózkodtak, amikor az egyik barlang beomlott. Több napi járóföldre voltak a vulkántól, de most már, állandó parázsfényű megvilágításban, közelinek látszott a hatalmas kráter. A hegedűművész percek óta ájultan feküdt.

Pontban éjfélkor megrázkódott a sziget.

Azután történt a katasztrófa . . .

Iszonyú dörgés töltötte be hirtelen az éjszakát, majd a vulkán nyilásából, mint valami roppant, lassú madár, gigászi lángoszlop szállt fel és ereszkedett újra alá a kráter lejtőjére. Ez még négy-öt-ször megismétlődött, azután egy szélesen hömpölygő,

lángoló, égő folyó gördült le a hegy oldalán.

A foglyok kórusa, mintegy vezényszóra jajdult fel. A légionisták döbbsen álltak. Bradley maga sem tudta, hogy történt, két nőt szorított magához dermedten: Maryt és Ednát. Azután csend lett, megszűnt a rengés és a lángoló láva-folyam szélesedő, ízzó áradata sebesen hömpölygött le a tűzhányó lejtőjén . . .

A kráter, ez a teljesen kívülálló személy, beleszólt a játékba. Tamás süvöltő hangja csapott le a fejveszetten szaladgáló foglyokra:

— Csend! Aki nem marad nyugton, azt guzsbakóttetem. — Elhallgattak. — Mr. Gordon! Maga mérnök: mennyi idő alatt érhet ide a láva?

— Milyen messze van innen . . . a vulkán . . .
— kérdezte Gordon.

— Ha jól kilép, két és fél nap, — felelte egy kalóz.

— Adjanak egy látcsövet, — szólt Gordon. Miután megkapta, sokáig nézte az özönlő lávát, mormogott magában, azután szintelen hangon mondta. — Körülbelül tíz kilométeres sebességgel jön. Ez valamit csökken is és néhány domb van az útjában. Átlag hét kilométerrel két napon belül ér ide.

Idegrendszerük a rémületnek abban az állapotában remegett, amikor a sikításhoz is hiányzik az energia. Csak álltak és tátott szájjal, zsibbadtan, eszelősen kidülledt szemmel és a jajdulni készülő ember siralmas arckifejezésével meredtek a távol füstölgő, vörös, gőzburkolatú hengerre, amely lassan, de feltartóztatlanul jön . . . jön . . . amíg

eléri őket is és tetemeik felett lassan a tengerbe csordul. Ez a síma, kemény talaj itt a lábuk alatt, valamikor, talán még egy éve sines ugyanígy folyt onnan messziről és füstölve, sisteregve a tengerbe-gördült.

A sziget szörnyen megrázkódott, mázsányi sziklák görögtek a domboldalból tompa dörgéssel. Minden recsegett, robajlott körülöttük és a tűzhányó, vakító fénnel, újabb szétterülő lángoszlopot lövelt az égre . . .

Morton ezekben a pillanatokban ismét pap lett.
— Imádkozzunk . . . — mondta.

6.

Fullasztó, koponyát repesztő forróság hömpölygött feléjük a sziget vége felől. A foglyok tépdesték az inget magukról, tengervízzel mosták a homlokukat és kis csoportban guggoltak a sziget végében, ahol kezükkel elérhették a vizet.

— A maga átkozott ötlete volt . . . hogy idejövünk, — kiáltotta Relling dühösen Teddyre.

— Maga csalt minket Afrikába, — verte vadul a földet Burton, — hogy az ostoba parcelláit nézzük meg . . .

— Ön beszél?! — jajdult fel Relling. — Aki tönkretett, aki titokban kontremiben volt, miközben minden este nálam vacsorázott és Daltonnal együtt tönkretett! — ezt már felhevülten süvöltötte, — tönkretett! Kampányt indított a telkek ellen!!

is! Vagy azt hiszi, hogy hülye vagyok? . . . Igenis azt hiszem . . . Elég! Elég! Sajnálom, hogy magával kell meghalnom . . . Én meg azt, hogy magával kellett élnem . . .

Ezek után már senkit sem lepett meg, mikor Burtonné egy heves vita közben kimondta mindenkinek, hogy Rellingné trapezművésznő volt! Relling keményen szólt rá Burtonra, hogy mérsékelje a feleségét, mire Burton közölte Rellinggel, hogy nem szereti az olyan ember gerinccességét, aki az ő zsebkendőjéből csinál sált magának, mint ez esetben Relling.

. . . Távolról durva énekkórus hallatszott, dőlt feljűk a halálos láva és ők valamennyien hátatfordítottak egymásnak.

2.

Veszélyessé vált a helyzet.

A berűgott légionisták készültek valamire. Izgatottan tanakodtak egy csoportban. Azután kirobant a feszűltség. A bilincstörő elkapta a kunyhóból kisiető Viktóriát és átölelte. A lány kiáltozva vergődött a rumszagú óriás karjaiban.

— Bill.

A részeg megfordult. Bradley állt ott revolverrel a kezében.

—Ereszd el ezt a lányt, — mondta ugyanolyan csendes hűvösséggel és a hatalmas baromi ember karjai lehanyatlottak.

Bill egy köpcös barátja, bizonyos Mosley szintén alkoholtól csillogó szemmel, közbeszólt:

— Ugyis mind megdöglünk Bradley! Te hoztál ide bennünket! Nincs jogod, hogy most továbbra is az urat játszd és fölényeskedj. Ugy látszik, éppen olyan városi csirkefogó vagy . . .

Bradley ökle állcsúcson találta a köpcöst, aki hanyattbukott. A bilincstörő megmozdult, de szinte azon pillanatban már a gyomrának feszült Bradley revolvere:

— Takarodj . . . — sziszegte fenyegetően és az óriás lassan hátrált. Néhányan felszedték a köpcöst és magukkal vitték. A sivatagban csatlakozott katonák ellenséges csapatot alkottak. Jarosics, Stuck, Malpaga és Kjörgson, Bradley mögött álltak.

A dühös, vörös ég és a távolról parázsló halál-folyam méltó kerete volt a szörnyű színjátéknak. A halálraszánt emberben feltámadt az életre sóvárgó állat. A levegőben lógott egy kiáltás, hangtalan, hang: Itt vér fog folyni ma!

— Haljunk meg becsületesen! — mondta Bradley a szembenállóknak. — Mit akartok?

— Azt, hogy ne parancsolj nekünk! — mondta valaki Bill emberei közül.

Most ért oda a kispap, Krakauer és Haagen Morton birt annyi befolyással társaira, hogy néhány percre az ellenfelek eltávolodtak.

— Vezesd a foglyokat mind a barlangba. A Visszhang is veled megy. Senki ne mozduljon ki onnan. Tartsatok rendet közöttük.

— Rendet kötöttük . . . rendet kötöttük . . . Ez hiányzott . . . Eddig még csak gardedame nem voltam . . .

Krakauer és a pap összegyűjtötték a foglyokat a barlangban.

— Mi történt? — kérdezte a Visszhangtól Teddy. — Lázadás?

— Nem! Futballmérkőzés. Jókat kérdez . . . Menjenek mind a barlang mélyére . . .

Az események ezután aránylag gyorsan játszódtak le.

— Ti is azon a véleményen vagytok, — fordult Bradley a barátaihoz, — hogy az ember mielőtt meghal, átalakulhat gyalázatos barommá?

— Valamenőyien veled tartunk mindenben, — jelentette ki Jarosics.

— De végtére . . . ha már úgy is befellegzett, — jegyezte meg Stuck, — igazán nem tudom, hogy miért . . .

Elhallgatott. A többiek arcáról nem sok biztást olvasott le. Stuck az az ember volt, aki állandóan hajlott kissé a rosszra, de általában győzött benne a jó.

— Az ördögbe is! — dörögte Haagen, — mit kell annyit beszélni? Eddig is együtt voltunk, most is együtt maradunk és Bradley a vezérünk.

— Helyes, — mondta nyugodt hangon Bradley. — Revolver mindegyikünkénél van és azt hiszem elegendő töltény is; ha valami csetepaté adódik, ott a barlang feljárója alatt, a hegyoldalban fedezéket találunk.

A távolból egy légionista közeledett, Bill barátai közül.

— Hé Bradley!

— Mit akarsz? Ott maradj állva, ahol vagy!

— Azt üzenik a fiúk, hogy ostobaság lenne ebben a helyzetben barátoknak összeverekedni. Ugysem menekülünk innen élve és ha már . . .

— Ide hallgass! Többen vagytok mint mi, de azt izenem a barátaidnak, hogy aki túllép azon a vonalon, ahol te most állsz, az golyót kap a fejébe. Menj vissza és mondd ezt meg nekik.

A kiküldött visszament.

— Ne várjuk itt be őket, — mondta Bradley, — gyerünk a sziklák mögé.

Mikor letérdeltek, fedezéket keresve, érezték, hogy a nyugtalanul remegő föld meleg. A levegőben kénes, rosszágú áramlatok vegyültek olykor. A biztos halál hömpölyög feléjük és most az utolsó óra előtt is revolverrel állnak egymással szemben és odafent a barlangban Relling épp most veti a szemére Daltonnak, hogy amíg nem volt nagyiparos, addig a konzervatívokra szavazott. Haha . . . Tisztában van az ilyennel. Dalton kikérte magának ezt a gyanusítást olyan tőzsdés részéről, akivel előfordulhatott, hogy a különbözeteit egyeztetés napján nem tudta befizetni a zsiróba . . .

Lent eldőrdült az első lövés.

3.

A részeg társaság először könnyelműen elszántan haladt a sziklák felé. Nem hitték, hogy Bradley beváltja a fenyegetését. A köpcös szitkozódva és az öklét rázva ment elől. Azután egy pukkanás hangzott, kis füst szállt fel a szikla mögül és Mosley elvágódott. Most már a támadók is óvatosabbak lettek és elszórt rajvonalonban, sziklától sziklához csúszva, közeledtek. Néhányan nagy kerülővel félkörben megkísérelték hátba támadni a védőket, de ezek vigyáztak. Lövés lövés után dörrent.

Haagen hirtelen ledobta a revolverét és két kezét a mellére szorítva köhögni kezdett. Vér ömlött ki a szájából, azután oldalt dőlt. Bradley odakúszott hozzá.

Vége volt.

Bill csoportjából is négyen hullottak el közben. Ők mégis rosszabb terepen mozogtak, mint a támadásra felkészült kisebb csapat.

Alig lehetett célozni, pedig nem volt sötét, de az élénkvrös szokatlan megvilágítás kápráztatta őket. Szabad szemmel is jól látható óriási szikladarabok röppentek fel a tűzhányó minden újabb erupciójával. Ilyenkor megremegett a föld és félelmetes zengéssel gurulni kezdtek a hegyoldal kövei.

A megvadult támadók az alkohol, a halálfélelem és a szenvedély örületében rohamra mentek. Még hatan elhullottak útközben, de élükön Billel így is fölényben voltak.

Irtózatos kézitusa kezdődött. A bilincstörő a hatalmas favágót és Stuckot ragadta meg. Kjörgson revolveraggal csapott az arcába, de olyan ütés érte a gyomrán, hogy hanyattzuhant. Az összeroncsolt arcú Bill vadul vetette magát Stuckra, és úgy csapta a sziklához, hogy tört gerinccel, holtan maradt fekvé. Egy lövés érte a vállán és Kjörgson revolveragya ismét lecsapott volna rá, ha nem tér ki, így a vállát érte az ütés, de már elkapta a favágót, egymást fojtogatva, hörögve gurultak a földön.

A pokol szabadult el!

Malpaga egy hatalmas követ kapott a feje fölé és a támadóira zúdította. Az egyiknek szétlapult a koponyája, a másik törött combbal borult fel.

Jarosicsot leszúrták.

Bradley hátulról olyan ütést kapott a fejére, hogy néhány pillanatra elszédült. Azután nagynehezen feltápáskodott és zugó fejjel nézett körül. Malpaga, mint valami tigris hadakozott. Hárman feküdtek a lábánál, kettővel verekedett. Az arcát elborította a vér és spanyolul káromkodott. Mellette Stuck feküdt holtan. A föld morajlott, a kráter időnként, mint valami istenkáromló, fenyegetően villant az ég felé, gigászi karminvörös gőzoszlopokat lehelve . . . Elindult, hogy Malpaga segítségére siessen.

Egy irtózatos erejű kéz kapta el a nyakánál és megpenderítette a tengelye körül. A bilincstörő összezúzott, tébolyult kifejezésű arca vigyorgott rá:

-- Megvagy! Bradley Tamás! Ugy-e most

moccanni sem birsz?! — Egyik kezével úgy fogta át, hogy leszorította karját, másikkal a nyakát ragadta meg. Bradley, mint valami csavarszorítóba préselve, mozdulatra képtelenül állt Bill előtt, undok rumgöz csapott az arcába és tudta, hogy most meg kell halnia . . .

4.

A lövések felhallatszottak a barlangba.

Rémülettől zölden kuporogtak a foglyok. Morton és Krakauer nem mozdultak el a bejárattól. Tudták, hogy nekik az utolsó támadókat kell itt feltartani!

— Uraim, — mondta Teddy, — ha nem tévedek, a barátaik bennünket védelmeznek! Menjünk segíteni!

Azt nem lehet mondani, hogy a foglyok egyhangú lelkesedéssel fogadták volna Teddy szavait. Clayton tétován ránézett Burtonra, Burton a hegedűművészre.

— Én nem segítek nekik, — mondta Thomas őszintén, — most úgyis elég bajuk van.

— Maradjanak nyugodtan, — szóló Morton. — Azt hiszem ma még módjukban áll majd védekezni, akkor is, ha várakoznak.

— Uram, — mondta nyugodt, csengő hangon Mary, — ha van önnél egy felesleges revolver, azt ideadhatja nekünk. Nem szeretnék részeg rablók kezébe kerülni.

A pap rövid habozás után a zsebébe nyúlt és átadott egy revolvert Marynek.

Lent már minden elcsendesedett. Pedig még állt a harc.

. . . A bilincstörő rosszindulatú, vigyorgó arca eltorzult, azután úgy kapta el Bradley nyakát, hogy hüvelykujja a gégéjén feküdt és lassan kezdte szorítani.

Ahogy a szorítás kissé erősödött, még látta, a felszoruló vértől lassan duzzadó szemgolyói előtt a bírót, a tárgyalótermet, a gyalázatosan mosolygó ügyvédet, azután elhomályosodott a tekintete, mert Bill nagyon lassan, de fokozatosan szorította a torkát és az apró pontok függönnyé sűrűsödtek előtte, az arca feszült, a vér zúgva tódult az agyába és duzzadt nyelvén már érezte a halál ízét . . .

. . . A földre zuhant és saját hörgését hallotta, amellyel a felszabadult gégén keresztül levegő tódult a tüdejébe. Nyomban utána szétfoszlott a függöny szeme elől, zúgva száguldott le a vér az agyából . . .

Mi történt?

A bilincstörőt két erőtlen kar főbesújtotta hátról egy kövel. Bill megtántorodott, elengedte Bradleyt és a támadója felé fordult.

A cingár, gyerekképű Teddy állt előtte.

Ha más üti meg, akkor a bilincstörő feje szétmállik, mint a fáról lehullott eltaposott férges szilva. De így könnyedén kapta el Teddyt a karjánál és már le is sújtott volna rá, de tudj Isten milyen sugallat, vagy milyen ősi verekedő vére tört ki Earl

of Cunninghamból, villámgyorsan lehúzta a fejét és nekiugrott a bilincstörő gyömrának. Ez hanyattesett. Közben rácsapott Teddy hátára és magávalrántott a földre, azután felugrott, de ekkor balszemére hatalmas ütést kapott. Bradley Tamás állt vele szemben.

A bilincstörő felordított és megragadta Bradley karját.

— Kutya . . . Most . . .

Teddynek már nem volt ideje felugrani a földről. Különben is elkábult. Fél arcát bezúzta egy szikladarab és ahol az óriás hozzáért, ott hénult volt. De most minden erejével és kétségbeesésével megragadta Bill lábát, hogy mint valami veszett eb, hörögve vágja bele fogát az óriás bokájába . . .

. . . A biborvörös ég alatt, a vulkánból szétterülő füst sebesen vonult, szinte befödve a látóhatárt, mint mesebeli dzsinn, amely kiszabadulva egy üveg nyakából egyre hatalmasabbá növekszik . . .

Bill nagyot kiáltott fájdalmában és le akarta rázni Teddyt, de a földrezuhant.

Többé nem kelt fel.

Mert, most Tamás kezéből repült ki a szikladarab és a férges szilva sorsa beteljesedett. A bilincstörő szétmállott fejjel maradt fekvé . . .

...A barlangban csak ültek, hallgatva, némán rágták az ajkukat. Kísérteties csend volt lent. Csak a föld mélyéből szüremlett fel valami távoli dobpergés, mintha a pokol légiói vonulnának mélyen alattuk és a biborszínű északifény sugárzott ijesztően a barlang bejáratára . . .

. . . Most egy tántorgó alak, cafatokra tépett

ruhában, lassan, imbolyogva jött, összecusklott vékony férfitestet tartott a karjában, szája szélén keskeny véresík alvadt meg, azért csak cipelte a karján az ájultat, mint valami csecsemőt, vagy bibliai martirt.

Bradley volt és Earl of Cunninghamet hozta.

5.

Mikor Bill szétlapított fejjel mozdulatlanul feködött, Teddy nagynehezen feltápászkodott. Ott álltak egymással szemben: Earl of Cunningham és Bradley Tamás. Ott álltak valaki mellett, aki elhullott egy harcban, amelyben voltaképpen ők voltak az ellenfelek. Most Teddy előtt úgy rémlett, hogy össze fognak csapni, Bradley torkonragadja és könnyedén végez vele. Nézték egymást.

— Megsebesült? — kérdezte a légionista.

— Bradley Tamás... én... tönkretettem magát... a húga becsületét... holnapra ez már mind... elmúlik.

— Azt kédeztem megsebesült-e?

— Nézze... ott jön... — és a távolról hömpölygő lusta forró sárfolyamra mutatott. — Mindegy, hogy mi történt. De akarom, hogy tudja: én már régen mindent megbántam... Még Londonban... Én igazán szerettem a maga hűgát... És most is csak őt szeretem... És ha nem esik neheze... miután úgyis mindegy... bocsásson...

Már nem fejezte be. Eldőlt. Bradley kénytelen

volt átölelni a zuhanó testet és ott tartotta a karjában azt az embert, aki az egész szörnyűséges tragédia okozója . . .

Jobbkarját a térhajlása alá tette, balkarjával átfogta a hátát, nagy erőfeszítéssel felemelte és botorkáló léptekkel megindult vele a barlang felé.

— Menjetek le . . . — mondta Mortonnak és Krakauernek. — Nézzetek utána, a sebesülteknek.

— Sebesülteknek . . . sebesülteknek . . . most már szanitéc lettem . . . Hála Istennek . . . Adjatok valamit, amivel kötözni lehet . . .

Kjörgson magához tért. Csak zúzódásai voltak, két légionista Bill emberei közül haldoklott, Malpaga is könnyebben sebesült, a többi halott volt. Halott és halott! A lávának alig hagytak valamit . . .

Közben Teddy is magához tért, lemosták magukat. Egyik sem szenvedett komolyabb sérülést. Mary a barlang sarkában ülve, Bradleyt figyelte. Edna történetesen éppen mellette ült. Ő Teddyt nézte.

A férfiak mind lementek. Hiába közelgett a láva, hiába volt megpecsételve a sorsuk, a sebesülteket pokrócokra fektették és bekötözték. Pedig milyen nevetséges . . . Jön a halál, hét kilométeres sebességű, tipróláncos, roppant sárkocsiján. Morton imádkozott a sir felett és valamennyien körülállták.

Azután csendesen ültek. Hajnalodott. Most már senkisémm törődött gátlással, előítélettel, Teddy egyszerűen bevallotta Ednának, hogy szereti és a tenger felett egy rózsaszínben fénylő sziklán, egymással

szemben térdepelve beszélgették. Edna is bevallotta, hogy szereti Teddyt és már az első pillanattól fogva szerette. Mary és Tamás egy mohos kőhalmon ültek egymás mellett. A beszélgetések elvesztettek minden társadalmi jelleget, minden szokást és logikát, indokolást és tartózkodást, ezek már a néhány órányi élet tartamához arányló tömör dialógusok voltak. Például ilyenek:

— Szeretlek Mary.

— Én is szeretlek.

— Azóta szeretlek, mióta magadhoz szorítottál a táncteremben. Csak most tudom. És ha nem kelene meghalni, sohasem mondhattam volna meg neked.

— Megesókolhatlak?

— Csókolj meg.

Az arcok aggódva emelkedtek időnként a füstölő, szürke lávatömeg felé, amely elérte a távoli dombokat és a szellő már hozott némi kószolót a feljük ballagó halál záptojás bűzéből.

Mindnyájan sápadtak voltak. Már nem veszekedtek. Az utolsó órában kissé megtisztultak és ünnepeleyesebbek lettek.

6.

Mogadortól távol kötött ki a vitorlás. Mr. Leonidás már övig penészes lett a nedves burgonyaraktárban, nem is szólva a százlábúak tömegéről, amelyek krumplici hijján az éhségtől megdühödten vetették rá magukat a szerencsétlen menedzserre.

— Ha csendesen viseli magát, — mondta Higgins, — két barátom kiviszi sétálni a fák közé.

Mr. Leonidas ordítva akarta követelni, hogy szabadonbocsássák, de csak hápogni tudott, mert teljesen berekedt.

— Ne féljen semmit — nyugtatta meg Higgins, — majd kap valami részt, a váltságdíjból. De addig még sok víz fog lefolyni magán ebben a nedves fülkében.

. . . Másnap délután Higgins beküldte előkelő névjegyét Lord Flatherrynek. A lord ekkor még nem volt nyugtalan. Értesült az oázisban lefolyt komédiáról és azóta mindössze néhány nap telt el, tehát nem is várt hírt a társaságról.

Higgins, miután az eléje tett havannák közül a legropogósabbat kettéharapta és egyik felét a zsebébe tette, másik felét a szájába, egyenesen a tárgyra tért. Nem kertelt, nem ravaszkodott. Őszintén elmondott mindent, úgy, ahogy történt.

— Nagy ostobaságot követtem el, — szólt végül a lord.

— Ez ne bántsa sir. Már velem is előfordult. Mylord: ön jó szivarokat tart, tehát bölcs ember. Azt is látom, hogy okos, mert nem ugrott fel, nem kapott a fejéhez, hanem gondolkozik. Itt egy ember van e pillanatban slamasztikában és az lordságod. Ha elfognak bennünket és ez az engedély a bíróság elé kerül, akkor sir önt is részesíteni kell a marasztaló ítélet örömeiben. Higyje el, olcsójánosok vagyunk, mikor ötvenezer fontért szívesen elsímítjük az ügyet és hozzátartozóit, valamint barátait aránylag ép állapotban leszállítjuk.

A lord gondolkozott.

— Igaza van barátom mindenben. Az ötvenezer fontos büntetésnél súlyosabbat is megérdemlek azért, ami történt. De mi biztosít arról, hogy nem állanak elő újabb követelésekkel, hanem sértetlenül szabadonbocsájtanak mindenkit, ha megkapták a pénzt?

— Sir, önnek egy pennyt sem kell előre adni. Tudom kivel állok szemben. Adja becsületszavát, hogy amennyiben épségben viszontlátja a leltárunkban szereplő hölgyeket és urakat, az esetben ötvenezer fontot fizet és nem jelent fel bennünket. Ez nekem elég. Tudom, hogy annyi, mintha nálam lenne a pénz.

— Rendben van. Itt a kezem. És természetesen egy lord Flatherry keze elegendő biztosíték. Mikor látom viszont a társaságot?

— Egy nap innen Mogador, három nap a Meridián sziget odafelé, három nap vissza, egy nap Marokkó: nyolc vagy kilenc nap. Nem baj, mert legalább a társaság kiélvezi a pompás kalandot.

— Jó. Azt hiszem bízhatok magában.

— Sir. Ön egy ügyvezető-igazgatóval áll szemben.

7.

Mint valami lomha nagy állat kapaszkodott fel a lávatenger a dombokra. Egy-egy átvonuló vékony füstfelleg köhögési rohamokkal kínozza őket. Relling teljesen megőszült. Dalton csak ült és maga

elé nézett a földre. Félóráig sem rebbent a szemhéjja. Számot vetett az életével és talán úgy érezte, hogy hiú volt, gögös, önző és rövidlátó.

Bradley ott állt a sziklán Maryt átkarolva és súlyos önvád nehezedett rá belülről. Különböztetés nélkül talán boldog lett volna, talán a halálnak is örült volna Maryval együtt, ahogy itt álltak.

De ránehezedett a tudat: ő az oka ennyi ember halálának!

Lehet, hogy joga volt megtorlásra, alapos leckére, de a halált nem érdemelték meg. Ez kétségtelen. Ez az ő bűne és most szörnyű súllyal nehezedett rá.

Egy távoli facsoportra esett a tekintete . . .

Talán . . . Istenem, ha lehetséges volna . . . A kétségbeesett, de nem reménytelen lehetőség felrázta csüggedéséből.

Óh, ha megmenthetné őket! Akár az élete árán is . . .

— Mary . . . Csak azt akarom mondani: ha esetleg megmenekülünk innen, nyugodt lehet: elfelejtem azt, ami ma este történt . . .

— Hogy . . . megmenekülünk?

— Igen. Talán . . . Lehet . . .

. . . A fekete ösgneisz, füstölgő, mindent elsöpítő lomha sártankja már a távoli dombokon gördült le, fedezve a természet megsemmisítő gáztámadását. Mindenki köhögött, némelyik arccal a sziklára borult. A föld morgott és meleg volt.

Bradley lesietett a dombról.

— Emberek! — kiáltotta. — Fogjatok fejszét, — köhögési roham fullasztotta néhány másodpercig. — Csináljunk tutajt! Talán megmenekülünk!... Vágjunk ki néhány fát . . . Gyorsan . . .

A foglyoknak most nem jutott fejsze. Bradley és a többi légionárius nekiállt fát vágni. Az életükért dolgoztak. Sebesen és minden erejüket összeszedve. Szerencsére a szél megfordult és a fulladás veszélye nem fenyegetett pillanatnyilag. Csak a forróság perzselte egyre tűrhetetlenebbül, amint a lávatómeg a távoli síkon jött, jött egyenletesen, dübörögve, díszlépésben: a halál fegyelmezett gránátosai!

Remegett a föld, perzselte a levegő . . .

Sorra dőltek a fák és dőltek az emberek a sziget izzásában. Élettelen rongyként heverték. Csak néha mozdultak ingüket tépve, vagy térden csúszva a víztartóig.

... És néhány órán belül, a nyugati parton, amely vízmagasságban terült el, óvatosan leengedték a hatalmas tutajt, fagörgökről a vízre.

A láva már ott jött bugyborékolva, alig pár kilométernyire, pöfögve, gyűrűzve, mint egyetlen undok krokodilus.

Amennyi vizet és élelmiszert lehetett fölraktak, elhelyezték az ájult foglyokat a tutaj közepére, azután tolták, tolták a hatalmas ormótlan faalkotmányt.

— Nem lehet, hiába, — lihegett Kjörgson, — a part felé sodorja az áramlás.

— Várj! . . .

Mary dermedten látta, hogy Bradley kiugrik a partra.

— Te told a kormánylapáttal, hogy ne ütődjön a parthoz . . .

— Mit akarsz?

— Meglátod!

Felmászott a sziklára és egy hatalmas koloncot igyekezett kimozdítani . . . Már jött a gáz . . .

Csobbanás!

A szikla a vízbe zuhant. Azután még egy . . . Minden kezeügyébe kerülő követ a vízbe dobott . . . Kjörgson tolt a rúddal és a kövektől felvert hullámok lassan odább himbálták a tutajt, míg a partmenti árból kiért és lomhán úszni kezdett.

Bradley ott állt a sziklán . . .

Mi az? Ugy áll, mint aki ott akar maradni! A tutaj már eltávolodott.

Ilyesmi fordult meg az agyában: „Minek visszazamenni?”

— Bradley! — kiabálta ijedten a pap.

— Tamás! — sikoltott egy női hang.

Bradley ugrott . . . Gyors tempókkal úszott a tutajhoz. Kjörgson és a Visszhang beemelték.

— Megörültél?!

— Az ilyen dolgokat most már hagyjuk, — kiabálta idegesen Krakauer. — Ezt az eljárást megjegyzem magamnak . . . Finom viccek, mondhatom! . . . Az ember epilepsziás lesz . . . Becsület szavamra.

Dideregve bújtak össze a kis, laza faalkotmányon. A parttalan nagy óceán közepén egy kis különös embercsoport . . .

Csak útközben tudták szorosabbra húzni a kötelet. Az egész tutaj széthullással fenyegette őket. A kormánylapátot utólag erősítették fel, addig úgy, ahogy lehetett, a tutaj egyik szélét az áramlás ellen fordították.

A sors nem akarta, hogy felboruljanak és az egész laza hatalmas facsoport széthulljon. Egy óra múlva a nyílt óceánon voltak.

Leszállt az este és messze egy égő vörös folt látszott: A Meridián sziget.

8.

Amit az egyik tűzhányó vétett, azt a másik helyrehozta.

Japánnak van egy szent tűzhányója, a Fiju. Az egyik hajózási vállalat hajójának a Fiju-Maru nevet adta. És ennek a gőzösnek a Fiju tűzhányó tiszteletére rendezett ünnepekre kötelessége volt befutni Yokohamába . . . A tutaj utasainak nem sok reményük volt az elhagyatott sziget táján hajóval találkozni. A Fiju-Maru azonban megkésett és az ünnep miatt a kissé veszélyes és zátonyosabb, rövid utat választotta, hogy idejében hazaérjen. Így tette jóvá az egyik tűzhányó a másik hibáját.

A Fiju-Maru már az első éjszaka hajnalán találkozott a tutajjal és felszedte utasait. Már ezen az éjszakán kissé megváltozott a helyzet a tutajon. Thomas ugyan továbbra is Viktória mellett maradt, sőt a leány sálját is a nyakára csavarta, de azt határozottan tagadta, hogy Elly tehetségtelen

lenne. Ő csak azt állította, (és ezt fenntartja), hogy a leány két fekvésben még nem játszik tisztán. Azután az ügyvéd is visszautasította szavainak elferdítését. Ő csak azt mondta és ez való tény, hogy a parcellákhoz képest a folyó kissé magasan fekszik, de attól még lehet csatornázni és moszkító Miámiban is van, pedig az csak előkelő hely, úgy-e fiam? Ezt a feleségének mondta. Mire az asszony azt felelte, hogy „amit te mondasz drágám, az úgy is van“.

Gordon váratlanul mint zenekedvelő tűnt fel és közölte Ellyvel, hogy él-hal a gordonkáért. Ellyre ez a közlés mély benyomást tett és ujjai titokban összefonódtak. Távolban vörösen izzott a Meridián és talán éppen most siklott át a láva az elhagyott táborhelyen.

Teddy rendületlenül kitartott Edna mellett. Bradley feltűnően távortartotta magát Marytól, mintegy megnyugtatta őt, hogy sohasem fogja emlékeztetni arra, amit a biztos halál tudatában közölt vele.

Relling közben azt fejtegette, hogy ő nem sértett meg senkit, mert a hadseregszállítás végre is elengedhetetlen feltétele a háborúnak és aki tisztességesen szállít, mint például a társaság tagjai, az alapjában véve hazafiúi kötelességét teljesíti. Dalton békülékenyen megjegyezte, hogy a jövőben Rellinget is belevonja majd vállalkozásaiba. Mikor pedig a Fiju-Maru négy csónakja odajött hozzájuk, Clayton a régi erélyével mondta Bradley Tamásnak:

— Ütött a leszámolás órája!

Tamás kevésbé hangzatosan, de sokkal csendesebben így felelt:

— Maga hülye.

9.

Hogy Clayton valóban hülye volt-e, azt az események nem igazolták sem pro, sem kontra, viszont Bradley véleménye megbízhatatlan, mert végre is nem volt idegspecialista.

Annyi bizonyos, hogy a leszámolás nem történt meg. És ez igazán nem az ügyvéd rosszakarátán múlt.

Amint a hajóra értek, nyomban a mandula-szemű, japán kapitányhoz fordult.

— A menekültek között rablók is vannak. Ezennel átadom őket a hatóságnak.

A kapitány vállat vont.

— Egy japán személyszállító nem illetékes hatóság erre. A gyanúsítottakat szíveskedjék megnevezni és ezeket a legközelebbi kikötőig őrizetbe veszem. A többi az ottani hatóságok dolga.

Bradley és társai szó nélkül túrték, hogy összereljék őket a fedélköz egyik helyiségében.

A menekültek a társalgóban forró teát ittak.

— Ez a gazember megtanulja majd, hogy a társadalom gyakorol megtorlást és igazságszolgáltatást is! — mondta nagyon dühösen Clayton.

— Felelni fog a galádságáért, amit velünk elkövetett — replikázott Burton.

Mary hallgatott. Elgondolkozva babrált az asztalterítővel.

— Azt hiszem, — jegyezte meg Teddy, — hogy néhány esetben igen erélyesen lépett fel a mi oldalunkon.

— Ez enyhítő körülmény, amit a hatóságok is betudnak, — szögezte le az ügyvéd.

— A mi méltányosságunkon nem fog múlni, hogy ezek a részletek is kiderüljenek, — állapította meg Burton.

Mary hirtelen felkacagott. Csodálkozva néztek rá.

— Csak azért nevettem, — mondta Mary, — mert eszembe jutott, hány kuplét fognak énekelni Londonban arról, hogy Mr. Burton halat főzött, Mr. Relling fát vágott és vicclapokban lerajzolják majd a papát köténnyel . . .

Kellemetlen szünet következett. A hegedűművész hosszú, sovány ujjait nézegetve szólalt meg:

— Az bizonyos, hogy ha ezek a parcellázási és családi ügyek szőnyegre kerülnek a tárgyaláson, én örökre elhagyom Londont.

— Ostobaság! — mondta Daltonné, — ezt a tárgyalást nem lehet megtartani.

— Nem is szólva a hadseregszállításról, — jegyezte meg Teddy.

... Mr. Bradleyt kérték az urak a társalgóba. Clayton igen tekintélyesen emelkedett szólásra.

— Nézze Bradley . . .

— Mr. Bradley vagyok önnek!

— Ugylátszik, nincsen tisztában a helyzetével! — rikácsolta az ügyvéd nekivörösödve.

— Mindenképpen Mr. Bradley vagyok magának. Mondja el gyorsan, hogy mit akar.

— Nézze Mr. Bradley, — szólalt meg Burton nagyképűen, — ha a cinkosa már felvette az ötven ezer fontot és hajlandó ezt visszaadni, mi futni hagyjuk magukat

— Engem ne hagyjanak futni. A pénz felett én nem rendelkezem, mert magamnak nem kértem részt belőle. És nem tudom, hogy viszonyozhatom-e jóindulatukat. Ugyanis, hogy én futni hagyom-e magukat, az nagyon kétséges.

— Hogy érti ezt?!

— Majd meglátják.

— Mi bizonyítani tudjuk a bíró előtt . . . — kezdte Clayton.

— Hogy önök mit tudnak bizonyítani a bíró előtt, erről már egy alkalommal meggyőztek. — És miután hirtelen nagy csend támadt, igen határozottan folytatta: — Most rajtam lesz a bizonyítás sora, többrendbeli hamis tanuskodás, rágalmazás, becsületsértés és hamis tanuzásra való felbujtást illetően, amiért elsősorban Clayton ügyvédet, mint felbujtót fogom feljelenteni!

— Ugy tudom Bradley, elintéztem magával az ügy rám vonatkozó részét, — jegyezte meg Teddy. — Hogy a húga nem jött hozzám, amit nem is érdemeltem volna meg, arról nem tehetek. De ha rám fogja alapozni a vádját, már most biztosíthatom, hogy akik itt jelen vannak, azok velem együtt valamennyien börtönbe kerülnek. — És emelt hangon folytatta: — Én sok mindenre rájöttem azon a szigetén. De ugylátszik, az urak közül néhányan el

tudják felejteni mindazt, ami történt, amit egymás fejéhez vagdostak, amikor semmivé váltunk a halál előtt, mint a londoni külváros akármelyik rongyos kínaija, ha érzi, hogy itt a vég. És most még valamit uraim! Jegyezzék meg, hogy az ügyben én vagyok az egyetlen ember, aki büntetőjogiilag felelős. Mr. Bradley bizonyára megszerezte azt az írást, amelyben én felhatalmazom, hogy bennünket egy puszta szigetre hurcoljon és váltságdíjat követeljen. Tanu erre az oázis csendőrsége is. Tanu erre Lord Flatherry is, akit szintén bezárathatnak az ügyből kifolyólag. Természetesen nem tudtam, hogy éppen Bradley kezébe fogunk kerülni. Hogy így történt, annak örülök és remélem, birtokában van ez az írás, amely minden felelősséget Lord Flatherryre és rám hárít.

— Nálam van, — elővette az írást, azután apró darabokra tépte és kidobta a kis kajüt ablakon. — Uraim! Ezekután nyugodtan eljárhatnak ellenem. — Most még nagyobb csend támadt. De csak azért, hogy újabb bomba csapjon le. Mary mosolyogva felemelkedett és kezetnyujtott Bradleynek.

— Várni fogok rád Tamás, amíg kiszabadulsz. Ha kell tíz évig is!

— Nézze Clayton, a maga viselkedését egyáltalában nem értem, — mondta Dalton. — Miért akar erőszakkal bűnügyet? Maga jól tudja, hogy csak polgári peren lehet szépen keresni. És ha ez a bűnügy elkezdődik, attól a naptól kezdve maga Londonban egyetlen polgári pert sem fog kapni. Lehet kriminalista, vagy fordulhat képességeivel a

város kiskereskedőihez. Megállapítom, hogy elindultunk, mint vézna, sápadt emberek, most itt állunk napbarnítottan és legalábbis, ami engem illet, soha ilyen egészséges nem voltam. — A társaság valóban rongyos volt, de különben ez a kirándulás mindannyiukat edzettebbé és erősebbé tette. — Részemről ezentúl, — fejezte be Dalton rövid beszédét, — minden évben legalább egyszer elraboltatom magam, mert igazán pompás kúra és ha leszámítjuk indokolatlan öszinteségünket, meg lehetünk elégedve a dologgal.

— Részemről, — szólt Rellings, — úgy tudom, hogy hajótörést szenvedtünk, Bradley és társai megmentettek bennünket, sőt másodsor is ők mentették meg az életünket . . .

— Akkor még az is lehet, hogy Mr. Bradley és társai becsületrendet fognak kapni, — szólt Thomas, azután levette a sált magáról, gyengéden rátette Viktória nyakára és így szólt:

— Vegye fel kedvesem, mert itt hűvös van.

10.

A lapok hasábokon át foglalkoztak a megmenekült előkelőségekkel. Benne volt ezekben a hasábokban pontosan minden. Hogyan menekültek meg a hajótörés után, roncokba kapaszkodva, hogyan küzdöttek a tőzsde ismert nagyságai, ellenséges benszülött törzsekkel a szigeten, hogyan néztek szembe száz veszéllyel, angol polgárhoz méltó elszánt daccal, Dalton, Relling, Burton és a többiek. Mellékesen megemlítik a lapok néhány szökött lé-

gionárius szerepét is, akik e higgadt, tekintélyes polgárok vezetésével szintén jól megállták a sarat

Higgins és az életbenmaradt légionáriusok az Egyesült Államokban birtokot vettek és boldogan éltek jól megérdemelt nyugalomban. Valamennyien levetették multjukat, csak Higgins ragaszkodott hozzá, hogy az utolsó béres is „ügyvezető-igazgatónak” szólítsa, mert szerinte ostoba ember az, aki bevett pozíciót felad. Dr. Morton visszament Afrikába, misszionáriusnak.

Mr. Leonidas, hogy ő se legyen tisztára kárvallott, ötezer font „jutalékot” kapott és ebből kisebb kávéházat bérelt London északi negyedében. Szép messzire látszó neon cégtáblája volt:

Kávéház

AFRIKA HŐSÉHEZ

Ötórai tea és billiárd.

A tulajdonos saját élményeit beszéli el.

Teddy kibékítette Ednát és ami egy puszta szigeten reménytelennek látszott, az a nyolc és félmillió lakosú Londonban sikerült: Edna mégiscsak elhatározta, hogy hozzámegy Earl of Cunninghamhez. Egy napon esküdtek Maryvel és Bradleyvel.

Rövidesen Gordon is nőül vette Ellyt. Utóbb kiderült, hogy az afrikai parcellázás nem is olyan

rendkívüli szélhámosság, a folyó magas szintje dacára egy modern eljárással sikerült a csatornázás. Rellinget az öreg Dalton belevonta néhány üzletébe és így rövidesen abban a helyzetben volt, hogy rendezhette vejének, Thomas Longnak adósságait.

11.

Itt befejezhettem volna a regényt, ha véletlenül nem hallok hírt egy teadélutánon, amely már a fiatalok nászutazása alatt történt és a város előkelőségein kívül jelen volt Burton, Clayton, Relling, Dalton és nejeik. Ezen a teadélutánon derült ki, hogy valamennyiük megmenekülése elsősorban Dalton higgadt, de erélyes fellépésének köszönhető. Clayton, mint szerénykedve mondta, ott is a törvény betűinek alázatos papja volt, aki békített, egyezkedett és csak azon igyekezett, hogy fenntartsa az egyetértést fogolytársai között. Azért, ha Rellingnek nem jut eszébe ez a mentőötlet a tutajjal és nem biztatják a csüggedt, félájult légionistákat, hogy csak vágják a fát, akkor az egész kaland sokkal rosszabbul is végződhetett volna.

A vendégek csodálkozva hallgatták őket és miután valamelyik továbbadta e nagyszerű történetet egy hirlapíró barátjának, szép színes riport jelent meg a vasárnapi lapban, ezekről az egyszerű londoni polgárokról, akik *szokatlan és nehéz körülmények között is emberi méltósággal állták meg a helyüket*“.

Legutóbb hirlett, hogy külön e célból egy korlátolt felelősségű társaság alakult, amely filmre viszi az egész históriát „A City Hősei“ címen.

Nem állítom, hogy ezek az emberek hazudtak. Most már bizonyos fokig ők is elhitték, hogy hősök voltak, gumikabátos, esernyős, puritán angol polgárok, akikről kiderül, hogy kemények és gerincesek is tudnak lenni, „*ha úgy hozza magával az élet*“.

Azért is valószínű, hogy ezt valahogy így hitték, mert az öreg Dalton, ha Mary kisfiának nagyapai meséket mondott, a történet anyagát kizárólag saját életéből merítette, felelevenítve a „régijó időköt“ a puszta szigeten.

— Papi, — mondta egy este a kisfiú Bradleynek, — te láttad, mikor a nagypapa megfojtotta a mérgeskígyókat azon a szigeten?

— Láttam kisfiam, — felelte Tamás és nem mert Maryre nézni.

Vége.

Sajtó alatt van P. HOWARD legújabb regénye, amely a légionárus regények híres írójának, aki nálunk is rövid idő alatt meghódította kalandosregényeivel az olvasók ezreit, legnagyobb sikert elért munkája.

AZ

ELŐRETOLT HELYŐRSÉG

HOWARD regényeit nemcsak az a rendkívüli különleges feszültség tette hallatlanul népszerűvé, amelylyel felülmúlja a kalandosregény írók legnagyobb mestereit, hanem elsősorban munkáinak reális íze. Csak olyan ember írhatja meg így Afrikát és az idegenlégiót, aki mint HOWARD, hosszú időt töltött el a Szahara legszörnyűbb helyőrségeiben és a Kongó dzsungelében bejárta egész Francia-Afrikát és Indochinát. Talán az egyetlen légionárus, aki egyben vérbeli író szemével élte át a trópus minden rejtelmét és izgalmát, eredeti színeivel. De megkülönbözteti a sablonos „légiós történetek”-től az az örök emberi nagysága, hogy a derű, a remény és a jó humor a legizgalmasabb, a legtúlfűtöttebb és a legdrámaibb események között is megcsillannak és a feszültséget egy fejetetejére állított mulatságos helyzet váltja fel rövid időre. A hősök mellett, akik harcolnak, szenvednek és menetelnek az őserdőben, húsból és vérből való figurák szolgáltatják a humort, a részeges matróz, a hivatásos verekedő, a gyáva és a hencegő jólismert alakjai.

Regényei között első helyen áll

„AZ ELŐRETOLT HELYÖRSÉG“

A cím megmond mindent! A távoli Szaharában az Isten háta mögött az örökös sárga sivatag poklába előretolt magányos helyőrség drámája. Egy ember, — aki meg akar halni és miközben százak pusztulnak el mellette, őt következetesen elkerüli a halál. Egy kísértet, — valóságos élő nő, aki mégis megfoghatatlan és egy meggyilkolt asszonnyal azonos. Egy katonai okmány, — amelynek élet-halál fontossága van és mindezen végig egy derűs, léha, kedves, de nagyszerű fiatalember a regény hőse, akit tehetetlenül sodornak az események, az

„Előretolt helyőrség“-be.

Titokzatos, végsőkig feszült drámai pillanatok és groteszk, bolondul komikus helyzetek váltakoznak, míg végül egy frappáns ötlet egy tömegszerencsétlenség pillanatában végig megvilágítja azt a misztikus, rejtélyes vonalat, amely kiismerhetetlenül vonul végig a regényen.

A legszenzációsabb Afrika-regény, a legizgalmasabb légionárus történet, a legérdekfeszítőbb bűnügyi regény egyesül

P. HOWARD

„AZ ELŐRETOLT HELYÖRSÉG“

című regényében.

Soronkövetkező regényünk:

Gibson Lavery:

A NEVADA SZELLEME

Egy különös sorsú gyermek a főszereplő, aki 14 éves korában a Nevada elhagyatott csucsai közé menekül és szabadon nő fel, mint a farkas. Egy egész Allamot tart rettegésben, százakkal veszi fel a harcot és egyszer sem marad alul.

Igazi nyugati történet, amelyben az emberekben lappangó ősi ösztön, megrázó erővel domborodik ki. Feszültséggel és izgalommal telített történet és szerzője

Gibson Lavery

rövid idő alatt éppolyan népszerű lesz sorozatunkban, mint G. O. Baxter és Fred Roberts.

A kitűnő vadnyugati regény így kezdődik:

EL S Ö F E J E Z E T.

A Nyugat vasútján.

1.

Kansas-Cityn túl, magas töltésen, napégette tarlók, tikkadt sík legelők között rohant tovább a vonat. Vidám, zöld rétek, barátságos farmok és a régimódi községekkel, kis városokkal lomhán fejlődő Nebraska állam napfénytől sziporkázó tájai mosolyognak az utasra. Innen San Franciskoig, most már olyan ez a nyugat, mint valami álom. Domboldalokban elszórt mezővárosaival, legelő csordáival, gödrös utain zötyögő használt autókkal, farmjaival, alig változott a vidék letűnt idők óta.

James Holborn, egy jólöltözött utas, körülbelül ilyesféle tünődésekkel könyökölt a kupé ablakában. Mintha a gondolataira felelne, váratlanul egy borízú hang szólalt meg a háta mögött:

— Talál itt még farmot, ahol kötélén szárítják a húst és zacskóban hordják porrátörve.

Holborn csodálkozva fordult hátra. Alacsony, nagyon kövér, kopasz ember volt, aki megszólította, rettenetesen izzadt csizmája fölött bő trappernadrág fityeggett és a két széles nadrágszár nem hagyott kétséget az iránt, hogy viselője táborozások alkalmával mibe törli a kezét étkezés után. Csodálatosan rongyos kalapja ott függött az ülés felett. A kalap mellől lógott le revelveröve, tartóiban egy-egy igen régi 45-ös Colt pisztollyal. Holborn most már emlékezett, hogy a kis, kövér utas körül bámészkodó csődületet látott Kansas-Cityben a pályaudvaron.

— Honnan tudja, hogy ilyesmire gondoltam?

— Mindenki ilyesmire gondol, ha Kansas-City után erre a tájra jön.

A kis kövér nagyot szuszogott, majd elővett egy kis fapipát, amely zsfolt söntések illuzióját keltette fel és rágyújtott. A jólöltözött utas illőnek tartotta, hogy bemutatkozzék:

— Holborn vagyok, Bostonból.

— Jobban tette volna, ha ottmarad, — felelte Trickley minden rosszindulat, vagy gorombaság nélkül.

Holborn nem birt szólni a megrökönyödéstől.

— Én Trickley vagyok, — folytatta a köpcös, — Jeff Trickley. Errefelé egy pár államban előnyösen ismernek. Csak érdeklődjék utánam. Ismerem a nyugatot is, meg a keletet is, mert nyugaton lenyúzom az állatbőrét és keleten eladom. Ott az én bőrömet nyúzzák le.

Erről eszébe jutott valami és köpött egyet a pipája mellől.

— Az élet nagyon furcsa. Engem a nagyvárosokban csodálnak meg, pedig akkor jártam még ott, amikor Kansas-Cityben csak faépületek voltak és aki nyugatról

jött, az nem hozott pénzt magával, hanem aranyrögöket vett ki a löportüszőjéből és mérlegen állapították meg, hogy mi jár vissza. És ma engem ott a jött-mentek kinevetnek, mert ha padlón járok csörög a szöges cipóm és nem vagyok bolond minden tíz évben új ruhát csináltatni. Errefelé meg magát fogják kiröhögni, éppen az ellenkező oknál fogva.

Holborn végignézett magán. Vadonatúj lovaglóbetétes bőrnadrágja volt, fényes, sárga sarkantyus csizmája, gyönyörű, fehérszalagos, széleskarimájú, szürke nemezkalapja. Piros vadászinge fölé fehér csillagos kék selyemkendőt kötött, de legcsodálatosabb volt fényes bőrvén függő, két Maxime márkájú automatarevolvere, úgy kifényesítve, mintha szabadnapos közlegény lenne, akit visszazavar az őrség, hacsak egy hajszálnyira is rendetlen. Ugyanilyen pedantériáról tanuskodott 7.65-ös Mauser fegyvere, amely az ülés felett függött. Nem értette tehát, hogy ilyen gondosan megválogatott vadnyugati külsővel miért lenne nevetséges?

— Nem magyarázná meg a szavait, Tricklely úr?

— A ruháján meglátszik, hogy sohasem ült még tábortűz mellett. A fegyverei olyan ujak, hogy csikorog az ember szeme, ha rájuk néz. Azt hiszem, nem tévedek, ha felteszem, hogy mind a két revolverével hadakozva, tíz lépésről könnyen elhibázna egy felhőkarcolót. Errefelé az embereknek nincs idejük rá, hogy ennyit törődjenek a külsejükkel. Aki órákig olajozza a revolverét, megnézi a helyet, ahová leül, az vegyeskereskedő, vagy porszívó-ügynök.

Holborn felszisszent. Honnan tudja ez az alak, hogy ő éppen porszívók miatt jött le ide a nyugatra? Eddig azt hitte, hogy stilszerűen alkalmazkodni fog a környezethez és szinte észrevétlenül elvegyül a távoli nyugat farmerei között. Előbb csak barátkozik majd velük, azután megpróbál piacot teremteni a „Sátán“ porszívónak. Erre kapott pénzt és megbízást a cégtől. Tanassóban az egyik igazgatónak birtoka van. Ez lenne a kiindulási pont. Utközben előbb megáll Balting-City-

ben. Az ember természetesen nem mehet a vadnyugatra keménykalapban ügynökölni. Ezért öltözött hamisítatlan nyugati embernek, egy Kansas-Citybeli kereskedő utmutatása szerint. És most ez a kis gömböc egyszerűen kineveti.

— Hallgasson rám, uram, — mondta Trickley, — öltözzön inkább zsakettbe, kevésbé lesz feltűnő. Szintársulatok sűrűn járnak errefelé. A farmerek szeretik a hazafias darabokat. Futóbolondok ritkábbak. Azokat nem is szeretik.

— Azt akarja ezzel állítani, — mondta kissé epésen. — hogy errefelé nincs rendes és tisztánöltözött ember?

— Van. Azokkal nyugodtan összeülhet, épp olyan kezdők, mint maga. Erről ismerheti fel őket. Most majd alszom egyet.

A kövér végignyult a padon és nagy szusszanásokkal elaludt. Annyit mindencetre megjegyzett Holborn, hogy ha gondozottkülsőjű egyént lát, megértésre számíthat. Nem árt, ha az ember tudja, hogy kik a hozzá hasonló kezdők.

Sajnos, a kövér trapper szavai igaznak bizonyultak. Omahánál néhány gondozatlan külsőjű nyugati ember szállt be. Hangos, vidám kiáltások röpködtek, letámasztott puskák agya döngött és ezek a sároscsizmájú, zsiros somberoju, nyers alakok egy cseppet sem titkolták, hogy Holbornt meglehetősen mulatságos figurának tartják. Egy roppant magas ember, hosszú, ősz, piszkos szakállal, aki érthetetlen módon fekete szalónkabátot hordott, odajött és hüvelykujja körmével a fogát piszkálva, olyan leplezetlen érdeklődéssel nézte Holbornt, mint egy Barnum cirkusból megszökött csodaállatot.

— Ugyan ne bántsátok, — mondta azután jóindulatúan, — biztosan valami népdalénekes. Énekeljen valamit fiam, majd gyűjtünk pénzt egy kalapba.

— Azt énekelje, — pártolta lelkesen az ügyet egy duzzadtszáju, vöröshaju egyén, — hogy „Csillagos lo-bogó teérted meghalok!”

— Kérem, én nem vagyok énekes!

— Mindegy, azért csak énekeljen. Még mindig jobb, mintha megverjük, — ajánlotta jóindulatúan egy elképesztően hosszú, sovány ember, akinek könyökben végződött a kabátujja. — Gyerünk! Énekeljen!

— Ugy van! Maga biztosan filmszínész!

Mit részletezzem? Holborn énekelt. Dültől remegő vékony hangon, egy-két sort. Az utasok gurultak a nevetéstől, de ettől fogva békén hagyták. A kupé ném sokára fullasztó pipafüsttel telt meg.

A vonat zöld mezők és beláthatatlan távolságon sodronykerítéssel ellátott, dús gyümölcsösök mentén vágatott. Közben felébredt Tricklely.

— A poggyásza hol van? — kérdezte Holborn.

— Csak ezt a kis táskát hoztam magammal. A többi holmimat feladtam Elkig.

— Nem fér el ebben a kis táskában takaró.

— Minek errefelé takaró a vonaton? Hiszen a guta kerülgeti az embert a forróságtól.

Tricklely vállatvont és a pipáját tömkölte.

A legközelebbi megállónál ismét kínos jelenet játszódott le Holbornnal. Egy csapat jókedvű, napbarnított legény szállt be. Denverbe igyekeztek, hogy résztvegyenek a hagyományos lovasversenyen. Nem voltak éppen rongyosak. Ezeknek is nyomban feltűnt Holborn eleganciája. Ha cylinderben és frakkban van, nem törődnek vele. De ki állhatja meg nevetés nélkül az ilyen csúfos utánzatát a cowboynak? Több kérges, izzadt, poros tenyér tapogatta az ingét, valamelyik megszagolta a puskáját, úgy bántak vele, mintha ő személyesen ott sem lenne. Végül az egyik egyszerűen félretolta, hogy odaülhessen helyére az ablakhoz. Holborn a portól, a melegtől és a megaláztatásoktól végsőkéig gyötörve, legszívesebben visszafordult volna. Közben elérték Denver.

